

LIVRABIL RAPORT FINAL FUNDAMENTAREA ANALITICĂ ȘI TEORETICĂ A STRATEGIEI NAȚIONALE PENTRU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

CONTRACT PRESTĂRI SERVICII NR. DRP/CAP/31 din 01.11.2022,
având ca obiect servicii de consultanță privind elaborarea analizelor și a studiilor incluse în
Proiectul "Cadru strategic pentru dezvoltarea infrastructurii politicilor publice derulate de
Departamentul pentru Romanii de Pretutindeni"
(Cod SIPOCA/MySMIS 730/130070, Beneficiar: Departamentul Românilor de Pretutindeni)

Autori

Expert cheie, lect.univ. dr. Viviana Anghel Lukacsi

Expert non-cheie dr. Oana Vasile

CUPRINS

I. REZUMAT SINTETIC	3
II. INTRODUCERE GENERALĂ	13
III. CORPUL PROPRIU-ZIS AL CONȚINUTULUI CONSULTANȚEI OFERITE	23
III.1. Analiza impactului măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2020	23
III.1.1. Introducere	23
III.1.2. Corpul propriu-zis al aparatului teoretic.....	24
III.1.2.1. Prezentarea și motivarea relevanței dimensiunilor de cercetare a măsurilor cuprinse în Strategia 2017-2020	24
III.1.2.2. Prezentarea și motivarea relevanței variabilelor operationale pentru fiecare dimensiune de cercetare propuse a măsurilor cuprinse în Strategia 2017-2020.....	26
III.1.2.3. Prezentarea unor indici, scale de măsură, tehnici de evaluare realizate prin intermediul cărora indicatorii să poată fi interpretați	27
III.1.2.4. Aplicarea aparatului teoretic la materialul de analizat, realizarea analizei	28
III.2. Analiza intervențiilor destinate romanilor din jurul granițelor	39
III.2.1. Introducere	39
III.2.2. Corpul propriu-zis al aparatului teoretic.....	39
III.2.2.1. Prezentarea și motivarea relevanței dimensiunilor de cercetare a intervențiilor destinate romanilor din jurul granițelor cuprinse în strategia 2017-2020.....	40
III.2.2.2. Prezentarea și motivarea relevanței variabilelor operationale pentru fiecare dimensiune de cercetare propusă a intervențiilor destinate romanilor din jurul granițelor cuprinse în strategia 2017-2020	40
III.2.2.3. Prezentarea unor indici, scale de măsură, tehnici de evaluare realizate prin intermediul cărora indicatorii să poată fi interpretați	41
III.2.2.4. Aplicarea aparatului teoretic la materialul de analizat, realizarea analizei	41
III.3. Analiza în detaliu a cadrului normativ și de politici publice la nivel național, european și regional, relevant pentru domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni prin indici de măsură cantitativi	55
III.4. Prezentarea obiectivelor urmărite prin acțiunea DRP și argumentarea alegerii criteriilor și stabilirii metodologiei pentru prioritizarea intervențiilor finanțate prin programele DRP.....	75
IV. CONCLUZII.....	88
BIBLIOGRAFIE.....	99
END NOTE	102

I. REZUMAT SINTETIC

Analiza fundamentării analitice și teoretice a Strategiei Naționale pentru românii de pretutindeni 2017-2020 s-a fundamentat pe 4 piloni:

- I. Analiza impactului ansamblului de măsuri cuprinse în Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2021, cu gradul de punere în aplicare, precum și cu rezultatele și efectele obținute (obiectiv contract 1);
- II. Analiza ansamblului de intervenții financiare ale statului român destinate comunităților de români din jurul granițelor (obiectiv contract 2);
- III. Analiza socio-economică a contextului actual privind problematica românilor de pretutindeni (obiectiv contract 3);
- IV. Planul de prioritizare a măsurilor de intervenție ce vor fi finanțate de DRP în cadrul programelor sale pentru comunitatea de români din afara granițelor, astfel încât planificarea tipurilor de măsuri de intervenție financiară să răspundă nevoilor reale ale românilor de pretutindeni, în acord cu atribuțiile DRP (obiectiv contract 4).

Primele două analize au avut ca scop evaluarea *ex-post* a Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni implementată în perioada 2017-2021 prin măsuri și intervenții susținute de MRP/DRP/DRRM din fonduri de la bugetul de stat. Cadrul de analiză a avut următoarele obiective generale:

1. Determinarea măsurii în care rezultatele implementării politicilor publice implementate prin cadrul normativ care face obiectul analizei (Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020, Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 actualizată și Legea nr. 321 din 14 iulie 2006) corespund cu cele stabilite inițial;
2. Determinarea raportului dintre costuri și rezultate;
3. Determinarea măsurii în care au fost respectate termenelor și conținutului măsurilor și intervențiilor vizate;
4. Impactul asupra grupurilor țintă în raport de obiectivele cadrului de politică publică privind intervențiile financiare ale statului român destinate românilor de pretutindeni și comunităților de români din jurul granițelor și contribuția la măsurarea evoluției realizării acestora.

În cadrul secțiunii II - Introducere prezentăm pe larg abordarea generală cu privire la cele trei analize și a Planului de prioritizare.

Secțiunea III.1. este dedicată Analizei impactului măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2020 + 2021 și urmărește trei obiective specifice: Generarea de informații și teze cheie, Descrierea pe scurt a

situației inițiale care a necesitat adoptarea Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni 2017-2020 și a celorlalte acte normative incluse în analiză, Determinarea scopului și obiectivelor formulate la momentul adoptării Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză,

O secțiune importantă a fost dedicată analizei legislative. Concluzia principală a analizei este că se constată un paralelism legislativ în zona obiectivelor, atribuțiilor DRP/MRP și a obligațiilor corelative, instituit atât prin legislația primară, cât și prin cea secundară. Acestea indică un domeniu supralegerat care generează implicații și costuri de conformitate și de aplicare a legii atât pentru beneficiari, cât și pentru instituție. În cazul beneficiarilor, nu se poate da relevanță obligației constituționale prevăzute la art. 1 alin. (5) de a cunoaște toate actele normative (atât cele primare, cât și cele secundare și terțiare, pentru că legea fundamentală nu deosebește între categorii). Pentru practicieni este dificilă interpretarea legii fără să fie ghidați de programele legislative informatice care țin evidența legislației la zi, consolidate. Pentru DRP reținem costuri administrative, de conformitate și de aplicare a legii. Pe această bază, se susține recomandarea asanării normative pentru corelarea legislativă.

În ceea ce privește cauzele și problemele de politică publică soluționate prin cadrul normativ analizat, au fost evaluate Nota de fundamentare aferentă Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni 2017-2020, rezumatul executiv și elementele de viziune ale Strategie în raport de următoarele criterii de evaluare a politicilor publice:

- Problema/problemele la care răspunde actul normativ este/sunt clar definită/e?
- Sunt enumerate cauzele și efectele problemei/problemelor?
- Este descrisă amploarea efectelor?
- Sunt identificate clar grupurile afectate?

Față de criteriile de evaluare de mai sus, s-au făcut principalele concluzii:

- Nota de fundamentare a actului normativ, elementele de viziune și rezumatul executiv nu conțin referiri satisfăcătoare și nici un studiu de impact ex-ante care să fundamenteze empiric necesitatea emiterii actului normativ.
- Pentru viitorul document programatic, se impune o descriere pe scurt și clară a situației cu care se confruntă grupurile țintă și care necesită adoptarea unui nou act normativ. În această etapă trebuie arătate cauzele și efectele problemei/problemelor cu care se confruntă grupurile țintă vizate astfel încât magnitudinea acestora - prin

indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate - să susțină ipoteza de legiferare.

- Elementele importante ale descrierii problemei/problemelor românilor de pretutindeni trebuie să conțină istoric, date statistice și posibile implicații ale non-acțiunii guvernamentale și trebuie să diferențieze clar între cauze și efecte
- Este necesară o mai bună structurare a grupurilor țintă afectate și implicit a celor care vor beneficia direct sau indirect în urma implementării unui viitor document programatic.
- Nu există o secțiune vizibilă pe site-ul DRP care să releve dimensiunea și structura grupurilor țintă (românii de pretutindeni) și care să fie actualizată periodic pe baza datelor oficiale.
- Se constată nevoia unei hărți actualizate în timp real a beneficiarilor intervențiilor DRP în comunitățile de diaspora.
- Documentele analizate relevă o expunere limitată a problemei căreia i se adresează inițial actul normativ prin soluțiile avansate. Strategia a răspuns parțial la întrebarea *care, unde este sfera și amploarea problemei* la care răspunde actul normativ – oferind informații doar cu privire la sferă și amploare.
- Raportate la scopul Strategiei, cele 4 obiective sunt adecvate prin faptul că dau relevanță drepturilor românilor din afara granițelor, așa cum sunt stipulate la art. 7 din Legea 299/2007. Pentru obiectivul 1 al Strategiei - Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității românilor din afara granițelor sunt prevăzute trei obiective specifice/domenii majore de intervenție, respectiv Limba română - Educație și comunicare; Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-mediei în limba română; Promovarea valorilor culturale și spirituale românești. Strategia are formulat clar obiectivul 2 – Consolidarea mediului asociativ românesc din afara țării și cele două domenii majore de intervenție/măsuri, respectiv Consolidarea organizațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni și Creșterea coeziunii mediului asociativ cu instrumente de intervenție aferente. Obiectivul 3 - Susținerea proceselor de integrare și apărarea drepturilor românilor din afara granițelor este structurat sub forma a 3 obiective specifice: Apărarea drepturilor, libertăților și demnității românilor, Susținerea procesului de integrare a românilor în țările unde trăiesc, studiază sau muncesc și Creșterea capacității de valorificare a potențialului strategic al comunităților românești, ca punte de legătură cu statele de cetățenie/rezidență, respectiv Sprijinirea procesului de reîntoarcere și reinsertie. Obiectivul 4 se referă la Consolidarea și eficientizarea instituțională în domeniul românilor de pretutindeni și

are subsumate 3 obiective specifice: Modificarea și completarea cadrului normativ relevant, Creșterea transparenței și eficienței instituționale și Stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/rezidență

Față de cele arătate, în urma aplicării grilei de evaluare sumative rezultă următoarele:

- Actul normativ nu este elaborat și prin urmare nu poate fi evaluat potrivit raportului cauze/probleme/obiective în condițiile în care cauzele și efectele problemei nu sunt enumerate astfel încât problema să reiasă clar și să poată fi raportată la scop și obiective. De aceea, nu se poate face o evaluare ex-post a modului în care măsurile susținute prin Strategie au modificat amploarea efectelor problemei asupra grupurilor țintă. Menționăm că grupurile țintă sunt definite satisfăcător, dar nu suficient sub raportul structurării informației pe regiuni și țări de destinație/rezidență a românilor din afara granițelor.
- Actul normativ are formulate clar un scop și obiective aferente unor domenii majore, precum și obiective specifice formulate la momentul adoptării actului normativ. Aceste două variabile corelate cu sumele alocate în creștere de la bugetul de stat pentru realizarea atribuțiilor MRP/DRP prevăzute la art. 7 (5) sugerează dezvoltarea unor instrumente cu caracter de sustenabilitate care sunt valorificate cu impact pe termen mediu și lung.

Secțiunea III.2. este dedicată analizei intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor și evaluării tuturor tipurilor de intervenții financiare ale statului român (realizate prin intermediul instituțiilor cu atribuții în domeniul relației cu românii de pretutindeni) destinate comunităților de români din afara granițelor, derulate în perioada 2017-2021.

În cadrul secțiunii III.2.2. poate fi regăsit corpul propriu-zis al aparatului teoretic, expus în detaliu. În secțiunea III.2.2. prezentăm dimensiunile de cercetare a intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor cuprinse în Strategia 2017-2020:

1. Raportul dintre costuri și rezultate;
2. Respectarea termenelor și conținutului măsurilor și intervențiilor vizate;
3. Impactul asupra grupurilor țintă în raport de obiectivele cadrului de politică publică privind intervențiile financiare ale statului român destinate românilor de pretutindeni și comunităților de români din jurul granițelor și contribuția la măsurarea evoluției realizării acestora.

La secțiunea III.2.2.2, raportul prezintă și motivează relevanței variabilelor operaționale pentru fiecare dimensiune de cercetare propusă a intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor cuprinse în Strategia 2017-2020. Astfel, prin activitatea de cercetare a fost avută în vedere următoarele obiective de cercetare:

- alocarea financiară pe categorii de acțiuni (directe și indirecte) din Strategia Românilor de Pretutideni 2017-2020 și pe categorii de comunități;
- evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul relevanței, eficienței și eficacității;
- evaluarea sustenabilității măsurilor și intervențiilor;
- îmbunătățirea mecanismului/mecanismelor de finanțare și intervenție/ Îmbunătățirea implementării.

În cadrul secțiunii III.2.2.3. sunt prezentați indici, scale de măsură, tehnici de evaluare realizate prin intermediul cărora indicatorii au fost interpretați. Astfel, variabilele prezentate la III.2.2.2 au fost utilizate pentru calcularea următorilor indici: Gradul de distribuție a fondurilor aprobate pe categorii de acțiuni directe, în perioada 2017-2021 (%); Indicele de aprobare a finanțării nerambursabile solicitate pe categorii de acțiuni indirecte; Indicele de solicitare a fondurilor alocate acțiunilor indirecte, în funcție de categoriile de comunități de origine; Indicele de aprobare a sumelor solicitate pe categorii de comunități de origine, în perioada 2017-2021; Indicele de aprobare a sumelor solicitate de comunitățile istorice; Indicele de aprobare a sumelor solicitate de diaspora; Coeficient PEARSON pentru analiza corelației între rata de aprobare a fondurilor nerambursabile categoria Diaspora și rata emigrației definitive/ temporare pentru perioada 2017-2021.

Principalele concluzii și constatări care se desprind în urma analizei intervențiilor financiare destinate românilor din jurul granițelor sunt, selectiv:

- Acțiunile directe și indirecte gestionate de DRP acoperă integral măsurile propuse în cadrul obiectivelor care se pretează a fi finanțate din Strategia Națională pentru Românii de Pretutideni 2017-2021. Acestea sunt sustenabile prin faptul că sunt prevăzute într-un cadru strategic de 4 ani și au corespondent în cererea reală de proiecte și acordarea de sprijin financiar solicitanților (contractare) pentru probleme recurente cărora obiectivele strategice li se adresează.
- Există o bună adaptare a cererilor de finanțare la nevoile reale ale comunităților beneficiare, fapt care a crescut relevanța propunerilor și a scăzut eliminarea fondurilor pentru activități cu un impact scăzut. Creșterea punctajului minim pentru aprobarea unei cereri de finanțare de la 50 pct. (2019) la 60 pct. (2020) a crescut de

asemenea, atenția potențialilor beneficiari la calitatea activităților și mai puțin la cantitatea acestora¹;

- Se constată o mai bună comunicare de către MRP/DRP a condițiilor de elaborare și depunere a cererilor de finanțare în Ghidul de finanțare nerambursabilă prin organizarea de videoconferințe online cu reprezentanți ai comunităților istorice/diaspora (2021 – Spania, Franța, Portugalia, Republica Federativă a Braziliei, Republica Italiană, Republica Federală Germania, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Austria, Regatul Belgiei și Republica Elenă, 2020 - Grecia, Israel, Croația, Tunisia, Liban, Maroc, Iordania, Marea Britanie, Irlanda, Țările Nordice și Baltice, Italia)² ;
- Reorganizarea cadrului instituțional dedicat românilor de pretutindeni care a crescut capacitatea de gestionare a finanțărilor și a redus parțial birocracia;
- Acțiunile directe și indirecte gestionate de DRP acoperă integral măsurile propuse în cadrul obiectivelor din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2020+2021;
- Bugetul pentru activitățile dedicate românilor de pretutindeni a fost constant în anii de implementare a Strategiei, chiar și în perioada pandemiei COVID-19, în medie de 12,5 milioane de lei, cu o execuție bugetară între 95-99% - ceea ce indică un regim, în general, accesibil beneficiarilor. Acest aspect corelat cu faptul că DRP are beneficiari care accesează și contractează anual proiecte, sugerează un cadru administrativ adecvat beneficiarilor, cu o susținere bugetară constantă. Subliniem că numărul românilor de pretutindeni a crescut constant în statisticile oficiale naționale și europene – de aceea, o ajustare bugetară pozitivă ar fi potrivită pentru o difuzare mai bună a impactului în comunitățile de români de pretutindeni în creștere³;
- Nu au fost făcute publice evaluări intermediare ale Strategiei Naționale pentru Românii de Pretutindeni 2017-2020+2021 (conform Strategiei Naționale, midterm review trebuia făcut în anul 2019);
- Rapoartele anuale DRP nu conțin date statistice despre dimensiunea grupului țintă beneficiar al acțiunilor indirecte și sumele efectiv decontate în cadrul contractelor cu

¹ Ghidul de finanțare nerambursabilă 2020, Anexa 14. Criterii evaluare proiecte DRP 2020, <https://mprp.gov.ro/1/documente-necesare-depuneri-de-proiecte/> și Regulamentul de organizare și funcționare al comisiei de evaluare și al comisiei de soluționare a contestațiilor pentru anul 2019 <https://mprp.gov.ro/1/wp-content/uploads/2018/03/Regulament-Comisie-de-evaluare.pdf>

² Departamentul Românilor de Pretutindeni, Comunicate de presă, <https://dprp.gov.ro/web/comunicate/> ; Raport de activitate DRP 2021 <https://dprp.gov.ro/web/wp-content/uploads/2022/01/Raport-activitate-DRP-2021.pdf>

³ Așa cum am arătat în cadrul Analizei socio-economice, în cadrul analizei obiectivului specific 1, în 2020, România a înregistrat o rată negativă a migrației nete (-3,78 la 1000 locuitori), ceea ce înseamnă că au fost mai mulți cetățeni români care au părăsit țara de origine (emigranți) față de cetățeni străini care au ales România ca țară de destinație (imigranți). Din UE, doar Polonia (-11,6 la 1000 de locuitori) și Lituania (-7,64 la 1000 de locuitori) au avut o rată a migrației nete mai mare decât România.

beneficiari privați, pentru a putea fi evidențiată relevanța efortului financiar de la bugetul de stat;

- Nu există o platformă informatică de depunere a cererilor de finanțare și de gestionare ulterioară a procesului de evaluare și contractare a finanțărilor nerambursabile.
- Raportul furnizează o evaluare a impactului general și a impactului net bazată pe indicii de aprobare a finanțărilor nerambursabile pentru diaspora. Astfel, situația repartizării sumelor aprobate pe comunități de origine ale românilor de pretutindeni este sugestivă pentru o distribuție echilibrată a finanțărilor cu un impact difuzat, în principal Italia, Spania, Marea Britanie, Statele Unite, Franța și Olanda. În același timp, disproporția între numărul de beneficiari de finanțări nerambursabile și locul ocupat ca stat - destinație pentru emigranții români relevă o capacitate scăzută a potențialilor beneficiari din țări precum Germania, Portugalia, Grecia și Belgia de a atrage fonduri pentru diaspora. Aceasta prezintă un risc de scădere a atașamentului la cultura românească și a ratei de autodefinire la identitatea românească.

Secțiunea III.3. conține o analiză în detaliu a cadrului normativ și de politici publice la nivel național, european și regional (Analiza socio-economică a contextului actual privind problematica romanilor de pretutindeni), relevant pentru domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni prin indici de măsura cantitativi. Această analiză are ca obiective specifice: evaluarea dinamicii sociale în contextul actual privind problematica românilor de pretutindeni, evaluarea cadrului instituțional și a politicilor publice dedicate românilor din afara granițelor la nivel local, național și internațional, dimensiunea economică, evaluarea programelor concrete dedicate (reintarcere/reintegrare și a sprijinului financiar pentru a răspunde la problemele românilor din afara granițelor. Contextul socio-economic a fost analizat cu ajutorul unor indicatori relevanți precum repartizarea geografică, caracteristicile demografice și socio-economice ale comunităților românești din străinătate. Au fost utilizate date secundare oferite/publicate de beneficiar și alte instituții naționale, europene și internaționale, precum Institutul Național de Statistică, Istituto Nazionale di Statistica (Italia), Eurostat (U.E.), OECD, Banca Mondială, șamd. – toate sursele utilizate fiind dispuse în referințe și bibliografia finală.

Principalele constatări și concluzii care se desprind în urma acestei analize vizează următoarele:

- Fluxurile de migrație au creat o bază mare de lucrători de origine română foarte bine reprezentați în statele Uniunii Europene, în sistemul sanitar,

agricol, servicii, dar și în educație și cultură, antreprenoriat (fie că își conduc propriile afaceri, fie că sunt directori la sediul central, fie al unor filiale/sucursale ale unor companii străine care desfășoară afaceri în România);

- Ținând seama, pe de o parte, de drepturile românilor din afara granițelor, așa cum sunt stipulate la art. 7 din Legea 299/2007, de scopul și cele 4 obiective ale Strategiei pentru românii de pretutindeni și pe de altă parte, de nivelul fondurilor alocate programelor de intervenție financiară distribuite între acțiuni directe și indirecte, considerăm că instrumentele sunt relevante și adecvate. Totodată, numărul românilor de pretutindeni a crescut de la an la an pe parcursul implementării Strategiei, astfel că se susține o alocare ascendentă a fondurilor de la bugetul de stat pentru domeniul românilor de pretutindeni față de media constantă de 12,5 milioane de lei alocată activităților românilor de pretutindeni în perioada implementării Strategiei 2017-2021, având o execuție bugetară între 95 și 99% care sugerează o capacitate administrativă a beneficiarilor măsurilor DRP, în special în țări precum Spania, Marea Britanie, Statele Unite, Franța și Olanda – așa cum reiese din analiza statistică a datelor privind corespondența între ierarhia de aprobare a finanțărilor nerambursabile pentru diaspora și ierarhia țărilor destinație pentru emigranții români;

- Diaspora reprezintă o comunitate formată din totalitatea persoanelor care se afiliază la aceasta, în funcție de anumite criterii. Principalul criteriu este legătura pe care persoana o are cu România și poate cuprinde persoane care sunt la a doua sau la a treia generație de emigranți, care nu au decât o legătură afectivă cu România. Acest fapt poate explica cele mai mari confuzii legate de numărul persoanelor din diaspora, care este adesea cu mult mai mare decât datele oficiale prezentate de INS.

Secțiunea III.4 conține Planul de prioritizare a măsurilor de intervenție ce vor fi finanțate de DRP în cadrul programelor sale pentru comunitatea de romani din afara granițelor și care s-a fundamentat pe implicațiile și concluziile aferente analizelor I, II și III în raport de impact economic, impact bugetar, impact social, impact asupra obiectivelor de sustenabilitate. În elaborarea acestuia au fost luate în considerare concluziile celor două evaluări ex-post realizate, care au conținut aprecieri generale cu privire la implementarea Strategiei și a celorlalte acte normative relevante, respectiv concluziile cu privire la principalele criterii de evaluare propuse pentru Analizele I și II sub aspectul relevanței, eficacității, eficienței, mecanismului de implementare a intervenției: structuri și procese; impactul economic și al sustenabilității.

Față de cele trei analize realizate (I, II, III), principalele concluzii selective care se desprind sunt:

- O limită a celor trei analize a fost indisponibilitatea unor date statistice despre dimensiunea grupului țintă beneficiar al acțiunilor indirecte pe măsuri și obiective specifice ale Strategiei și valoarea sumelor efectiv decontate în cadrul contractelor cu beneficiari privați, pentru a putea fi evidențiată cu mai multă acuratețe relevanța efortului financiar de la bugetul de stat în raport cu categoriile de beneficiari;
- Absența unei platforme informatice de depunere a cererilor de finanțare și de gestionare ulterioară a procesului de evaluare și contractare a finanțărilor nerambursabile limitează posibilitatea de a extrage situații statistice. Aceasta limitează colectarea de indicatori și indici, ceea ce face dificilă monitorizarea pe parcursul implementării.
- Semnalăm lipsa informațiilor din Strategia 2017-2020 cu privire la monitorizarea, evaluarea și publicarea indicatorilor de performanță care ar fi permis o mai mare acuratețe a analizelor de impact socio-economic.
- Pe baza observațiilor de mai sus, se susține nevoia ca următoarea Strategie Națională pentru Românii de Pretutindeni să conțină o metodologie pentru monitorizarea, evaluarea și publicarea indicatorilor de impact socio-economic. Este necesar să fie colectate date în raport de acești indicatori, iar pe parcursul implementării să se realizeze un midterm review. Am propus ca obiective ale evaluării: Măsura în care rezultatele implementării corespund cu cele stabilite inițial, la momentul adoptării; Raportul dintre costuri și rezultate; Îndeplinirea termenelor și conținutului activităților; Impactul socio-economic asupra grupurilor țintă. Pot fi luate în considerare mai multe tipuri de indicatori: de rezultat, de input, de impact. De altfel, am arătat că actualul document strategic face referire la indicatori de rezultat (secțiunea *Procesul de coordonare a implementării. Monitorizare și evaluare*) or acest tip de indicatori nu satisface standardul de evaluare și monitorizare utilizat în politicile publice. Remarcăm că secțiunea *Midterm review* nu face referire la un sistem explicit de evaluare sau de coordonare a procesului de evaluare care să se bazeze pe harta instituțiilor cu atribuții în implementarea Strategiei. Cu toate că nota de fundamentare face referire la „evoluția imaginii României și a percepției românilor în statele de reședință/cetățenie” ca la un standard/palier de monitorizare și evaluare, am arătat că această sursă de date trebuie corelată cu stabilirea performanței

specifice actelor normative, pe baza măsurării unor indicatori care să servească unor obiective precum cele propuse mai sus.

- Este esențial ca următoarea Strategie să fie fundamentată pe o descriere clară a problemelor beneficiarilor astfel încât măsurile prevăzute să aloce timp suficient și resurse adecvate, iar rezolvarea lor să poată fi monitorizată. Trebuie arătată magnitudinea problemelor grupurilor țintă prin indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate. În acest sens, recomandăm publicarea unei secțiuni vizibile pe site-ul DRP care să releve dimensiunea și structura grupurilor țintă și care să fie actualizată periodic pe baza datelor oficiale.
- Este nevoie de publicarea unei hărți actualizate în timp real a beneficiarilor intervențiilor DRP în comunitățile de diaspora astfel încât să poată fi raportați direct și evaluați prin raportare la indicatorii de monitorizare prevăzuți de metodologia pentru monitorizarea, evaluarea și publicarea indicatorilor de impact socio-economic.
- Nevoia de forță de muncă de pe piața internă cauzată de scăderea natalității și creșterea masivă a emigrației constituie temei justificativ pentru suplimentarea bugetului DRP, în special pentru programul de Reintegrare.
- În vederea elaborării următorului document programatic, trebuie eficientizat procesul de consultare publică prin contribuția organizațiilor nonguvernamentale și profesioniștilor. În acest sens, recomandăm realizarea unui calendar de evenimente dedicate consultării publice și publicarea unor criterii în baza cărora vor fi invitați contributori. Evenimente tip pot fi organizate în comunitățile de români în țările gazdă.
- Având în vedere paralelismul legislativ din zona obiectivelor, atribuțiilor DRP/MRP și a obligațiilor corelative constatată la Secțiunea III.1., instituit atât prin legislația primară, cât și prin cea secundară, am recomandat asanarea normativă fie prin adoptarea unei legi-cadru, ca obiectiv asumat în următorul document programatic, fie prin abrogarea textelor superflue din legislație în cazul obiectelor reglementate multiplu.

II. INTRODUCERE GENERALĂ

Departamentul pentru Români de Pretutindeni implementează proiectul "Cadru strategic pentru dezvoltarea infrastructurii politicilor publice derulate de Departamentul pentru Români de Pretutindeni" (Cod SIPOCA/MySMIS 730/130070). Proiectul se încadrează în Axa prioritară 1 - Administrație publică și sistem judiciar eficiente a Programului Operațional Capacitate Administrativă (POCA) 2014-2020 și constă în dezvoltarea unui set de instrumente de planificare strategică prin fundamentarea unei noi Strategii pentru românii de pretutindeni.

În cadrul proiectului au fost achiziționate servicii de consultanță necesare realizării ulterioare a (sub)activităților referitoare la activitățile din proiectul "Cadru strategic pentru dezvoltarea infrastructurii politicilor publice derulate de Departamentul pentru Români de Pretutindeni". Astfel a fost încheiat între Departamentul pentru Români de Pretutindeni și SC CYBERPROJECT SRL, contractul de consultanță nr. DRP/CAP/31 din 01.11.2022 (86/02.11.2022), care a avut ca obiectiv general, elaborarea următoarelor analize și studii:

- I. Analiza impactului ansamblului de măsuri cuprinse în Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020, cu gradul de punere în aplicare, precum și cu rezultatele și efectele obținute (obiectiv contract 1);
- II. Analiza ansamblului de intervenții financiare ale statului român destinate comunităților de români din jurul granițelor (obiectiv contract 2);
- III. Analiza socio - economică a contextului actual privind problematica românilor de pretutindeni (obiectiv contract 3);
- IV. Planul de prioritizare a măsurilor de intervenție ce vor fi finanțate de DRP în cadrul programelor sale pentru comunitatea de români din afara granițelor, astfel încât planificarea tipurilor de măsuri de intervenție financiară să răspundă nevoilor reale ale românilor de pretutindeni, în acord cu atribuțiile DRP (obiectiv contract 4).

Într-o primă etapă, au fost elaborate aparatele teoretice necesare pentru dezvoltarea ulterioară a studiilor, care au cuprins dimensiuni ale cercetării, tehnici și instrumente de analiză, variabile operaționale, indicatori și indici.

- ✓ **Aparatul teoretic și metodologic de elaborare a Analizei impactului ansamblului de măsuri cuprinse în Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020 (Obiectiv contract 1) și a Analizei ansamblului de**

intervenții financiare ale statului român destinate comunităților de români din jurul granițelor (Obiectiv contract 2)

Cele două analize au avut ca scop evaluarea ex-post a Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni implementată în perioada 2017-2021 prin măsuri și intervenții susținute de MRP/DRP/DRRM din fonduri de la bugetul de stat și au fost structurate în 2 etape, respectiv:

- Etapa 1 Evaluarea legislativă și de politici publice generală a actului normativ/ actelor normative deduse;
- Etapa 2 Evaluarea ex-post efectuată pentru analizele corespondente obiectivelor 1 și 2.

Cadrul de analiză a fost definit de activități specifice evaluării, cu următoarele obiective generale:

1. Măsura în care rezultatele implementării politicilor publice implementate prin cadrul normativ care face obiectul analizei (Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020, Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 actualizată și Legea nr. 321 din 14 iulie 2006) corespund cu cele stabilite inițial;
2. Raportul dintre costuri și rezultate;
3. Respectarea termenelor și conținutului măsurilor și intervențiilor vizate;
4. Impactul asupra grupurilor țintă în raport de obiectivele cadrului de politică publică privind intervențiile financiare ale statului român destinate românilor de pretutindeni și comunităților de români din jurul granițelor și contribuția la măsurarea evoluției realizării acestora.

Obiectivele specifice ale analizei	Dimensiunile analizei - variabile	Metode, Surse de date	Indicatori analizați
Generarea de informații și teze cheie	Aspectele asupra cărora Autoritatea publică are nevoie de informații: progresul înregistrat de intervenție, aspectele negative și pozitive ale procesului de implementare, caracteristicile structurilor de implementare, dacă intervenția ajunge la grupurile țintă definite în notele de fundamentare și în Strategie, respectiv celelalte acte normative deduse analizei, care sunt problemele care au afectat implementarea măsurilor și intervențiilor care	Analiză de politici publice, extragere și de conformitate – grilă de analiză Nota /studiul de impact ex ante aferent Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni implementată în perioada 2017-2020, Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 actualizată, privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni și de Legea nr. 321 din 14 iulie 2006 republicată în integritate care operaționalizează cadrul de măsuri și intervenții care fac obiectul Analizei 1 și 2	Obiectivele politicilor publice reglementate prin cele 3 acte normative Măsuri, mijloace și intervenții

	fac obiectul celor 2 analize		
Descrierea pe scurt a situației inițiale care a necesitat adoptarea Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni 2017-2020 și a celorlalte acte normative	Elemente importante: istoric, date statistice, context, cauzele, problemele și amploarea efectului asupra grupului/grupurilor țintă vizate de soluțiile susținute de politicile publice reglementate prin cele 3 acte normative	Analiză de politici publice și de conformitate – grilă de analiză Nota/notele de fundamentare/studiul de impact ex ante aferent Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni implementată în perioada 2017-2020 și actele normative relevante în integritate care operaționalizează cadrul de măsuri și intervenții care fac obiectul Analizei 1 și 2	Cauzele și problemele de politică publică care sunt soluționate prin cadrul normativ analizat Raport cauze/ probleme
Determinarea scopului și obiectivelor formulate la momentul adoptării Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză	Pentru realizarea evaluării a fost necesară corelarea cu scopul și obiectivele formulate inițial de Strategie, L 299/2007 și L. 321/2006. Determinarea scopului și obiectivelor de politică publică vizate - evaluarea impactului s-a făcut prin raportare la scopul și obiectivele Strategiei și a celorlalte acte normative relevante	Analiză de politici publice/ de conformitate – grilă de analiză Nota/studiul de impact ex ante aferent Strategiei naționale implementată în perioada 2017-2020 și actele normative relevante în integritate care operaționalizează cadrul de măsuri și intervenții care fac obiectul Analizei 1 și 2	Raport Scop și obiective Raport cauze/probleme /obiective Calitatea formulării obiectivelor și indicatorilor.
Alocarea financiară pe categorii de acțiuni (directe și indirecte) din Strategia Românilor de Pretutindeni 2017-2021 și pe categorii de comunități	Cu această variabilă compozită s-a stabilit ponderea alocării financiare pentru fiecare tip de acțiune finanțabilă, categorie de comunitate și pe ani calendaristici din total buget acțiuni directe și indirecte.	Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare Document excel - Material pentru analizele de impact – acesta conținând toate datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP /DRRM în perioada 2017-2021	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indici de solicitare a finanțării nerambursabile pe categorii de acțiuni, ani calendaristici și pe categorii de comunități ▪ Indici de contractare a finanțării nerambursabile pe categorii de comunități, ani calendaristici și pe categorii de acțiuni ▪ Indici de atribuire a finanțărilor pentru acțiuni cu implementare directă pe domenii finanțabile și ani calendaristici ▪ Coeficientul de corelare Pearson care va măsura corelarea între gradul de contractare a fondurilor nerambursabile pe categoria Diaspora și rata emigrației în ultimii 4 ani ▪ Indice de aprobare a cererilor de finanțare pe categorii de comunități
	Valoarea contractată pe categorii de acțiuni a		Nr. contracte de finanțare nerambursabilă semnate

	contribuit la cunoașterea gradului de angajare a fondurilor nerambursabile pe categorii de acțiuni și pe categorii de comunități.		pe categorii de acțiuni și pe categorii de comunități
	Care este diferența între sume solicitate și sume atribuite și care este ponderea acestei diferențe din suma totală a finanțărilor.		Valoarea sprijinului financiar solicitat de entitățile reprezentative ale membrilor comunităților de români din jurul granițelor pe categorii de comunități și pe ani calendaristici
Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul relevanței	Intervenția a ajuns la grupul țintă dorit? Identificarea nevoilor adiționale ale grupurilor țintă	Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare Document excel - Material pentru analizele de impact – acesta conținând toate datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/ DRRM în perioada 2017-2021	Relevanța intervențiilor și măsurilor analizate Raport număr de intervenții/grupuri țintă vizate
Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul eficacității	Care au fost motivele pentru succesul/eșecul înregistrat în îndeplinirea obiectivului x din Strategie, L 299/2007 și L. 321/2006?	Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date primare și secundare Document excel - Material pentru analizele de impact – acesta conținând toate datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/ DRRM în perioada 2017-2021	Eficacitatea intervențiilor și măsurilor analizate Raport Rezultate scontate/rezultate obținute
Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul eficienței	Au fost măsurile x prevăzute îndeplinite folosindu-se cea mai bună abordare din punct de vedere al eficienței costurilor?	Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare Evaluare cauzală (în raport de outputs) Document excel - Material pentru analizele de impact – datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021	Eficiența intervențiilor și măsurilor analizate Resurse financiare alocate/Rezultate (inputs/outputs)
Evaluarea gradului de dezvoltare durabilă	Măsurile care au susținut obiectivele de dezvoltare durabilă Ce impact au avut aceste măsuri asupra indicatorilor de dezvoltare durabilă?	Analiză de interpretare date secundare Document excel - Material pentru analizele de impact – datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și	Raport Obiectivele și indicatori de dezvoltare durabilă/ măsuri

	<p>Care sunt măsurile care nu au avut efectul așteptat? Ce lecții pot fi învățate?</p>	<p>indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021 Analiză de politici publice/ de conformitate</p>	
<p>Evaluarea sustenabilității măsurilor și intervențiilor</p>	<p>Care sunt șansele ca rezultatele x sau y să dureze pentru o perioadă îndelungată de timp? Care sunt costurile viitoare anticipate pentru susținerea obiectivelor prevăzute de politicile publice analizate (Strategia, L.299/2007 și L.321/2006?) Care au fost motivele pentru durabilitatea redusă a rezultatului x? Ce lecții pot fi învățate?</p>	<p>Analiză de interpretare date primare și secundare Document excel - Material pentru analizele de impact – datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021 Analiză de politici publice/ de conformitate</p>	<p>Raport obiective /măsuri/intervenții</p>
<p>Îmbunătățirea mecanismului/ mecanismelor de finanțare și intervenție</p>	<p>Adecvarea rațională dintre problemele formulate prin notele de fundamentare ale actelor normative vizate și specificul intervențiilor</p>	<p>Analiză de interpretare date secundare Document excel - Material pentru analizele de impact – datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021 Analiză instituțională și de politici publice</p>	<p>Raport relevanța și adecvarea măsurilor și intervențiilor în raport cu problemele formulate</p>
<p>Îmbunătățirea implementării</p>	<p>Gradul de adecvare a structurilor instituționale (echipe de lucru, structura și organizarea instituțională) și proceselor de implementare prevăzute; Problemele interne sau externe întâlnite pe parcursul implementării cu privire la structuri sau procese; - verifică dacă indicatorii de realizare planificați au fost relevanți și monitorizați în mod adecvat; - au fost asigurate pre-condițiile pentru sustenabilitate - apreciere dacă stadiul implementării obiectivelor și calculează dacă poate fi asigurată implementarea</p>	<p>Analiză instituțională și de politici publice (organigramă - volum de măsuri intervenții-dozaaj)</p>	<p>Exemple de itemi care vor fi testați în rândul structurii cheie din cadrul organizației beneficiarului: Productivitatea prin oameni vs productivitate prin tehnologie); Diviziunea muncii și specializarea (Faptul că oamenii se ocupă de ce știu să facă); Menținerea sarcinilor de lucru în termeni simpli și clari/ angajatii știu ce tb sa faca/li se comunica clar și la timp.</p>

	acestora.		
Analiza finală a rezultatelor, obiectivelor, impactului și identificarea nevoilor ulterioare	Analiza indicatorilor care evaluează îndeplinirea obiectivelor; Identificarea domeniilor și motivelor din cauza cărora impactul a fost sau nu a fost cel așteptat.	Analize cost-eficiență, cost-beneficiu)	Raport obiective/rezultate pe măsuri și intervenții
Evaluarea impactului general	Care este impactul măsurilor/intervențiilor în comparație cu obiectivele generale ale cadrului normativ analizat? De ce impactul pentru regiunea x a fost mai redus decât cel așteptat?	Analiza de impact general și pe regiuni	Raport general și pe regiuni cu măsurile și intervențiile finanțate: ▪ Ilustrarea grafică de tip hartă unde vor fi inserate ponderile de participare ale comunităților la contractarea sprijinului financiar nerambursabil.
Evaluarea impactului net	Analiza programului de reglementare (de exemplu, implementarea politicilor publice reglementate prin cadrul normativ analizat): măsura rezultatului acțiunii	Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare	Volumul măsurilor/intervențiilor Valoarea financiară a intervențiilor/măsurilor la finalul anilor fiscali 2017-2021 Ilustrarea grafică de tip hartă unde vor fi inserate ponderile finale de participare ale comunităților la contractarea sprijinului financiar nerambursabil.
Generarea de cunoștințe, formularea de lecții	Analiza eficacității generale a abordării aplicate în cadrul intervențiilor – ce a mers bine și de ce, ce nu a mers bine și de ce. În acest sens, va fi nevoie de un număr rezonabil de răspunsuri la chestionarul auto-aplicat care va urmări testarea unor itemi cauză-efect.		Cât de bună a fost performanța DRP și a măsurilor/intervențiilor financiare realizate în perioada 2017-2020? Ce lecții pot fi învățate?

- ✓ **Aparatul teoretic și metodologic propus pentru Analiza socio-economică a contextului actual privind problematica românilor de pretutindeni: obiective specifice, dimensiuni, variabile, metode de analiză, surse și indicatori**

Scopul acestei analize a fost de a releva contextul socio-economic al migrației românești prin raportare la dimensiunile socială și economică și la cadrul instituțional și strategic. Contextul socio-economic va fi analizat cu ajutorul unor indicatori

relevanți precum repartizarea geografică, caracteristicile demografice și socio-economice ale comunităților românești din străinătate. Fondul analizei îl constituie problematica românilor de pretutindeni în contextul tranziției post-socialiste și ulterior integrării României în Uniunea Europeană și dobândirii unor drepturi și libertăți fundamentale cetățeniei europene, precum libertățile fundamentale (libera circulație a persoanelor, a bunurilor, a serviciilor și a capitalurilor).

Cadrul metodologic propus pentru efectuarea analizei a fost dat de exigențele cercetării documentare ca metodă de interpretare și revizuire a datelor secundare. Cercetarea documentară a implicat strângerea și interpretarea datelor de la diversele surse existente:

- Datele secundare oferite/publicate de beneficiar și alte instituții de implementare a politicilor publice în domeniul studiului
- Institutul Național de Statistică și alte institute de cercetare din alte state relevante pentru analiza fenomenului migraționist românesc - în măsura în care au colectat date care sunt disponibile și care pot fi folosite în evaluare.
- Organizațiile europene sau internaționale vor constitui o sursă relevantă pentru a consulta cercetările, studiile, revizuirile desfășurate anterior sau pentru a folosi baza de date a indicatorilor.

Obiectiv specific	Dimensiunea cercetării	Variabile	Metode de cercetare	Indicatori
Evaluarea dinamicii sociale în contextul actual privind problematica românilor de pretutindeni	Dimensiunea socială	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Diaspora românească ▪ Comunități istorice ▪ Profiluri diasporice ▪ Generațiile a doua și a treia de emigranți români ▪ Planuri de emigrare în rândul tinerilor români ▪ Perspectiva reîntoarcerii în România ▪ Repartizare geografică, caracteristici demografice 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiză de date secundare ▪ Rapoarte OECD și BM ▪ Indice de calcul al ponderii cetățenilor români din diaspora pe țări de rezidență (%) ▪ Indice migrației nete în România comparativ cu celelalte state europene (numeric) ▪ Indice de calcul al ponderii comunităților istorice românești pe țări de rezidență (%) ▪ Situații statistice oficiale, pe țări 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ponderea cetățenilor români din diaspora pe țări de rezidență (%) ▪ Ponderea românilor din diaspora, pe ocupații ▪ Indicatorul migrației nete (nr.) ▪ Ponderea comunităților istorice românești pe țări de rezidență din diaspora pe țări de rezidență (%) ▪ Indicatori statistici pe țări de rezidență (statistici oficiale)

<p>Evaluarea cadrului instituțional și al politicilor publice dedicate românilor din afara granițelor la nivel local, național și internațional.</p>	<p>Cadrul instituțional și strategic</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Categoriile de măsuri prevăzute de actele legislative dedicate și complementare în domeniul românilor de pretutindeni ▪ Categoriile de măsuri prevăzute de actele comunitare specifice ▪ Standard privind măsurile și intervențiile destinate grupurilor țintă ▪ Sistemul de management al problematicei românilor de pretutindeni 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiză de politici publice ▪ Arborele problemei ▪ Indice de calcul al măsurilor comunitare transpuse în legislația specifică națională 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Măsuri propuse de legislația națională/ strategii specifice care se regăsesc în programele de finanțare dedicate românilor de pretutindeni ▪ Gradul de transpunere a legislației comunitare în legislația națională specifică ▪ Numărul instituțiilor cu competențe în domeniul românilor de pretutindeni și modul de implicare
<p>Evaluarea programelor concrete dedicate (reintegrare/ reintegrare, sprijin financiar pentru a răspunde la problemele românilor din afara granițelor)</p>	<p>Dimensiunea economică</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fondurile alocate pe categorii de acțiuni cu implementare directă sau indirectă ▪ Fondurile alocate de la bugetul de stat (total) domeniului românilor de pretutindeni (buget anual instituțional) ▪ Fondurile contractate pe categorii de acțiuni cu implementare directă sau indirectă 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indice de distribuție a sumelor pe categorii de acțiuni cu implementare directă, pe ani calendaristici (%) ▪ Indice de distribuție a sumelor pe categorii de acțiuni cu implementare indirectă, pe ani calendaristici (%) ▪ Indice de distribuție a bugetului total dedicat programelor de intervenție financiară pe acțiuni directe și acțiuni indirecte (%) ▪ Indice de calcul al ponderii bugetului dedicat românilor de pretutindeni din total buget național (%) ▪ Indice de contractare a sumelor pe categorii de acțiuni cu implementare 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Situația remitențelor trimise de emigranții români din diaspora ▪ Număr români înregistrați cu forme legale în statele ▪ Nivelul fondurilor alocate programelor de intervenție financiară distribuite între acțiuni directe și indirecte (%) ▪ Nivelul fondurilor alocate programelor de intervenție pe categorii de acțiuni cu implementare directă, pe ani calendaristici (%) ▪ Nivelul fondurilor alocate programelor de intervenție pe categorii de acțiuni cu implementare indirectă, pe ani calendaristici (%) ▪ Nivelul fondurilor

			directă, pe ani calendaristici (%) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indice de contractare a sumelor pe categorii de acțiuni cu implementare indirectă, pe ani calendaristici (%) ▪ Indice de acoperire a solicitărilor de fonduri pe acțiuni directe și indirecte (%) 	alocate domeniului românilor de pretutindeni din total buget guvernamental (%) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nivelul fondurilor contractate pe categorii de acțiuni cu implementare directă, pe ani calendaristici (%) ▪ Nivelul fondurilor contractate pe categorii de acțiuni cu implementare indirectă, pe ani calendaristici (%) ▪ Nivelul fondurilor solicitate pe categorii de acțiuni cu implementare indirectă, pe ani calendaristici (%)
--	--	--	--	---

✓ **Planul de prioritizare a masurilor de interventie ce vor fi finantate de DRP in cadrul programelor sale pentru comunitatea de romani din afara granitelor**

Aparatul teoretic și metodologic propus pentru Elaborarea Planului de prioritizare a masurilor de interventie ce vor fi finantate prin programele gestionate de DRP a fost fundamentat pe un *cadru de evaluare de tip sumativ în raport cu principalele schimbări produse în situația grupurilor țintă, în perioada implementării cadrului normativ analizat (Strategia 2017-2020, Legea nr. 299/2007 actualizată, și Legea nr. 321/2006)*. Astfel, pentru indicatorii stabiliți la primele 2 analize aferente obiectivelor 1 și 2 ale contractului, pe baza datelor secundare colectate și interpretate pe parcursul procesului de analiză și evaluare, au fost descrise, prin comparație, principalele modificări survenite în domeniul reglementat de Strategie și celelalte acte normative relevante. În funcție de obiectivele evaluării, de variabilele și indicatorii de evaluare stabiliți în Analizele 1 și 2, accentul a fost pus pe mai multe dimensiuni de impact, respectiv: impact economic, impact bugetar, impact social și impact asupra obiectivelor de sustenabilitate.

Dimensiunile cheie și metodele folosite în cadrul evaluărilor sumative au fost următoarele: nivelul de eficacitate, nivelul de eficacitate, impactul net.

Pe baza datelor analizate în etapele anterioare, a fost elaborat *Planul de prioritizare a măsurilor de intervenție ce vor fi finanțate prin programele gestionate de DRP*. În elaborarea acestuia au fost luate în considerare:

- Concluziile celor două evaluări ex-post realizate, care au conținut aprecieri generale cu privire la implementarea Strategiei și a celorlalte acte normative relevante.
- Concluzii cu privire la principalele criterii de evaluare propuse pentru Analizele 1, 2.
  - a) relevanță - argumentarea relevanței intervenției pe baza nevoilor grupurilor țintă vizate. S-a explicat în ce măsură implementarea Strategiei și a actelor normative anterferite a răspuns nevoilor reale ale diasporei și comunităților românești;
  - b) eficacitate - descrierea nivelului de îndeplinire a rezultatelor directe și a celor pe termen lung.
  - c) eficiență – descrierea rezultatelor din perspectiva raportului cost-beneficiu. S-a arătat în ce măsură rezultatele realizate au fost obținute în mod eficient;
  - d) implementare - performanța mecanismului de implementare a intervenției: structuri și procese.
  - e) impact - analiza impactului intervenției/în ce măsură schimbarea observată în urma evaluării este cauzată de reglementarea implementată. S-a descris în ce măsură impactul măsurat a fost determinat de implementarea Strategiei sau a avut la bază și alți factori externi aflați în afara controlului structurilor de implementare;
  - f) sustenabilitate – măsura în care rezultatele obținute pot fi de durată. S

Au fost emise recomandări și propuneri de măsuri non-legislative pentru îmbunătățirea implementării proiectului/proiectelor de acte normative. Au fost descrise principalele recomandări de îmbunătățire a implementării care nu necesită modificări legislative, respectiv: îmbunătățiri de proces, ajustări de ținte, atragerea de resurse suplimentare, prioritizarea unor măsuri și intervenții.

Au fost elaborate propuneri de revizuire a legislației în vigoare, pe baza următorilor pași:

- descrierea acelor aspecte observate în urma evaluării care necesită intervenții legislative pentru a putea fi ajustate/îmbunătățite și explicarea motivelor pentru care este necesară revizuirea legislației existente;
- furnizarea listei actelor normative ce vor trebui elaborate și/care necesită revizuirii, instituții responsabile și termene.

III. CORPUL PROPRIU-ZIS AL CONȚINUTULUI CONSULTANȚEI OFERITE

III.1. Analiza impactului măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2020

III.1.1. Introducere

Analiza conține evaluarea în raport cu cele 4 obiective prevăzute în Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020 (n.r. Strategia), cu principalele teze privind instrumentele de intervenție prevăzute de *Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 actualizată, privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni și de Legea nr. 321 din 14 iulie 2006 republicată privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate.*

Pentru realizarea celor 4 obiective principale aferente unor domenii majore, Strategia prevede obiective specifice și, pentru realizarea acestora, instrumente de intervenție aferente.

Indicatori analizați: Obiectivele politicilor publice reglementate prin cele 3 acte normative deduse analizei: obiective, obiective specifice și măsuri prevăzute în secțiunea *Programe specifice, măsuri și acțiuni* din Strategie⁴ (*Educația în limba română, Păstrarea identității culturale și religioase, Mass-media în cadrul comunităților românești, Parteneriatul comunităților românești cu instituțiile publice din România*) și completate cu celelalte prevederi, acolo unde acestea nu au fost formulate sub formă specifică de politici publice (n.r. programe specifice, măsuri și acțiuni).

Cadrul de analiză este definit de activități specifice evaluării de politici publice. Obiectivele generale ale evaluării:

1. *Măsura în care rezultatele implementării politicilor publice implementate prin cadrul normativ care face obiectul analizei* (Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020 aprobată prin HG nr. 405 din 31 mai 2017, Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 actualizată și Legea nr. 321 din 14 iulie 2006) corespund cu cele stabilite inițial;
2. *Raportul dintre costuri și rezultate;*

---

⁴ Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020, Programe specifice, măsuri și acțiuni Pag 24-26.

3. *Respectarea termenelor și conținutului măsurilor și intervențiilor vizate;*
4. *Impactul asupra grupurilor țintă în raport de obiectivele cadrului de politică publică privind intervențiile financiare ale statului român destinate românilor de pretutindeni și comunităților de români din jurul granițelor și contribuția la măsurarea evoluției realizării acestora.*

Pentru îndeplinirea obiectivelor cercetării au fost realizați următorii pași:

- Analiza obiectivelor deduse din Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 republicată privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni corelate cu obiectivele majore din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2020;
- Analiza obiectivelor deduse din Legea nr. 321/2006 corelate cu obiectivele majore din Strategie;
- Constatări în urma analizei legislative după obiect și instrumente de intervenție;
- Descrierea pe scurt a situației inițiale care a necesitat adoptarea Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză;
- Determinarea scopului și obiectivelor formulate la momentul adoptării Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză;
- Constatări în urma evaluării sumative;
- Analiza finală a rezultatelor, obiectivelor, impactului și identificarea nevoilor ulterioare și formularea de lecții.

III.1.2. Corpul propriu-zis al aparatului teoretic

III.1.2.1. Prezentarea și motivarea relevanței dimensiunilor de cercetare a măsurilor cuprinse în Strategia 2017-2020

Analiza s-a bazat pe **Etapa 1 - Evaluare legislativă și de politici publice generală a actelor normative deduse evaluării ex post** a impactului privind scopurile primelor 3 analize, respectiv Analiza privind impactul ansamblului de măsuri cuprinse în Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020 (Obiectiv contract 1), Analiza privind impactul ansamblului de intervenții financiare ale statului român destinate comunităților de români din jurul granițelor (Obiectiv contract 2) și corelat cu Analiza socio – economică a contextului actual privind problematica românilor de pretutindeni – dimensiunea Coerență instituțională și strategică (obiectiv contract 3).

Procesul de analiză legislativă și de politici publice pentru obiectivele contractului 1 și 2 și parțial 3 a cuprins analiza unor documente din surse precum:

- *Cadru normativ European:* Convenția Europeană a Drepturilor Omului; Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale și culturale; alte documente relevante ale Consiliului Europei;
- *Cadru normativ național specific:* Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020 aprobată prin HG nr. 405 din 31 mai 2017, *Legea nr. 321 din 14 iulie 2006* privind regimul acordării finanțării nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni; *Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007* privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni; *Hotărârea Guvernului nr. 927/2021* privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Românii de Pretutindeni; *Ordin privind aprobarea Regulamentului de Organizare și Funcționare al Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.*

Aceste surse, precum și cele puse la dispoziție de beneficiar, au furnizat informații pentru cuantificarea indicatorilor de măsurare a rezultatelor obținute.

Etapă 2, Evaluarea ex post efectuată pentru analizele corespondente obiectivelor 1 și 2

Evaluarea ex post are rolul important de a stabili măsura în care rezultatele implementării corespund cu cele stabilite inițial prin determinarea raportului dintre costuri și rezultate, „gradului de punere în aplicare” a măsurilor⁵ și evaluarea impactului asupra grupurilor țintă cu identificarea măsurilor care contribuie în mod real la „susținerea, menținerea identității culturale și lingvistice românești, precum și rezultatul acestora”⁶.

Cadrul de analiză este definit de activități specifice evaluării, care vor avea ca obiective generale:

1. Măsura în care rezultatele implementării politicilor publice implementate prin cadrul normativ care face obiectul analizei (Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020 aprobată prin HG nr. 405 din 31 mai 2017, *Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007* actualizată și *Legea nr. 321 din 14 iulie 2006*) corespund cu cele stabilite inițial;

2. Raportul dintre costuri și rezultate;

---

⁵ Potrivit Caietului de sarcini, p. 5

⁶ Ibidem, p. 5

3. Respectarea termenelor și conținutului măsurilor și intervențiilor vizate;
4. Impactul asupra grupurilor țintă în raport de obiectivele cadrului de politică publică privind intervențiile financiare ale statului român destinate românilor de pretutindeni și comunităților de români din jurul granițelor și contribuția la măsurarea evoluției realizării acestora.

III.1.2.2. Prezentarea și motivarea relevanței variabilelor operationale pentru fiecare dimensiune de cercetare propuse a măsurilor cuprinse în Strategia 2017-2020, incluzând indicatorii prin care acestea sunt cuantificate

Pentru generarea de informații și teze cheieⁱ, au fost stabilite ca **variabile operaționale**: aspectele negative și pozitive ale procesului de implementare, caracteristicile structurilor de implementare, dacă intervenția ajunge la grupurile țintă definite în notele de fundamentare și în Strategie, respectiv celelalte acte normative deduse analizei, care sunt problemele care au afectat implementarea măsurilor și intervențiilor care fac obiectul primelor două analize (1 și 2) raportați la **indicatori** precum măsuri, mijloace și intervenții.

Pentru descrierea pe scurt a situației inițiale care a necesitat adoptarea Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză s-au utilizat variabilele operaționale: istoric, date statistice, context, cauzele, problemele și amploarea efectului asupra grupului/grupurilor țintă vizate de soluțiile susținute de politicile publice reglementate prin cele 3 acte normative **raportate la indicatorii** Cauzele și problemele de politică publică care sunt soluționate prin cadrul normativ analizat; Raport cauze/probleme.

Pentru determinarea scopului și obiectivelor formulate la momentul adoptării Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză au fost utilizați indicatorii Raport cauze/probleme/obiective și Calitatea formulării obiectivelor și indicatorilor.

Pentru evaluarea alocării financiare pe categorii de acțiuni (directe și indirecte) din Strategie și pe categorii de comunități au fost utilizate variabilele: ponderea alocării financiare pentru fiecare tip de acțiune finanțabilă, categorie de comunitate și pe ani calendaristici din total buget acțiuni directe și indirecte, Valoarea contractată pe categorii de acțiuni; analiza criteriilor de evaluare a cererilor de finanțare.

Pentru **Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul relevanței** s-au folosit variabile precum: adecvarea intervenției la grupul țintă evaluat cu indicator Raport număr de intervenții/beneficiarii finanțării.

Pentru **Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul eficacității** s-au folosit variabile precum: Eficacitatea intervențiilor și măsurilor analizate și Raport Rezultate scontate/rezultate obținute.

Variabila referitoare la sustenabilitate s-a fundamentat pe raportul de conformitate.

Pentru a evalua mecanismele de finanțare și intervenție și îmbunătățirea implementării s-au folosit variabilele: adecvarea rațională dintre problemele formulate prin actele normative vizate și specificul intervențiilor, distribuția și încărcătura sarcinilor profesionale reflectate de organigramă cu indicatori raport sau diviziunea muncii și specializarea.

Pentru **Analiza finală a rezultatelor, obiectivelor, impactului și identificarea nevoilor ulterioare** s-au realizat Analize cost-eficiență, cost-beneficiu prin raportul obiective/rezultate pe măsuri și intervenții.

Pentru Evaluarea impactului general și net s-au utilizat indicatori precum Raport general și pe regiuni cu măsurile și intervențiile finanțate.

Generarea de cunoștințe, formularea de lecții au fost bazate pe evaluarea sumativă.

III.1.2.3. Prezentarea unor indici, scale de masura, tehnici de evaluare realizate prin intermediul carora indicatorii sa poata fi interpretati

Pentru măsurarea și evaluarea variabilelor expuse mai sus, au fost utilizați următorii Indici și scale de măsură și tehnici de evaluare:

- Operație statistică de tip raport; Raport de conformitate; Indice de măsurare a proporției beneficiarilor de finanțare (organizație nonprofit, beneficiar privat profit, instituții de educație, etc.) raportat la totalul beneficiarilor în perioada 2017-2021; Indice de măsurare a proporției solicitanților de finanțare (organizație nonprofit, beneficiar privat profit, instituții de educație, etc.) raportat la totalul solicitanților în perioada 2017-2021.

III.1.2.4. Aplicarea aparatului teoretic la materialul de analizat, realizarea analizei

Obiectiv specific 1: Generarea de informații și teze cheie

Prin aplicarea aparatului teoretic, s-a urmărit realizarea următoarelor aspecte ale analizei:

- A. modul în care obiectivele din SNRP 2017-2020 au fost îndeplinite;ⁱⁱ
- B. măsurile cadru stabilite de Legea nr. 299/2007 pe care autoritățile române sunt obligate să le adopte și interpreteze din punct de vedere juridic drept obiective ale legii, așa cum reiese din art. 4 lit. a)-g) coroborat cu art. 7 alin. (6).

Au fost analizate exclusiv măsurile cadru (obiective ale Legii nr. 299/2007) pentru care DRP are competențe și care se regăsesc în obiectivele majore ale SNRP 2017-2020. Pentru păstrarea termenilor similari de comparație, se pot compara elemente din aceeași categorie, astfel: Obiectivele Legii nr. 299/2007 (7 obiective - măsuri cadru) cu Obiectivele majore din Strategie (4 obiective). Analiza pe obiective corelate a relevat că toate obiectivele din legislația de referință au fost cuprinse în Strategie și realizate de către DRP în cei 5 ani de referințăⁱⁱⁱ.

- C. obiectivele deduse din Legea nr. 321/2006 corelate cu obiectivele majore din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2021^{iv}. Analiza a luat în calcul scopul stabilit de Legea nr. 321/2006 pe care autoritățile române l-au stabilit pentru acordarea de finanțări nerambursabile și alte forme de sprijin material/financiar în sarcina DRP.

Acestea sunt obiective ale legii, așa cum reiese din art. 1. Astfel, a fost analizat **exclusiv scopul acordării de finanțări nerambursabile și alte mijloace de sprijin material și/sau financiar în limita bugetului aprobat și în condițiile Legii nr. 321/2006, pentru care DRP are competențe și au fost corelate cu obiectivele majore ale SNRP 2017-2020**. Pentru păstrarea termenilor similari de comparație, se pot compara elemente din aceeași categorie, astfel: Scopul (din care au fost deduse **obiectivele** Legii nr. 321/2006 - 2 obiective majore) cu **Obiectivele** majore din Strategie (4 obiective).

Analiza pe obiective corelate a relevat că toate obiectivele din Legea nr. 321/2006 au fost cuprinse în Strategie și realizate de către DRP în cei 5 ani de referință.

D. instrumente de intervenție (atribuții) DRP deduse din Strategie, legislația primară și secundară^v

Potrivit art. 1 din Legea 321/2006, teza 1, Ministerul pentru Românii de Pretutindeni/ Departamentul pentru Românii de Pretutindeni **acordă finanțări nerambursabile** dar și **alte mijloace de sprijin material și/sau financiar** pentru: 1) **a asigura protecția drepturilor și libertăților românilor** din afara granițelor și 2) **a susține protejarea și promovarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, inclusiv prin exercitarea dreptului la liberă întrunire și asociere, accesul la educație și mijloace de informare în limba română, stabilirea și menținerea de contacte libere cu persoane fizice și juridice din România**. Astfel, legea stabilește în sarcina DRP 2 scopuri iar, pentru realizarea acestora, 3 mijloace la dispoziție: acordarea de finanțări nerambursabile, acordarea de sprijin material și sprijin financiar pentru care reglementează regimul, modul de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în buget.

Prin coroborare cu acest cadru legal care instituie în principal regimul finanțărilor nerambursabile, HG nr. 405/2017 arogă, la capitolul dedicat instituțiilor implicate în implementarea Strategiei, alte atribuții corelative din care rezultă instrumente de intervenție specifice al căror sediu este la art. 7 alin (5) din Legea 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni. Strategia se referă, în principal la:

- 1) Finanțarea de programe, proiecte și acțiuni în sprijinul românilor de pretutindeni de o manieră transparentă și accesibilă;
- 2) Parteneriate cu autoritățile statelor de cetățenie/reședință pentru respectarea, protejarea și promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și etnice;
- 3) Dezvoltarea de politici, programe și proiecte în sprijinul românilor de pretutindeni care să mențină relația cu societatea civilă și să țină cont de impactul asupra acestora și să promoveze legăturile economice și sociale cu țara;
- 4) Informarea cu privire la drepturile și obligațiile românilor din afara țării, la serviciile pe care le pot accesa și la posibilitățile de revenire și reintegrare;
- 5) Furnizarea de expertiza la nivel național cu privire la problematica românilor de pretutindeni.

Din art. 7 alin. (5) lit. a-t din Legea 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni distingem mai multe atribuții ale DRP:

- 1) păstrarea, afirmarea și promovarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, în conformitate cu standardele și practicile europene și internaționale în materie;
- 2) dezvoltarea legăturilor cu România ale românilor de pretutindeni, prin asigurarea unui cadru adecvat de afirmare identitară și a spiritualității românești specifice a acestora, în conformitate cu legislația română, precum și cu normele europene și internaționale relevante;
- 3) sprijinirea organizațiilor și asociațiilor românilor de pretutindeni, în vederea stabilirii unui parteneriat eficient care să urmărească promovarea imaginii României și a românilor în rândul opiniei publice din statele de reședință;
- 4) consolidarea valorilor culturale și spirituale românești, în conformitate cu principiile suveranității teritoriale, ale bunei vecinătăți și ale respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv ale drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale;
- 5) inventarierea și protejarea bunurilor culturale, a monumentelor istorice, religioase și culturale aparținând moștenirii culturale și spirituale românești din afara frontierelor României;
- 6) acordarea unei atenții deosebite sprijinirii comunităților românești vulnerabile sau amenințate, care prezintă un risc ridicat de asimilare sau a căror componență numerică este în continuă scădere;
- 7) stabilirea cadrului instituțional și juridic pe care statul român îl pune în slujba intereselor românilor de pretutindeni.

Scopul, obiectivele și instrumentele DRP sunt completate și de prevederile art. 2 din HG 927/2021 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Constatări în urma analizei legislative după obiect și instrumente de intervenție:

- După raportul dintre ele, actele normative deduse analizei sunt principale și secundare. Actele juridice principale sunt Legea 299/2007 privind sprijinul acordat

românilor de pretutindeni și Legea 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Români de Pretutindeni pentru această activitate;

- Strategia Națională pentru Români de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2020 adoptată prin HG nr. 405/2017 și HG 927/2021 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Români de Pretutindeni privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Români de Pretutindeni sunt acte normative secundare de tip administrativ.
- Se constată un paralelism legislativ în zona obiectivelor, atribuțiilor DRP/MRP și a obligațiilor corelative, instituit atât prin legislația primară, cât și prin cea secundară. Acestea indică un domeniu supralegiferat care generează implicații și costuri de conformitate și de aplicare a legii atât pentru beneficiari, cât și pentru instituție. În cazul beneficiarilor, nu se poate da relevanță obligației constituționale prevăzute la art. 1 alin. (5) de a cunoaște toate actele normative (atât cele primare, cât și cele secundare și terțiare, pentru că legea fundamentală nu deosebește între categorii). Pentru practicieni este dificilă interpretarea legii fără să fie ghidați de programele legislative informatice care țin evidența legislației la zi, consolidate. Pentru DRP sunt costuri administrative, de conformitate și de aplicare a legii.
- Asanarea normativă este obligatorie pentru corelarea legislativă. Recomandăm asanarea normativă și reducerea legiferării superflue ca obiectiv asumat în următorul document programatic.
- Subliniem că un principiu al legislației este că trebuie să fie simplă și utilizabilă de către toți destinatarii acesteia.
- Sugerăm ca obiectiv asumat în exercițiul următoarei Strategii, modificarea și unificarea unui cadru legislativ primar prin modificarea și completarea Legii 299/2007 și abrogarea Legii 321/2006. Cadru normativ de bază rezultat va unifica și clarifica scopul, obiectivele pentru realizarea drepturilor românilor de pretutindeni, drepturile acestora, respectiv atribuțiile și obligațiile corelative DRP și regimul finanțărilor nerambursabile acordate atât de DRP, cât și de întreg aparatul administrativ al statului român pentru susținerea drepturilor românilor de pretutindeni.

- Obiectul modificării și completării legislației primare trebuie să vizeze unificarea în raport de scopuri, obiective, atribuții (din care reies instrumentele de intervenție specifice politicilor publice), drepturi ale românilor de pretutindeni. Astfel, sunt vizate de paralelisme legislative art. 7 din Legea 299/2007, art. 1 din Legea 321/2006 în oglindă. Acestea, **unificate ca terminologie și sediu unic al materiei** vor fundamenta viitoarea Strategie care va face trimitere la actul normativ primar și nu va relua principii și obiecte deja reglementate (cum este cazul scopurilor, obiectivelor, atribuțiilor DRP reluate succesiv fără unitate terminologică atât în legislația primară, cât și în cea secundară)^{vi}.
- Unificarea legislativă la nivel primar va consacra principiul numărului constant de acte normative în scopul de a reduce la minimum sarcinile pentru beneficiari, acordând de asemenea o atenție deosebită implicațiilor și costurilor aplicării legislației de către DRP – inclusiv costuri administrative de conformare. Acest principiu este consacrat de Agenda pentru o Reglementare Mai Bună a Uniunii Europene și aplicat, presupune ca **orice sarcini nou-introduse să fie compensate prin eliminarea de sarcini echivalente din același domeniu de reglementare.**

Obiectiv specific 2 Descrierea pe scurt a situației inițiale care a necesitat adoptarea Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni 2017-2020 și a celorlalte acte normative incluse în analiză

Pentru realizarea obiectivului specific 2 au fost analizate Nota de fundamentare aferentă Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni 2017-2020, rezumatul executiv și elementele de viziune ale Strategiei în raport de următoarele criterii de evaluare a politicilor publice:

- Problema/problemele la care răspunde actul normativ este/sunt clar definită/e?
- Sunt enumerate cauzele și efectele problemei/problemelor?
- Este descrisă amploarea efectelor?
- Sunt identificate clar grupurile afectate?

Cu referire la definirea problemei/problemelor la rezolvarea căreia/cărora contribuie Strategia, din documentele analizate rezultă o expunere limitată a problemei căreia i se adresează actul normativ prin soluțiile avansate. Nu sunt

enumerare cauzele și efectele acestora. Din rezumatul executiv al Strategiei, reținem că grupurile țintă ar fi afectate de lipsa de legislație în materie, prin Strategie și rezultă din deducții parțiale amploarea problemei prin raportarea la date statistice. Este avansată astfel cifra de 10 milioane de români care trăiesc în comunitățile din diaspora cât și cei care trăiesc în comunitățile istorice/tradiționale din țările aflate în vecinătatea României, însă sursele acestor date nu sunt citate în mod riguros. Reținem surse oficiale precum INS, UNStat, Eurostat, ISTAT din care inițiatorul actului normativ a extras datele cu privire la grupurile țintă și *ipso facto* potențialii beneficiari ai măsurilor și intervențiilor de politică publică analizate. Din cei 10 milioane de români estimați, între 3,5 și 4 milioane de cetățeni români stabiliți în străinătate⁷ din care circa 2,8 milioane trăiesc într-un sta membru al Uniunii Europene. Din această ultimă categorie, cele mai mari comunități de români sunt în Italia – aprox.1.150.000 de români înregistrați oficial și peste 900.000 de cetățeni români în Spania. Restul, până la 10 milioane, îl reprezintă românii din comunitățile istorice, estimați la aproximativ 6 milioane de persoane⁸. Actul normativ indică, la această secțiune, principalele tenduri în rândul grupurilor țintă, și anume: rată de creștere anuală a emigrării de 7,3% în 2015 (date ONU neprecizate), creșterea în dimensiuni a diasporei emergente și apariția unor generații de copii născuți în cadrul acestor comunități în țări de destinație inițială a românilor (Italia și Spania în special), o schimbare a orientării celor care pleacă din România dinspre statele din Europa de Sud spre Europa de Vest și de Nord, precum și scăderea numărului de etnici români care locuiesc în comunitățile tradiționale din vecinătate.

Cu referire la prezentarea cadrului legal și instituțional existent, reținem de asemenea cadrul legal și instituțional existent și faptul că Strategia unifică și dă relevanță cadrului normativ de la nivelul anului 2007, statua prin art. 7 din Constituția României și definit prin Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, Legea nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, Legea nr. 86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate și a Hotărârii Guvernului nr. 17 / 2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni,

⁷ conform datelor INS publicate în 2016.

⁸ 4,5 milioane în Republica Moldova inclusiv emigrația, 500.000 în Ucraina, 300.000 în Serbia, Bulgaria, Ungaria, 300.000 în Peninsula Balcanică și alte zone, potrivit DRP.

precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului "Eudoxiu Hurmuzachi" pentru românii de pretutindeni. De asemenea, faptul că actul normativ denotă preocuparea constantă a statului român prin politicile publice promovate anterior în domeniu.

Cu referire la grupurile țintă afectate sau care beneficiază direct sau indirect în urma implementării actului normativ, cu toate că problema nu este prezentată clar și nu se face o descriere satisfăcătoare a situației actuale raportată la grupurile țintă, inițiatorul prezintă clar cadrul legal și instituțional existent, indică grupurile țintă care vor beneficia direct sau indirect de pe urma implementării Strategiei și oferă de asemenea date și evaluări statistice. Subliniem că aici inițiatorul face trimitere la o serie de date empirice valide dar cu referințe deficitare la studiile din care sunt extrase. Astfel, nu sunt expuse suficient pentru a susține Strategia concluzii sintetice ale studiilor, lucrărilor de cercetare, anchetelor sociologice, evaluărilor statistice.

Pe baza evaluării formative efectuate, constatăm următoarele:

- Strategia a răspuns parțial la întrebarea care, unde este sfera și amploarea problemei la care răspunde actul normativ – oferind informații doar cu privire la sferă și amploare. În secțiunea dedicată elementelor de viziune, se face precizarea că problemele cu care se confruntă românii din afara granițelor vor fi abordate în funcție de statutul acestora în statul de destinație și de măsura în care drepturile fundamentale sau speciale ale acestora sunt respectate în țara de destinație/de rezidență.
- Documentul a clarificat parțial de ce și pentru cine a fost necesară Strategia – oferind informații clare doar cu privire la pentru cine a fost necesar actul normativ.
- Nota de fundamentare a actului normativ, elementele de viziune și rezumatul executiv nu conțin referiri satisfăcătoare și, în mod ideal, studiul de impact ex-ante al actului normativ care să fundamenteze empiric necesitatea emiterii actului normativ.
- Pentru viitorul document programatic, se impune o descriere pe scurt și clară a situației cu care se confruntă grupurile țintă și care necesită adoptarea unui nou act normativ. În această etapă trebuie arătate cauzele și efectele problemei/problemelor cu care se confruntă grupurile țintă vizate astfel încât

magnitudinea acestora -prin indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate - să susțină ipoteza de legiferare.

- Elementele importante ale descrierii problemei trebuie să conțină istoric, date statistice și posibile implicații ale non-acțiunii guvernamentale și trebuie să diferențieze clar între cauze și efecte.
- Este necesară o mai bună structurare a grupurilor țintă afectate și implicit a celor care vor beneficia direct sau indirect în urma implementării unui viitor document programatic.
- Recomandăm publicarea unei secțiuni vizibile pe site-ul DRP care să releve dimensiunea și structura grupurilor țintă și care să fie actualizată periodic pe baza datelor oficiale.
- Recomandăm publicarea unei hărți actualizate în timp real a beneficiarilor intervențiilor DRP în comunitățile de diaspora.

Obiectiv specific 3: Determinarea scopului și obiectivelor formulate la momentul adoptării Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză

Pentru realizarea obiectivului specific 3, analiza a fost efectuată în raport de următoarele criterii de evaluare:

- Scopul proiectului de act normativ este prezentat în mod clar?
- Sunt prezentate obiectivele generale și specifice și sunt adecvat formulate?
- Obiectivele sunt relevante pentru rezolvarea problemei identificate?
- Calitatea formulării obiectivelor și indicatorilor;
- Raport cauze/probleme/obiective.

Strategia expune clar și coerent 4 obiective generale cu obiective specifice și măsuri subsumate. În expunerea viziunii Strategiei, se menționează că scopul acesteia este „respectarea și promovarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor de naționalitate română din afara granițelor și reprezintă, astfel, un element constitutiv al politicii externe a României”. Strategia nu prezintă explicit drepturile și interesele românilor din afara granițelor însă, prin coroborare cu art. 5 din Legea nr. 299/2007, aceștia au drepturile analizate mai jos, în cadrul obiectivului specific 5 al Analizei, respectiv „Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul relevanței”, în Tabelul dedicat^{vii}.

Raportate la scopul Strategiei, cele 4 obiective sunt adecvate prin faptul că dau relevanță drepturilor românilor din afara granițelor, așa cum sunt stipulate la art. 7 din Legea 299/2007^{viii}.

Analiza a luat în calcul scopul stabilit de Legea nr. 321/2006 pe care autoritățile române l-au stabilit pentru acordarea de finanțări nerambursabile și alte forme de sprijin material/financiar în sarcina DRP. Acestea sunt obiective ale legii, așa cum reiese din art. 1. Astfel, a fost analizat **exclusiv scopul acordării de finanțări nerambursabile și alte mijloace de sprijin material și/sau financiar în limita bugetului aprobat și în condițiile Legii nr. 321/2006, pentru care DRP are competențe și au fost corelate cu obiectivele majore ale SNRP 2017-2020**. Pentru păstrarea termenilor similari de comparație, se pot compara elemente din aceeași categorie, astfel: Scopul (din care au fost deduse **obiectivele** Legii nr. 321/2006 - 2 obiective majore) cu **Obiectivele** majore din Strategie (4 obiective). **Analiza pe obiective corelate a relevat că toate obiectivele din Legea nr. 321/2006 au fost cuprinse în Strategie și realizate de către DRP în cei 5 ani de referință, potrivit situației prezentate în Tabel nr. 3^{ix}**.

Cu referire la obiectivul major 4 Consolidarea și eficientizarea instituțională în domeniul românilor de pretutindeni nu a fost inclus în analiză având în vedere că se referă la obiective specifice precum adaptarea cadrului legislativ, creșterea transparenței instituționale și stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/rezidență – prin urmare, acestea nu pot fi corelate cu obiective de altă natură precum acordarea de sprijin financiar, pe care îl reglementează Legea nr. 321/2006.

Analiza pe obiective corelate a relevat că toate obiectivele din legislația de referință au fost cuprinse în Strategie și realizate de către DRP în cei 5 ani de referință.

Constatări în urma evaluării sumative

Față de cele arătate, în urma aplicării grilei de evaluare sumative rezultă următoarele:

- Actul normativ nu este elaborat și prin urmare nu poate fi evaluat potrivit raportului cauze/probleme/obiective în condițiile în care cauzele și efectele problemei nu sunt enumerate astfel încât problema să reiasă clar și să poată fi raportată la scop

și obiective. De aceea, nu se poate face o evaluare ex-post a modului în care măsurile susținute prin Strategie au modificat amploarea efectelor problemei asupra grupurilor țintă. Menționăm că grupurile țintă sunt definite satisfăcător, dar nu suficient sub raportul structurării informației pe regiuni și țări de destinație/rezidență a românilor din afara granițelor.

- Actul normativ are formulate clar un scop și obiective aferente unor domenii majore, precum și obiective specifice formulate la momentul adoptării actului normativ.
- Obiectivele specifice subsumate obiectivelor majore (domeniilor) nu sunt structurate în raport de titularii obligațiilor.
- Cu toate acestea, din secțiunea denumită *Harta instituțiilor cu atribuții în domeniu*, rezultă indirect titularii obligațiilor. Ar fi fost necesară o mai bună corelare cu obiectivele specifice și a instrumentelor (acțiunilor propriu zise propuse pentru îndeplinirea obiectivelor specifice) sub forma alocării responsabilităților în domeniu. Acestea puteau fi prezentate sub forma unui tabel de atribuții care putea fi dezvoltat ulterior ca sistem de monitorizare și evaluare coordonat de MRP/DRP.
- În ceea ce privește temeiul actului normativ, Strategia indică drept sursă o serie de informații, studii și documente strategice în domeniul reglementat în general, fără o citare corespunzătoare deși sursele indicate sunt valide din punct de vedere științific. Documentele analizate conțin referiri parțial satisfăcătoare la rapoarte referitoare la domeniul reglementat sau date colectate de Eurostat, de Institutul Național de Statistică, ISTAT sau ONU fără însă a arăta care este problema grupurilor țintă indicate, spre exemplu în raport cu cele două abordări indicate în secțiunea dedicată Viziunii actului normativ în funcție de statutul românilor în statul de destinație și de măsura în care drepturile lor fundamentale sau speciale sunt respectate în țara de destinație/de rezidență.
- Nu se oferă o evaluare a stadiului inițial al indicatorilor monitorizați, inclusiv al indicatorilor naționali la momentul adoptării actului normativ. Atât nota de fundamentare a actului normativ, cât și actul normativ *in integrum* nu conțin date prezentate în documente strategice sau de management din care s-a revendicat actul normativ;
- Strategia nu se fundamentează pe un studiu de impact realizat pentru actul normativ deși ar fi fost esențial având în vedere caracterul socio-economic și

dinamica obiectului reglementat, care ar fi putut fi evaluate cu metode și tehnici de cercetare socială pentru stabilirea unor indicatori de referință care să poată fi urmăriți pe parcursul implementării Strategiei.

- Cu toate că Strategia nu se fundamentează pe un studiu de impact, se revendică în mod adecvat din dispozițiile art. 7 din Constituția României și ale Legii nr. 299/2007, din documente programatice și reglementări la nivelul Uniunii Europene: Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale a Consiliului Europei, Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare, Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și Directiva Consiliului European 2000/43/EC care implementează principiul tratamentului egal al persoanelor, fără deosebire de originea rasială sau etnică.
- Actul normativ se revendică ca parte a unui plan strategic al statului român, care a arătat o „constantă a implicării, exprimată în programele de guvernare 2001-2004, 2005-2008, 2009-2012 și 2013-2016” instituționalizată prin Departamentul pentru Români de Pretutindeni sau Ministerul pentru Români de Pretutindeni/Diaspora. Aceste două variabile corelate cu sumele alocate în creștere de la bugetul de stat pentru realizarea atribuțiilor MRP/DRP prevăzute la art. 7 (5) sugerează dezvoltarea unor instrumente cu **caracter de sustenabilitate care sunt valorificate cu impact pe termen mediu și lung**.
- Sugerăm valorificarea continuă a unor instrumente de consultare între DRP și **potențiali beneficiari, dar și actuali sau foști beneficiari (în total, 3 tipuri de beneficiari)** care vor degaja tipuri de soluții propuse sau soluții pentru care optează chiar grupurile țintă. Acest proces este de interes public și poate fi eficientizat prin soluții electronice de consultare extinsă. Dezvoltarea unui sistem simplu de e-consultare poate deveni un standard pentru procesele decizionale la nivelul beneficiarului.

III.2. Analiza intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor

III.2.1. Introducere

Scopul analizei îl reprezintă evaluarea tuturor tipurilor de intervenții financiare ale statului român (realizate prin intermediul instituțiilor cu atribuții în domeniul relației cu românii de pretutindeni) destinate comunităților de români din afara granițelor, derulate în perioada 2017-2021. Prin activitatea de cercetare a fost avută în vedere analiza următoarelor aspecte:

- alocarea financiară pe categorii de acțiuni și pe categorii de comunități;
- evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul relevanței, eficienței și eficacității;
- evaluarea sustenabilității măsurilor și intervențiilor;
- îmbunătățirea mecanismelor de finanțare, intervenție și implementare.

Procesul de analiză a avut la bază folosirea unor metode de analiză cantitativă (analiza statistică a datelor primare și secundare, corelația statistică – coeficient Pearson) și calitativă (analiza de conținut, analiza legislativă asociată intervențiilor financiare). Prin prelucrarea datelor au fost obținute principalele concluzii cu privire la relevanța, eficiența, eficacitatea și sustenabilitatea intervențiilor financiare dedicate românilor de pretutindeni.

Procesul de documentare a cuprins cel puțin, analiza următoarelor categorii de date:

- Cadru normativ național specific: Legea nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțării nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni; Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni; Ordin privind aprobarea Regulamentului de Organizare și Funcționare al Departamentului pentru Români de Pretutindeni; Ordin nr. 48/23.02.2022 pentru aprobarea Ghidului de Finanțare Nerambursabilă 2022; Strategia Națională pentru Români de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2020;
- Analize și rapoarte DRP: Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Români de Pretutindeni 2017-2021;
- Site DRP: secțiunea Finanțare, Secțiunea Interes Public/Buget, Secțiunea Actualitate și alte secțiuni cu informații relevante pentru obiectul cercetării;

- Programe concrete dedicate (reintoarcere/reintegrare, sprijin financiar de la bugetul de stat/nerambursabil pentru a raspunde la nevoile și problemele românilor din afara granițelor).

III.2.2. Corpul propriu-zis al aparatului teoretic

III.2.2.1. Prezentarea și motivarea relevanței dimensiunilor de cercetare a intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor cuprinse în Strategia 2017-2020

Cele două analize aferente corespondente obiectivelor 1 și 2 au fost realizate prin metode specifice de evaluare ex-post cu rolul de a stabili măsura în care rezultatele implementării corespund cu cele stabilite inițial prin determinarea raportului dintre costuri și rezultate, „gradului de punere în aplicare” a măsurilor⁹ și evaluarea impactului asupra grupurilor țintă cu identificarea măsurilor care contribuie în mod real la „susținerea, menținerea identității culturale și lingvistice românești, precum și rezultatul acestora”¹⁰.

Cadrul de analiză este definit de activități specifice evaluării intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor și a fost determinat de următoarele dimensiuni majore de cercetare:

1. Raportul dintre costuri și rezultate
2. Respectarea termenelor și conținutului măsurilor și intervențiilor vizate
3. Impactul asupra grupurilor țintă în raport de obiectivele cadrului de politică publică privind intervențiile financiare ale statului român destinate românilor de pretutindeni și comunităților de români din jurul granițelor și contribuția la măsurarea evoluției realizării acestora.

III.2.2.2. Prezentarea și motivarea relevanței variabilelor operaționale pentru fiecare dimensiune de cercetare propusă a intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor cuprinse în Strategia 2017-2020

Pentru a evalua mecanismele de finanțare și intervenție și îmbunătățirea implementării s-au folosit variabilele: raport de adecvare dintre problemele formulate prin actele normative vizate și specificul intervențiilor, distribuția și încărcătura sarcinilor profesionale reflectate de organigramă cu indicatori raport sau diviziunea muncii și specializarea.

---

⁹ Potrivit Caietului de sarcini, p. 5

¹⁰ Ibidem, p. 5

Pentru variabila Alocarea financiară s-au folosit variabile de tipul: categorii de acțiuni (directe și indirecte) pe categorii de comunități. Pentru analiza finală a rezultatelor, obiectivelor, impactului și identificarea nevoilor ulterioare s-au realizat Analize cost-eficiență, cost-beneficiu prin raportul obiective/ rezultate pe măsuri și intervenții. Pentru Evaluarea impactului general și net s-au utilizat indicatori precum Raport general și pe regiuni cu măsurile și intervențiile finanțate. Generarea de cunoștințe și formularea de lecții au fost bazate pe evaluarea sumativă.

III.2.2.3. Prezentarea unor indici, scale de măsură, tehnici de evaluare realizate prin intermediul cărora indicatorii să poată fi interpretați

Variabilele prezentate la pct. III.2.2.2 au fost utilizate pentru calcularea următorilor indici:

- Gradul de distribuție a fondurilor aprobate pe categorii de acțiuni directe, în perioada 2017-2021 (%);
- Indicele de aprobare a finanțării nerambursabile solicitate pe categorii de acțiuni indirecte;
- Indicele de solicitare a fondurilor alocate acțiunilor indirecte, în funcție de categoriile de comunități de origine;
- Indicele de aprobare a sumelor solicitate pe categorii de comunități de origine, în perioada 2017-2021;
- Indicele de aprobare a sumelor solicitate de comunitățile istorice;
- Indicele de aprobare a sumelor solicitate de diaspora;
- Coeficient PEARSON pentru analiza corelației între rata de aprobare a fondurilor nerambursabile categoria Diaspora și rata emigrației definitive/ temporare pentru perioada 2017-2021.

III.2.2.4. Aplicarea aparatului teoretic la materialul de analizat, realizarea analizei

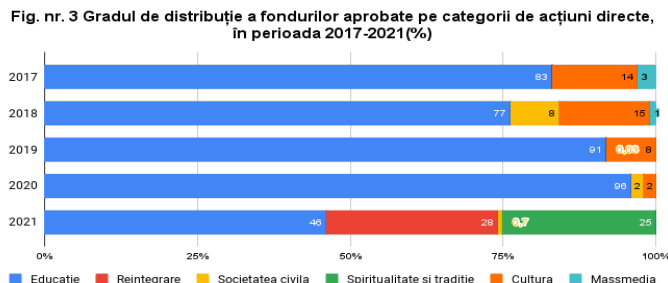
Obiectiv specific 1. Alocarea financiară pe categorii de acțiuni (directe și indirecte) din Strategia Românilor de Pretutindeni 2017-2021 și pe categorii de comunități

A. Acțiuni directe

Implementarea directă presupune derularea de către DRP a unor programe, proiecte sau acțiuni proprii în sprijinul românilor de pretutindeni¹¹. Pentru a analiza

¹¹ Legea nr. 321 din 14 iulie 2006 (*republicată*) privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora,

modul în care au fost repartizate fondurile alocate acțiunilor directe pe domenii specifice, s-a calculat și reprezentat grafic un indice cantitativ, respectiv *Gradul de distribuție a fondurilor aprobate pe categorii de acțiuni directe, în perioada 2017-2021* (%). Datele sunt prezentate în Fig nr. 3.

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

Domeniul Educație a avut cea mare pondere în fiecare an calendaristic. Acest fapt se datorează programelor de burse (anul 2018 - 1.500.000 lei, anul 2009 - 3.000.000 lei și anul 2020 – 6.000.000 lei) și programelor ARC (anul 2017 - 1.916.760 lei, anul 2018 - 2.760.275 lei și anul 2019 - 2.499.950 lei). În perioada 2017-2021 au fost implementate acțiuni directe în toate domeniile majore de acțiune. Domeniile cu cele mai multe acțiuni finanțate au fost Educația și Cultura, însumând 37 de proiecte (61,6% din total) și o valoare de 7.900.549,92 lei^x.

În ceea ce privește corelarea cu obiectivele strategice prevăzute în *Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2020+2021* MRP/DRP a acoperit toate categoriile de acțiuni specifice, încercând o abordare uniformă a tuturor categoriilor de nevoi^{xi}.

B. Acțiuni indirecte

Implementarea indirectă presupune derularea unor activități prin intermediul unor beneficiari de finanțare nerambursabilă, care derulează programe, proiecte sau acțiuni în sprijinul românilor de pretutindeni¹².

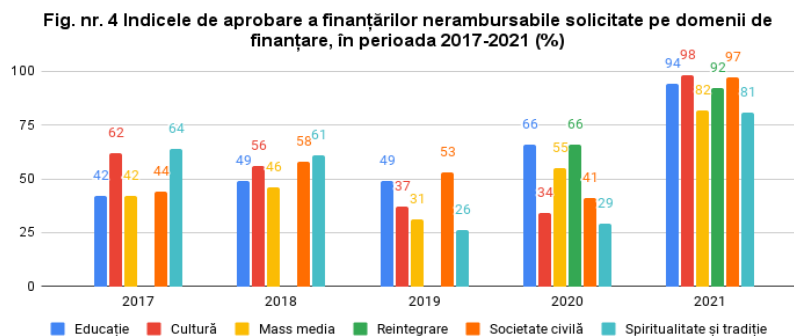
b.1. Indice de aprobare a finanțării nerambursabile solicitate pe categorii de acțiuni indirecte

Așa cum se poate observa din Fig. nr. 4, gradul de aprobare al proiectelor cu finanțare nerambursabilă a avut un trend oscilant, fiind influențat atât de factorii

precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, cu modificările și completările ulterioare

¹² Legea nr. 321 din 14 iulie 2006 (*republicată*) privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, cu modificările și completările ulterioare

externi, cât și de o mai bună planificare și flexibilizare a condițiilor prevăzute în Ghidurile pentru solicitanți în perioada 2017-2021.

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

O analiză relevantă a sumelor aprobate pe categorii de domenii, poate fi făcută luând în considerare perioada 2017-2021^{xii}. În anul 2018, finanțarea solicitată pentru domeniul Spiritualitate și tradiție a avut cea mare pondere de aprobare (61%, respectiv 295.219,85 lei), dar analizat în contextul valorii totale aprobate pe anul 2018, nu putem considera că acesta a fost un domeniu prioritar. Domeniile care au avut cele mai mari ponderi în totalul valorii aprobate au fost Cultura (34%, 2.163.777,60 lei), Mass media (30%, 1.920.208 lei) și Educația (27%, 1.718.633 lei).

În anul 2019, toate domeniile finanțabile au înregistrat o rată de aprobare foarte mică. Acest aspect nu a fost generat de o înăsprire a criteriilor de evaluare MRP, ci posibil de o exuberanță a potențialelor beneficiari care au depus cereri de finanțări cu valori semnificative și o relevanță scăzută^{xiii}.

Pentru a evita situații precum cele prezentate mai sus, din anul 2020 au fost alocate sume maxime/proiect în funcție de tipul de acțiune specifică. Aceasta planificare a condus la o distribuție coerentă a fondurilor către toate tipurile de acțiuni indirecte, fiind vizată o maximizare a eforturilor financiare către toate domeniile de finanțare și către toate grupurile țintă beneficiare ale finanțării DRP. Cea mai mare pondere de aprobare a sumelor solicitate (66%) au avut-o domeniile Educație și Reintegrare, confirmând prevederile inițiale ale Ghidului de finanțare nerambursabilă 2020 conform cărora “Domeniile prioritare în anul 2020 sunt Reintegrare și Educație”¹³. În anul 2020, domeniul Reintegrare a fost introdus pentru prima dată în Ghidul de finanțare nerambursabilă.¹⁴

¹³ Ghidul de finanțare nerambursabilă 2020, <https://dprp.gov.ro/web/documente-necesare-depunere-proiecte/>

¹⁴ Raport de activitate DRP pe anul 2020

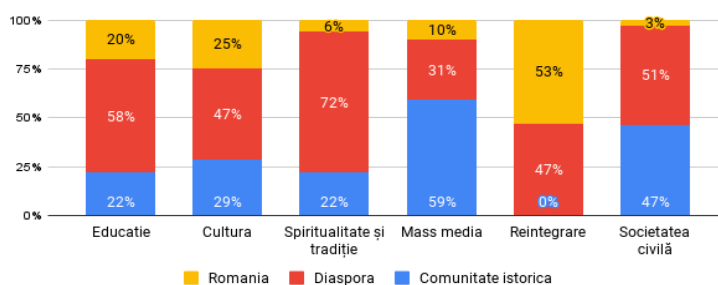
Cea mai mică pondere de aprobare în anul 2020 a avut-o domeniul Spiritualitate și tradiții (29%). Acest fapt a fost determinat de depunerea unei cereri de finanțare care a depășit plafonul stabilit în Ghidul de Finanțare pentru domeniu, în valoare de 480.000 (67% din suma totală solicitată pe domeniu) și care nu a fost aprobată. Domeniul Cultură a înregistrat de asemenea o pondere redusă 34%, nefiind posibilă derularea de evenimente culturale pe fondul pandemiei COVID19.

Anul 2021, a înregistrat o creștere semnificativă a ratelor de aprobare în toate domeniile de finanțare. Relaxarea restricțiilor COVID19 a creat premisele organizării de evenimente culturale sau activități educative, nefiind neglijate nici activitățile de promovare ale reintegrării românilor, atât la nivel de concept, cât la nivel de inserție efectivă în comunitatea românească.

b.2. Indice de solicitare a fondurilor alocate acțiunilor indirecte, în funcție de categoriile de comunități de origine

Diaspora a înregistrat cel mai mare procent de solicitare a fondurilor nerambursabile pe domeniile Educație, Cultură, Spiritualitate și tradiții și Societatea civilă, așa cum se poate observa din Fig. nr. 5. Din 26 de țări din diaspora, 81,35% din suma totală solicitată s-a concentrat în 9 țări, respectiv: Italia (25,78%), Spania (15,38%), Grecia (10,47%), Belgia (7,31%), Franța (5,11%), SUA (4,7%), UK (4,5%), Olanda (4,23%), Germania (3,87%)¹⁵. Domeniul reintegrării este dedicat în totalitate diasporei, întrucât și proiectele depuse de entitățile din România au avut ca beneficiar direct diaspora.

Fig.nr. 5 Indicele de solicitare a fondurilor nerambursabile pe comunități de origine, în perioada 2017-2021

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

La nivelul tuturor domeniilor finanțate, 46% din fondurile solicitate de entitățile de România au avut ca potențiali beneficiari comunitățile istorice și 54% diaspora. Totodată și rata de aprobare a fondurilor solicitate este apropiată, fiind aprobate în procent de 54% fondurile având ca beneficiar comunitatea istorică și 49% diaspora.

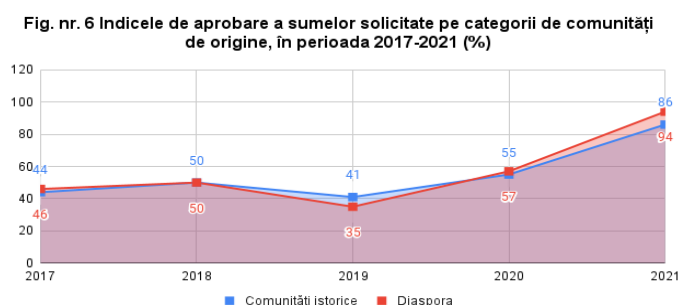
¹⁵ Date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni prelucrate de autori

Comunitatea istorică se detașează în ceea ce privește fondurile solicitate pentru domeniul Mass media, reprezentând >50% din totalul solicitat pe domeniu. Cele mai relevante comunități istorice care au depus proiecte pe acest domeniu au fost Republica Moldova cu 65 de proiecte depuse și o sumă solicitată în valoare de 6.090.674,83 lei și Ucraina cu 25 de proiecte și 3.020.702,54 lei. Cele 2 comunități au reprezentat 82% din totalul comunităților istorice. Restul de 18% a fost reprezentat de comunitățile de Ungaria, Albania și Serbia¹⁶.

Fondurile totale solicitate au avut un trend descrescător în perioada 2017-2021^{xiv}. Restricțiile de organizare a activităților culturale din perioada COVID19 au generat o scădere a fondurilor solicitate pe domeniul Cultură cu 58,61% în 2020 față de 2019 și 80,69% în 2020 față de 2019.

b.3. Indice de aprobare a sumelor solicitate pe categorii de comunități de origine, în perioada 2017-2021

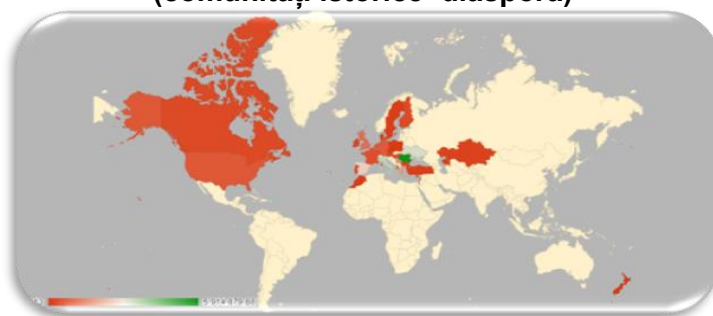
În ceea ce privește rata de aprobare a sumelor solicitate, putem observa din Fig. nr. 6 că a existat o fluctuație foarte mică în perioada 2017-2019, și un trend crescător în perioada 2019-2021.

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

Așa cum se poate observa din prezentarea grafică din diagrama hartă nr. 1, există o repartizare a fondurilor aprobate la nivelul tuturor comunităților de origine, reflectând un grad ridicat de acoperire a nevoilor românilor de pretutindeni.

Diagrama hartă nr.1 Repartizarea sumelor aprobate pe comunități de origine (comunități istorice+diaspora)

¹⁶ Date furnizate de Departamentul Românilor de pretutindeni prelucrate de autori

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

Constatări și recomandări în urma evaluării statistice

Pot fi luați în considerare mai mulți factori determinanți pentru evoluția ascendentă a ratei de aprobare a fondurilor, respectiv:

- *Se constată o mai bună adaptare a cererilor de finanțare la nevoile reale ale comunităților beneficiare, fapt care a crescut relevanța propunerilor și a scăzut eliminarea fondurilor pentru activități cu un impact scăzut. Creșterea punctajului minim pentru aprobarea unei cereri de finanțare de la 50 pct. (2019) la 60 pct. (2020) a crescut de asemenea, atenția potențialilor beneficiari la calitatea activităților și mai puțin la cantitatea acestora¹⁷;*
- *Se constată o mai bună comunicare de către MRP/DRP a condițiilor de elaborare și depunere a cererilor de finanțare în Ghidul de finanțare nerambursabilă prin organizarea de videoconferințe online cu reprezentanți ai comunităților istorice/diaspora^{xv}*
- *Flexibilizarea condițiilor financiare pentru beneficiarii de finanțări nerambursabile prin creșterea avansului din suma aprobată de la 30% în anul 2017 la 50% în anul 2021¹⁸;*
- *Reorganizarea cadrului instituțional dedicat românilor de pretutindeni care a crescut capacitatea de gestionare a finanțărilor și a redus parțial birocrăția. În anul 2019, activitatea de gestionare a fondurilor dedicate beneficiarilor externi era realizată de Direcția juridică și proiecte pentru comunități/Ministerul Românilor de Pretutindeni cu un număr de 18 posturi, iar în anul 2021 de Direcția proiecte pentru diaspora și comunități istorice/Departamentul Românilor de Pretutindeni cu un număr de 29 posturi.¹⁹ Direcția nou înființată gestionează și acțiunile proprii ale DRP, care anterior erau gestionate de Direcția Strategie, Politici Publice și Comunicare.*
- Față de acest aspect, sugerăm evaluarea capacității tehnice și administrative în raport de următoarele variabile: volumul de activitate (calculat ca număr de lucrări

¹⁷ Ghidul de finanțare nerambursabilă 2020, Anexa 14. Criterii evaluare proiecte DRP 2020, <https://mprp.gov.ro/1/documente-necesare-depuneri-de-proiecte/> și Regulamentul de organizare și funcționare al comisiei de evaluare și al comisiei de soluționare a contestațiilor pentru anul 2019 <https://mprp.gov.ro/1/wp-content/uploads/2018/03/Regulament-Comisie-de-evaluare.pdf>

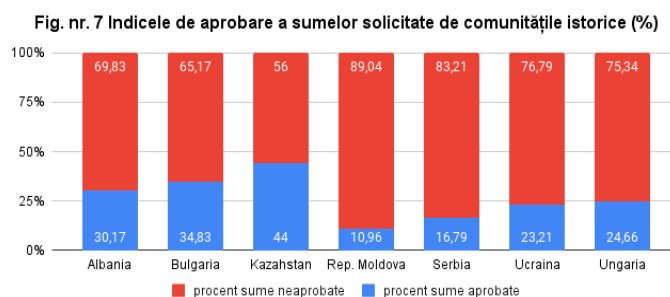
¹⁸ Art. 12 alin (2) din legea nr. 321/2006. A se vedea Ghidul-de-finantare-nerambursabila-2021, <https://dprp.gov.ro/web/documente-necesare-depunere-proiecte/> și GHID din 3 februarie 2017 al beneficiarului – 2017 <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/187678>

¹⁹ Structura organizatorică a Ministerului pentru Români de Pretutindeni 2019 <https://mprp.gov.ro/1/wp-content/uploads/2019/06/organigrama-MRP-aprilie-2019-.pdf> și Structura organizatorică a Departamentului pentru Români de Pretutindeni 2021 <https://dprp.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/11/Organigrama-DRP-2021.pdf>

de soluționat – spre exemplu număr total de proiecte de evaluat); timp mediu de soluționare a unei lucrări (calculat ca medie aritmetică a timpului de soluționare a unei lucrări pentru persoanele cu atribuții similare în cadrul aceleiași structuri – spre exemplu, timp de evaluare a unui proiect); a stocului de lucrări (spre exemplu, câte proiecte au rămas neevaluate într-un interval de timp) și încărcătura individuală (numărul de ore mediu alocat pentru soluționarea sarcinilor specifice per persoană și raportat la săptămână/lună de lucru). Pe această bază, se vor calcula ponderi la aceste variabile (dacă este posibil, în ani diferiți) și vor fi interpretate nevoile de personal pentru gestionarea adecvată a finanțărilor.

b.4. Indicele de aprobare a sumelor solicitate de comunitățile istorice

La nivelul tuturor comunităților istorice, MRP/DRP/DRRP a acoperit doar puțin peste 15% din solicitările financiare de sprijin exprimate de asociațiile reprezentative ale etnicilor români²⁰. Conform cifrelor comunicate de către 70 de misiuni diplomatice ale României, centralizate de MRP, numărul total al românilor de pretutindeni este de aproximativ 9.700.000²¹. Așa cum se poate observa din Fig. nr. 7, ponderile cele mai mari de aprobare a sumelor solicitate sunt în Kazahstan - 44,00% și în Bulgaria - 34,83%, iar cea mai mică în Republica Moldova - 10,96%.

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni în Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2021

Ca implicație directă a diferenței mari dintre numărul de solicitări provenite de la o țară la alta, faptul că în țări de unde provin solicitări de fonduri mai puține, precum Albania, Bulgaria sau Kazahstan sunt aprobate mai multe fonduri decât sunt respinse, nu este relevant pentru tendința generală, care este dată de țările de unde provin solicitări de fonduri mai numeroase, precum Republica Moldova, Ucraina sau Serbia²². Așadar, pentru o analiză reprezentativă a fondurilor solicitate de

²⁰ Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2021, 2023, Departamentul Românilor de Pretutindeni

²¹ MRP, Raport activitate pentru anul 2019

²² Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2021, 2023, Departamentul Românilor de Pretutindeni

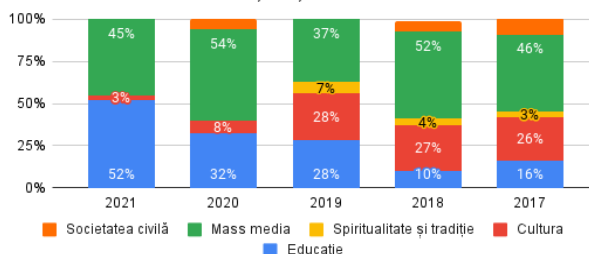
comunitățile istorice care au avut proiecte câștigătoare, s-a analizat evoluția fondurilor aprobate în perioada 2017-2021^{xvi}.

Din totalul sumelor aprobate, Republica Moldova, Ucraina sau Serbia însumează 89,5%, iar Albania, Bulgaria sau Kazahstan - 10,5%. Această situație este susținută cantitativ și de datele statistice privind dimensiunea comunităților istorice.^{xvii}

După cum se poate observa din datele prezentate, nu există o dinamică dominantă, valabilă pentru toate comunitățile istorice. În anul 2019, 5 dintre cele 7 comunități istorice au înregistrat un trend descrescător al fondurilor solicitate, dintre care în Rep. Moldova s-a ajuns la o scădere față de 2018 cu 152%. Pentru Moldova și Ucraina, principalele comunități istorice din punct de vedere al numărului etnicilor români, a existat o creștere substanțială a sumelor aprobate în perioada 2020-2021.

În ceea ce privește repartitia fondurilor aprobate pe categorii de activități, se remarcă o pondere semnificativă a domeniului Mass media în perioada 2017-2021, conform datelor prezentate în Fig. nr.9. Principalele activități mass media care au beneficiat de finanțare au vizat promovarea valorilor românești, dezvoltarea de structuri mass-media ale românilor de peste hotare și dezvoltarea de portale informaționale;

Fig. nr. 9 Distribuția fondurilor aprobate comunităților istorice, pe domenii de finanțare și ani calendaristici (%)

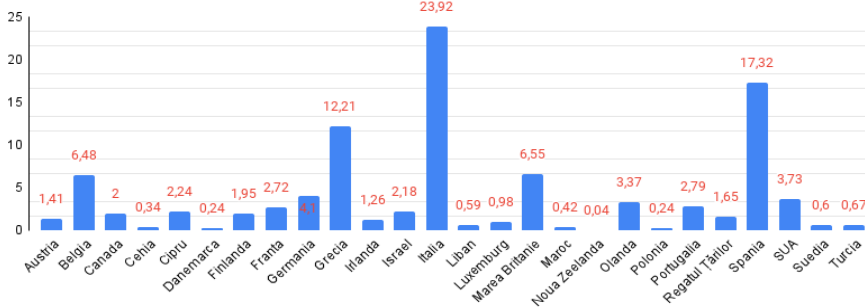
Domeniile Cultură și Spiritualitate și tradiții au înregistrat însumat ponderi sub 10% în perioada 2020-2021, deși în perioada 2017-2019 se înregistrau ponderi de $\approx$ 30%. Restricțiile de organizare evenimente din perioada COVID19, au afectat derularea de evenimente artistice și culturale, fapt pentru care au existat mai multe finanțări pentru domeniul Educație.

b.5. Indicele de aprobare a sumelor solicitate de diaspora

Analiza fondurilor nerambursabile aprobate diasporei scoate în evidență faptul că din 26 de țări finanțate, 20 au o pondere individuală de sub 4%, așa cum se prezintă din Fig. nr. 10.

Fig. nr. 10 Indicele de repartizare a finanțării nerambursabile în diaspora, în perioada 2017-2021 (%)

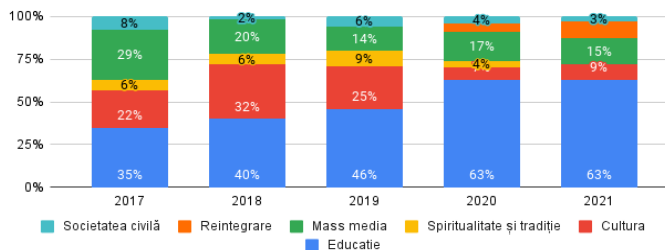

Sursa:
Prelucrare
date
furnizate de
Departamen
tul
Românilor
de
Pretutinden

Fondurile aprobate pentru Italia și Spania reprezintă 49,94% din total^{xviii}. În anul 2021, în Italia erau înregistrați 1.083.771 români (21,5% din populația rezidentă străină din Italia), iar în Spania 658,005 români (12,25% din populația rezidentă străină din Spania), reprezentând 30,5% din totalul românilor emigranți înregistrați cu forme legale de ședere în țările de destinație.²³²⁴ Așadar, fondurile atribuite către cele 2 țări este în corelare cu numărul românilor stabiliți aici, dar putem lua în considerare și o eventuală capacitate crescută a mediului asociativ de a elabora cereri de finanțare relevante pentru nevoile românilor stabiliți în diaspora.

Conform datelor din Fig. nr. 11, indicele de distribuție a fondurilor aprobate pe domenii de finanțare în perioada 2020-2021, relevă o creștere a fondurilor aprobate pe Educație și o scădere pe domeniile Cultură și Spiritualitate și tradiții.

Fig. nr. 11 Distribuția fondurilor aprobate diasporei, pe domenii de finanțare și ani calendaristici (%)

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutinden

b.6. Analiza corelației între rata de aprobare a fondurilor nerambursabile categoria Diaspora și rata emigrației definitive/temporare pentru perioada 2017-2021 (Coeficient PEARSON)

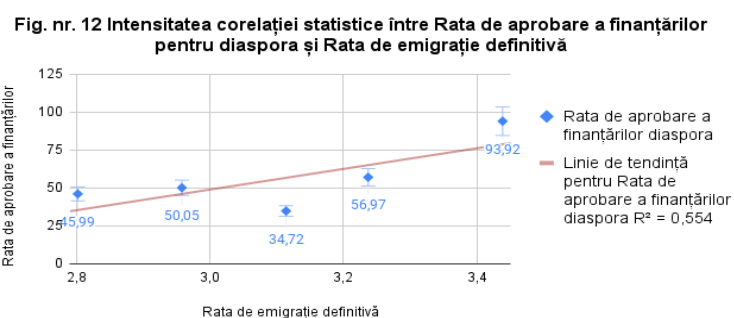
Pentru a stabili interdependența între rata de aprobare a fondurilor nerambursabile categoria Diaspora și rata emigrației definitive/temporare pentru perioada 2017-2021, s-a folosit Coeficientul de corelație Pearson^{xix}.

²³ Instituto Nazionale di Statistica, Popolazione residente e dinamica demografica Anno 2021 <https://www.istat.it/files/2022/12/CENSIMENTO-E-DINAMICA-DEMOGRAFICA-2021.pdf>

²⁴ Instituto Nacional de Estadística, Population Figures at 1 July 2021 Migration Statistics. First half of 2021 https://www.ine.es/en/prensa/cp_j2021_p_en.pdf

Gradul de corelație Pearson între variabilele a fost calculat folosind funcția PEARSON în Microsoft Excell. Coeficientul Pearson variază de la +1 la -1, cu +1 reprezentând o corelație pozitivă, -1 reprezentând o corelație negativă și 0 reprezentând nicio relație. **În cazul de față, a rezultat o corelație directă între variabile, exprimată printr-o valoare pozitivă de 0,71 (caz x1) și 0,74 (caz x)^{xx}. Bineînțeles, gradul de corelație nu ar fi putut fi maxim (+1), întrucât rata de aprobare a finanțărilor nerambursabile pentru diaspora (variabila dependentă y) este influențată, pe lângă dimensiunea grupului țintă (număr emigranți), și de relevanța, impactul și sustenabilitatea cererilor de finanțare.**

Pentru a vizualiza grafic relația între variabilele, am folosit reprezentarea grafică de tip Scatter. În Fig. nr. 12 se poate observa o corelație puternică între Rata de aprobare a finanțărilor și Rata de emigrație definitivă, norul de puncte având o formă alungită, cu o densitate uniformă a punctelor.

Constatări în urma analizei statistice

- În perioada 2017-2021 se evidențiază două categorii de sprijin, cu implementare directă și indirectă din cele trei tipuri oferite de lege (Categorie 1 = finanțări nerambursabile și Categorie 2 = Contribuții la bugetul general al unor organisme de drept public sau de drept privat, condiționate de utilizarea acestora în cadrul unor programe, proiecte sau acțiuni în sprijinul românilor de pretutindeni). Predomină un singur tip de finanțări nerambursabile – finanțări nerambursabile acordate pentru realizarea de acțiuni punctuale (cu avans 50%). Din 2022, au fost acordate granturile de dezvoltare (cu avans 100%)²⁵.
- Există o structurare clară a competențelor instituționale în domeniul gestionării fondurilor pentru românii de pretutindeni. În cadrul DRP există Direcția proiecte

²⁵ Departamentul Românilor de Pretutindeni, Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2021.

pentru diaspora și comunități istorice, care are în coordonare 3 servicii: Serviciul proiecte pentru diaspora, Serviciul proiecte pentru comunități istorice, Serviciul proiecte și acțiuni proprii;

- Se constată transparență în comunicarea cu comunitățile beneficiare. Există consultări permanente cu reprezentanți ai comunităților istorice/diaspora cu privire la condițiile de atragere a fondurilor nerambursabile pentru românii de pretutindeni;
- Acțiunile directe și indirecte gestionate de DRP acoperă integral măsurile propuse în cadrul obiectivelor din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2020+2021.

Obiectiv specific 2. Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul relevanței, eficienței și eficacității

În cadrul obiectivului specific 5 al analizei, prezentăm o analiză sub aspectul relevanței, în cadrul căreia corelăm drepturile beneficiarilor așa cum sunt stabilite la art. 5 alin (1) din Legea nr. 299/2007 cu obiectivele majore ale Strategiei și instituția competentă. Au fost completate date pentru drepturile realizate în sarcina DRP/MRP. De aici nu rezultă că instituțiile cu atribuții în acest sens, altele în afara DRP, nu au realizat drepturile pentru care nu au atribuții, ci doar că aceste autorități ale statului nu fac obiectul analizei noastre.

Pentru a stabili relevanța unei măsuri de politici publice, au fost identificate toate drepturile beneficiarilor din legislația primară și verificată măsura în care au fost cuprinse în obiectivele Strategiei^{xxi}.

Constatări în urma analizei statistice și a situației realizării drepturilor românilor de pretutindeni, care revin DRP/MRP

- În ceea ce privește relevanța cheltuirii fondurilor publice în raport de nevoile beneficiarilor, constatăm că din 14 drepturi statuate prin Legea 299/2007 pentru românii de pretutindeni, 5 reprezentând 1/3 sunt asigurate de DRP/MRP. Toate sunt înscrise în Strategie, asumate prin obiective specifice subsumate Obiectivelor majore 1 și 3 și au fost realizate. Valoarea totală contractată de DRP (acțiuni directe+indirecte) pentru cei 5 ani este de 54.162.080,70 lei^{xxii}.
- Situația drepturilor asigurate prin proiectele susținute financiar de DRP sugerează că acestea corespund cu nevoile beneficiarilor exprimate sub formă de drepturi,

potrivit Legii 299/2007. De asemenea, valoarea contractată coincide cu prioritizarea obiectivelor majore din Strategie.

- Strategia a susținut, astfel, relevanța drepturilor prevăzute în Legea 299/2007.
- Atragem atenția însă că prioritizarea obiectivelor majore și a obiectivelor specifice din Strategie nu este fundamentată pe o analiză *ex ante* a nevoilor potențialilor beneficiarilor care ar răspunde unor probleme de politică publică.
- Referitor la sprijinul financiar/material prevăzut la art. 5 (1) lit i) corelat cu Obiectivul major 4 al Strategiei, în sarcina Parlamentului României, cu sprijinul DRP – Congersul Românilor de Pretutindeneni a fost organizat în 2016. Potrivit legii, congresul este organizat o dată la 4 ani.
- După obiective specifice, în total, în cei 5 ani (2017-2020+2021), cea mai mare valoare a sprijinului financiar acordat de DRP a fost pentru realizarea Obiectivului major 1: obiectiv specific 1 Limba română - Educație și Comunicare (domeniu de finanțare Educație) în valoare de 32.323.061,65 lei, obiectiv specific 2 Promovarea valorilor culturale și spirituale românești (Domenii de finanțare Cultură și Spiritualitate și tradiții) cu 9.360.510,39 lei și Obiectivul specific 3 Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-media în limba română, Mass-media în cadrul comunităților (domeniu de finanțare Mass Media) cu 9.168.533 lei.

Obiectiv specific 3 Evaluarea sustenabilității măsurilor și intervențiilor

- Strategia dezvoltă o serie de instrumente care sunt valorificate de către DRP și sunt de natură a asigura sustenabilitatea obiectivelor majore și a obiectivelor specifice și pot genera totodată impact pe termen mediu – ceea ce este de esența unei strategii.
- Creșterea relevanței corelată cu *flexibilizarea condițiilor financiare pentru beneficiarii de finanțări nerambursabile* prin creșterea avansului din suma aprobată de la 30% în anul 2017 la 50% în anul 2021²⁶ și introducerea granturilor în anul 2022 are efecte directe cu privire la adaptarea cererilor de finanțare la nevoile reale ale comunităților beneficiare și sugerează sustenabilitatea acestor instrumente ale DRP.

²⁶ Ghidul-de-finantare-nerambursabila-2021, <https://dprp.gov.ro/web/documente-necesare-depunere-proiecte/> și GHID din 3 februarie 2017 al beneficiarului – 2017 <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/187678>

- Creșterea sustenabilității este sugerată de recurența instrumentelor de intervenție, de susținerea bugetară în creștere pentru acestea și de sprijinul financiar susținut în anumite zone, pentru aceiași beneficiari care au reușit de la un an la altul să obțină punctajul minim pentru aprobarea unei cereri de finanțare chiar și după creșterea acestuia de la 50 la 60 de puncte.
- Schimbările politice nu reflectă în sine schimbări în privința continuității politicii guvernamentale cu privire la românii de pretutindeni dar reflectă o creștere susținută a bugetului alocat DRP pentru susținerea intervențiilor sale prin proiecte.
- Site-ul DRP nu conține o secțiune de Statistici și Analize, care ar putea sprijini o analiză comprehensivă cu privire la sustenabilitatea măsurilor și intervențiilor. Sugerăm colectarea și publicarea de date deschise pe site-ul DRP în concordanță cu dezideratele OECD.
- Acțiunile directe și indirecte gestionate de DRP acoperă integral măsurile propuse în cadrul obiectivelor care se pretează la a fi finanțate din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2021.
- Sugerăm ca viitoarea Strategie să fie fundamentată pe o descriere clară a problemelor beneficiarilor astfel încât măsurile prevăzute să aloce timp suficient și resurse adecvate, iar rezolvarea lor să poată fi monitorizată.

Obiectiv specific 4 Îmbunătățirea mecanismului/mecanismelor de finanțare și intervenție/ Îmbunătățirea implementării

- Au fost accesate fonduri europene nerambursabile pentru identificarea unor instrumente de planificare strategică necesare pentru fundamentarea unei noi strategii pentru românii de pretutindeni^{xxiii};
- În 2021, DRP a dobândit personalitate juridică, iar secretarul de stat a fost investit ordonator terțiar de credite²⁷.
- Se constată că bugetul pentru activitățile dedicate românilor de pretutindeni a fost constant în anii de implementare a Strategiei, chiar și în perioada pandemiei COVID-19, în medie de 12,5 milioane de lei, cu o execuție bugetară

²⁷ Hotărâre 927 din 01.09.2021 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului Românilor de pretutindeni, MO 853/2021

între 95-99% - ceea ce indică un regim în general accesibil beneficiarilor^{xxiv};

- Prevederile Ghidului de finanțare nerambursabilă au fost actualizate de la o perioadă la alta, cu scopul de a îmbunătăți condițiile de accesare a finanțărilor DRP^{xxv};
- Nu există o platformă informatică de depunere a cererilor de finanțare și de gestionare ulterioară a procesului de evaluare și contractare a finanțărilor nerambursabile^{xxvi}.
- Pentru digitalizarea procesului de evaluare, contractare și monitorizare a finanțărilor nerambursabile, sugerăm accesarea de fonduri europene nerambursabile.
- Nevoia de forță de muncă de pe piața internă cauzată de scăderea natalității și creșterea masivă a emigrației poate constitui oportunitate și temei pentru suplimentarea bugetului DRP, în special pentru programul de Reintegrare.

III.3. Analiza in detaliu a cadrului normativ si de politici publice la nivel național, european si regional, relevant pentru domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni prin indici de măsura cantitativi

Obiectiv specific 1: Evaluarea dinamicii sociale în contextul actual privind problematica românilor de pretutindeni

Această secțiune analizează dimensiunea socială a migrației românești prin raportare la *variabilele relevante stabilite în partea metodologică*: diaspora românească, comunitățile istorice, profilurile diasporice, generațiile a doua și a treia de emigranți români, planurile de emigrare în rândul tinerilor români, perspectiva reîntoarcerii în România, repartizarea geografică și caracteristicile demografice.

1.1. Diaspora românească

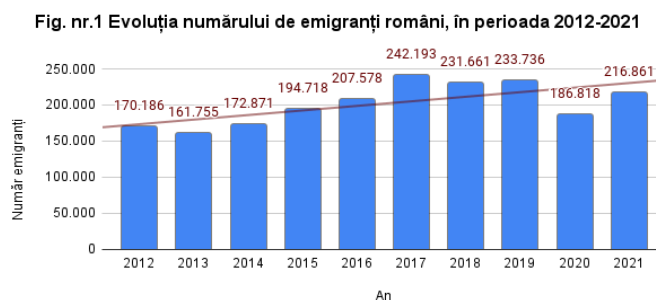
Interesul pentru studiul diasporei este relativ recent, de mai puțin de trei decenii. Astăzi, comunitățile diasporice reprezintă adevărate probleme de politică publică pentru decidenți, în condițiile în care organizații internaționale precum Banca Mondială, Organizația Națiunilor Unite sau Organizația Internațională de Migrație au reușit să modifice interesele sau percepțiile statelor prin facilitarea accesului la date despre comunitățile diasporice.

În contextul globalizării, noile tehnologii informaționale, ascensiunea mass-mediei globale și dezvoltarea comunicațiilor au permis guvernelor să agrege interesele unor populații dispersate și să le dea expresie în strategii și politici publice dedicate. În acest mod, diaspora s-a conturat ca un concept în științele sociale, iar sensul în care îl folosim este de populații care trăiesc pe teritoriul altui stat și care se implică la nivel transnațional în politica țării de origine

Ponderea cetățenilor români din diaspora pe țări de rezidență (%)

Dimensiunea migrației internaționale într-o țară este cuantificată prin calcularea *ratei migrației nete*. În România a existat în anul 2020 o rată negativă a migrației nete (-3,78 la 1000 locuitori), ceea ce înseamnă că au fost mai mulți cetățeni români care au părăsit țara de origine (emigranți) față de cetățeni străini care au ales România ca țară de destinație (imigranți). Doar Polonia (-11,6 la 1000 de locuitori) și Lituania (-7,64 la 1000 de locuitori) au avut o rată a migrației nete mai mare decât România în UE^{xxvii}.

Fluxurile anuale de emigranți reprezintă numărul de persoane care își schimbă reședința de pe teritoriul României pe teritoriul altui stat, pentru o perioadă de 12 luni și peste. Cu alte cuvinte, fluxul de emigranți, estimat pentru un anumit an, cuprinde persoanele care pleacă din țară și nu se mai întorc în România, cel puțin 12 luni. Așa cum se poate observa în Fig. nr. 1, în perioada 2012-2021 a existat un trend general crescător al numărului de emigranți, cu oscilații determinate de efectele pandemiei COVID19 în perioada 2019-2021.

Sursa: prelucrare date furnizate de EUROSTAT

România ocupă locul 17 între țările de origine ale migrației la nivel mondial, conform Raportului privind Migrația Globală 2022, OIM. Raportul dintre populația românească ce a migrat în afara țării și cea de altă naționalitate care a migrat în România este de aproximativ 6 la 1, numărul emigranților români fiind de 6 ori mai mare decât numărul imigranților străini care se aflau pe teritoriul țării la finalul anului 2020²⁸.

În condițiile liberei circulații în spațiul UE, emigrația este foarte greu de calculat, iar datele furnizate de diferite entități internaționale de statistică (EUROSTAT, OECD, Banca Mondială, etc.) nu sunt întotdeauna comparabile. Diaspora este un concept vehiculat pentru persoanele aflate în afara granițelor țării, dar vag definit în literatura de specialitate. Indicatorul nu este calculat de statistica oficială din România și nici reglementat de statistica oficială a Uniunii Europene. Diaspora reprezintă o comunitate formată din totalitatea persoanelor care se afiliază la aceasta, în funcție de anumite criterii. Principalul criteriu este legătura pe care persoana o are cu România și poate cuprinde persoane care sunt la a doua sau la a treia generație de emigranți, care nu au decât o legătură afectivă cu România. Acest fapt poate explica cele mai mari confuzii legate de numărul persoanelor din diaspora,

²⁸ Organizația Internațională pentru Migrație, 2022. Raportul privind Migrația Globală 2022

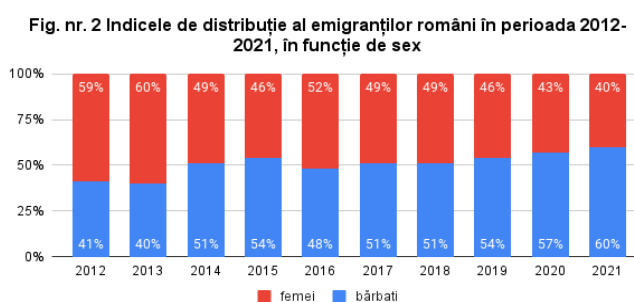

care este adesea cu mult mai mare decât datele oficiale prezentate prin indicatorul stoc de emigranți calculate de INS²⁹.

1.2. Profiluri diasporice

Pondere românilor din diaspora, pe gen

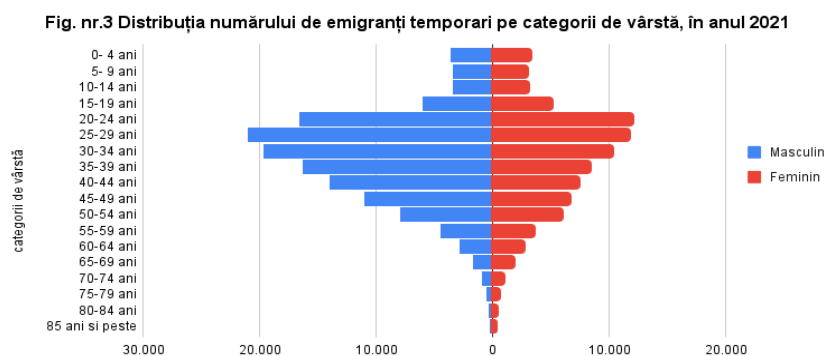
În ceea ce privește distribuția de gen, se poate observa din Fig. nr. 2 că la începutul perioadei analizate ponderea femeilor în numărul total al emigranților era mai mare decât a bărbaților (perioada 2012-2013: 59-60% femei) spre deosebire de sfârșitul perioadei (perioada 2020-2021: 57-60% bărbați), când situația de fapt s-a inversat.

Sursa: prelucrare date EUROSTAT

Distribuția numărului de emigranți pe categorii de vârstă

Vârsta este unul din determinanții principali ai emigrației, alături de educație. Așa cum se poate observa din datele prezentate în Fig. nr. 3., categoriile 20 – 49 ani au cea mai mare reprezentativitate în rândul emigranților români.

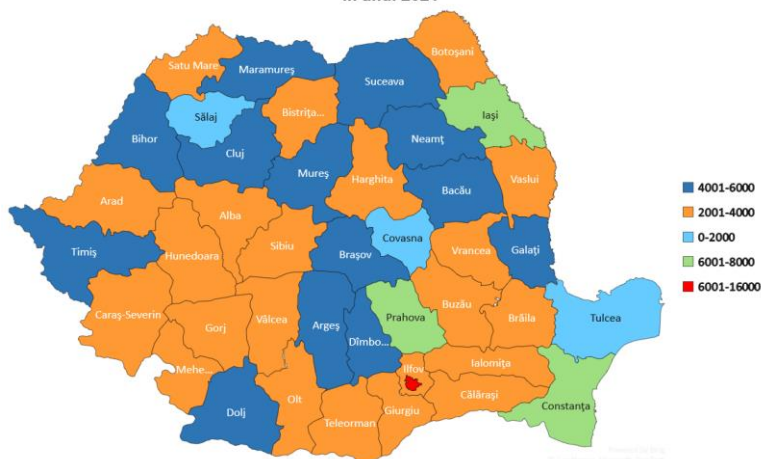
Sursa: prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

²⁹ Institutul Național de Statistică, 2019. Tendințe sociale.

1.2. Repartizare geografică, caracteristici demografice

Distribuția teritorială a emigranților evidențiază principalele microregiuni de emigrare, în special în județele unde populația este foarte numeroasă, cum ar fi București, Timiș, Cluj, Constanța, Brașov sau Prahova. Așa cum se poate observa din Diagrama hartă nr. 2, nu există o anumită tipicitate la nivel de regiune de dezvoltare teritorială. Toate cele 8 regiuni de dezvoltare ale României, respectiv București-Ilfov, Sud-Muntenia, Sud-Est, Centru, Nord-Est, Nord-Vest, Sud-Vest Oltenia, Vest sunt afectate de emigrație.

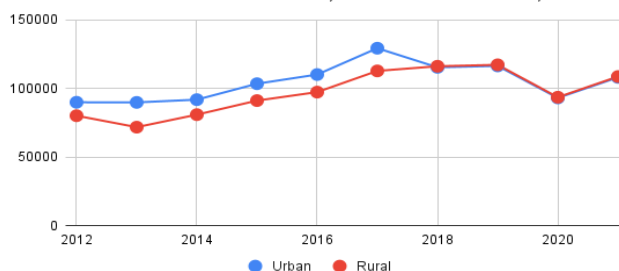
Diagrama hartă nr.2 Distribuția geografică a numărului de emigranți temporari, în anul 2021

Sursa: prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

Impactul este mai mare asupra regiunilor rurale, agravând inegalitățile teritoriale și sociale existente. Tinerii și femeile părăsesc în principal regiunile rurale, generând creșterea proporției persoanelor în vârstă în rândul locuitorilor, cu efecte directe asupra creșterii riscului de izolare, sărăcie și de excluziune socială³⁰. Din Fig. nr. 4 se poate observa faptul că în perioada 2012-2017, numărul emigranților temporari din mediul urban a fost mai mare decât cel din mediul rural, acest trend atenuându-se începând cu anul 2018.

Fig. nr. 4 Indicele de dinamică al numărului de emigranți temporari, în perioada 2012-2021, în funcție de mediul de rezidență

Sursa: prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

³⁰ Parlamentul European, 2021. Îmbătrânirea populației vechiului continent - posibilități și provocări legate de politica privind îmbătrânirea populației după 2020

Zonele cele mai afectate de emigrație sunt cele îndepărtate și dens populate, lipsite de un centru urban dinamic, ca în cazul județelor Suceava, Neamț, Bacău, Vrancea, Satu-Mare, Maramureș sau Bistrița. Aceste regiuni sunt predominant rurale, cu orașe mici și mijlocii neavând capacitatea economică de a absorbi forța de muncă în exces³¹.

1.4. Planuri de emigrare în rândul tinerilor români

Un studiu realizat de OECD în anul 2019³² a relevat că tinerii șomeri cu vârsta între 15-24 de ani reprezintă grupul cel mai vulnerabil, cu o intenție crescută de a emigra. Puțini respondenți erau mulțumiți de locul de muncă actual (11%), de disponibilitatea unor locuri de muncă de bună calitate (4%) sau de veniturile lor (4%). Totodată, și emigrația masivă a persoanelor din categoria de vârstă 35-55 de ani ar putea avea implicații uriașe pentru societatea românească, întrucât ar contribui la accentuarea fenomenului de îmbătrânire și la creșterea cheltuielilor publice pentru pensii și sănătate³³. Cu toate acestea, emigranții români care doresc să revină în țară, pot juca un rol economic în dezvoltarea României, datorită competențelor dobândite și rețelelor create.

Conform datelor Eurostat (2019), comparativ cu anul 2008, numărul românilor emigranți cu studii superioare a fost cu 144% mai mare în 2017. Numărul absolvenților români de liceu și școală profesională - emigranți, a crescut de la 806 mii persoane în 2008 la 1.437 mii persoane, un procent de 78,18%. Cei cu un nivel de învățământ primar și gimnazial, de asemenea, aproape și-au dublat numărul. Vorbim de 933.300 de români în 2017, o creștere de 90,2%³⁴. Emigranții cu studii superioare preferă țări precum Danemarca, Suedia, Canada, Statele Unite ale Americii America, dar și Germania, Israel, Marea Britanie și Irlanda. Emigranții cu un nivel scăzut al studiilor se îndreaptă spre Italia, Spania și Germania. Dintre emigranții români cu studii superioare, femeile au înregistrat cea mai mare pondere, în special în Marea Britanie, Franța, Spania și Canada³⁵.

³¹ The World Bank, 2018. Romania Systematic Country Diagnostic. Background Note. Migration

³² OECD, 2019. Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants

³³ Mirela CRISTEA & Daniela Emanuela DĂNĂCICĂ & Grațiela Georgiana NOJA, 2021. "Emigration Decision and the Migration Profile of the Unemployed: A Case Study on Romania," Journal for Economic Forecasting, Institute for Economic Forecasting, vol. 0(2), pages 94-111, June.

³⁴ Eurostat (2019), Report on migration and the migrant population (retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics/ro)

³⁵ OECD, 2019. Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants

Principalele țări de destinație ale românilor

În ceea ce privește principalele țări de destinație ale românilor există în un trend crescător în perioada 2015-2021 în țări precum Austria, Belgia, Cehia, Danemarca, Olanda, Norvegia, Slovacia, Suedia, Elveția, Germania sau Turcia^{xxviii}.

Statele UE cu tradiție în primirea românilor, respectiv Germania și Italia au înregistrat ușoare descreșteri ale numărului de emigranți români. Chiar și în acest context, Italia și Germania se află pe locul 1, respectiv 2 în topul țărilor alese ca destinație de emigranții români. Ușoara descreștere numerică poate fi susținută și de migrarea masivă în ultimii ani a unei categorii de emigranți înalt calificați, care au ales ca destinații principale: Țările nordice, Elveția sau Austria.

De precizat este faptul că numărul românilor este preluat din statistici oficiale ale unor instituții europene, instituții naționale de statistică sau site-uri de statistică dedicate cercetării în domeniu. Oficialii români estimează că aproape 8 mil. de români se află în afara granițelor României, numai în Franța aflându-se în jur de 400.000 de români față de datele instituțiilor franceze care cuantifică 141.222 români (an 2020)³⁶.

Diagramă hartă nr. 1 Top 25 state destinație diaspora în anul 2021

Sursa: prelucrare date furnizate de OECD, <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG>; "Profile table, Census Profile, 2021 Census of Population - Canada [Country]". 9 February 2022; Iliescu C., 2022. "Romanian migration reflected in recent Portuguese literature: the Roma ethnicity as a case in point". Swedish Journal of Romanian Studies, European Institute for Gender Equality. Population on 1 January by age group, sex and citizenship https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/ta_demigr_dem_pop_inter_cit_migr_pop1ctz/bar/year:2021/geo:FR/citizen:RO/age:TOTAL/unit:NR/sex:M,W,T

³⁶ Florin Cârciu, Secretar de stat, Departamentul Românilor de Pretutindeni, Conferința organizată de Blocul Național Sindical (BNS), împreună cu rețeaua Faire Mobilitaet, confederația sindicală DGB și Friedrich Ebert Stiftung 2022.

1.5. Generațiile a doua și a treia de români

În ciuda provocărilor cu care s-au confruntat de-a lungul timpului emigranții români, atât în statele gazdă, cât și la întoarcerea în țară, copiii născuți de aceștia în țările OECD sunt bine integrați. Deși aceste noi generații ar putea constitui o resursă semnificativă pentru dezvoltarea României, politicile publice naționale dedicate comunităților românilor de pretutindeni nu îi abordează separat. Generațiile a doua și a treia de români ar putea fi agregate într-un grup țintă separat cărora să le fie adresate măsuri de politici publice adecvate unor probleme specifice: scăderea expunerii la cultura și limba națională; scăderea atașamentului față identitatea românească; scăderea ratei de autoidentificare și apartenența la spațiul cultural și identitar românesc în sensul art. 1 pct. (2) lit c) din Legea 299/2007.

Limitele datelor fac dificilă estimarea cu precizie a numărului acestor generații de români. Un studiu OECD cu date culese între 2000 și 2016 indică o populație de 630.000 de persoane³⁷. În 2014, existau aproximativ 125.000 de copii născuți în țară ai emigranților români cu vârsta de 15 ani sau mai mult într-o selecție de țări europene pentru care sunt disponibile date. Nașterile de români în Italia, Spania și Regatul Unit începând cu 1999 reprezintă încă 360.000 de copii nativi ai emigranților români. În plus, în Statele Unite s-au născut aproape 140.000 de copii nativi ai emigranților români în 2016.

Datele oficiale calculate de INS cu privire la natalitate arată că, în 2019, în România s-au născut 188.135 copii români, din care 2.458 aveau domiciliul în afara granițelor - reprezentând 1,3% din total³⁸. În 2020, din totalul celor 178.609 născuți-vii înregistrați în România, 1.843 copii aveau reședința obișnuită în străinătate (1%)³⁹. În 2021, pe teritoriul României s-au născut 180.735 copii români, din care 2.239 aveau reședința în străinătate (1,2%)⁴⁰.

Datele INS și OECD scot în evidență creșterea constantă a noilor generații și faptul că în general, această populație este probabil foarte tânără, cu peste 60% dintre ei având mai puțin de 15 ani. De pildă, din datele calculate de ISTAT, regiunile cu cel mai mare număr de studenți străini în anul universitar 2020/2021 din Italia sunt

³⁷ <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/bac53150-en/1/2/1/index.html?itemId=/content/publication/bac53150-en&csp=5911873c6569105028ad0a0066943c9d&itemI=GO=oe&itemContent=book>, accesat la 5.04.2023

³⁸ Institutul Național de Statistică, *Evenimente demografice în România în anul 2019*, Natalitatea, p. 9-11.

³⁹ Institutul Național de Statistică, *Evenimente demografice în România în anul 2020*, Natalitatea, p. 11-12.

⁴⁰ Institutul Național de Statistică, *Evenimente demografice în România în anul 2020*, Natalitatea, p. 11-12.

Lombardia, Lazio, Emilia-Romagna și Piemont. Studenții înscriși la universitățile din aceste regiuni sunt de origine din România (11,0%), Albania (8,7%) și China (8,1%)⁴¹.

Integrarea lingvistică a emigranților români permite celei de-a doua generații să stăpânească atât limba română, cât și limba țării lor de naștere. Acest lucru reprezintă un avantaj competitiv care poate spori integrarea lor viitoare pe piața muncii, precum și contribuția lor potențială la dezvoltarea economică a României, dacă se mențin legături puternice.

1.6. Perspectiva reîntoarcerii în România

Reintegrarea deficitară a multor români reînțorși pe piața muncii limitează contribuția diasporei la dezvoltarea României. Dincolo de remitențe, migrația de întoarcere este un alt canal potențial cheie pentru contribuția diasporei la dezvoltarea economică a României.

Anumite categorii specifice sunt dezavantajate și nu par să se reintegreze foarte bine. Primul grup este reprezentat de bărbații de vârstă mijlocie, care ar putea avea dificultăți în a concura pentru locuri de muncă cu non-migranții care au acumulat mai multă experiență pe piața muncii din România. Un alt grup de migranți de întoarcere care are rezultate relativ slabe în ceea ce privește reinsertia este cel al persoanelor cu un nivel de educație ridicat. Aceștia au rate de ocupare a forței de muncă mai mari decât cei cu un nivel de educație scăzut și mediu, dar nu se descurcă la fel de bine ca și non-migranții cu un nivel de educație ridicat. Mulți migranți cu un nivel de educație scăzut se întorc la muncă pe cont propriu, în timp ce cei cu un nivel de educație ridicat sunt adesea supracalificați.

Ponderea antreprenorilor sau a lucrătorilor pe cont propriu este semnificativ mai mare în rândul migranților de întoarcere decât în rândul nemigranților. În plus, rata de supracalificare a migranților de întoarcere cu un nivel de educație ridicat este de 44%, aproape la fel de mare ca cea estimată pentru emigranții români din țările dezvoltate, în timp ce pentru nemigranți este de numai 19%⁴². Prevalența ocupării pe cont propriu în rândul migranților de întoarcere cu un nivel scăzut de educație și rata ridicată de supracalificare a celor cu un nivel de educație ridicat sunt indicatori ai

⁴¹ <https://www.istat.it/it/archivio/182915>, accesat la 2.04.2023

⁴² <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/bac53150-en/1/2/1/index.html?itemId=/content/publication/bac53150-en&csp=5911873c6569105028ad0a0066943c9d&itemGO=oecd&itemContentType=book>, accesat la 5.04.2023

unei slabe reintegrări economice a multor emigranți români la întoarcerea în țara de origine.

Este o constantă faptul că românii stabiliți în statele din Europa de Vest se întorc într-o mică măsură acasă – de regulă devenind antreprenori (dacă se află încă la vârsta activă). Motivele cel mai des invocate când vine vorba de o potențială întoarcere în România sunt neajunsurile materiale cotidiene, veniturile mici, lipsa unui loc de muncă decent, stabilitatea, calitatea slabă a clasei politice de-a lungul timpului, corupția. Remedierea acestor cauze ale plecării ar constitui motivul principal pentru întoarcerea în România, însă probabilitatea ca cei chestionați să se întoarcă acasă în următorii patru ani este mică. Marea majoritate a respondenților s-ar întoarce dacă s-ar îmbunătăți infrastructura din România - drumuri, autostrăzi, spitale și unități școlare.

1.7. Comunități istorice

Comunitățile istorice sunt definite de “persoanele care își asumă în mod liber identitatea culturală română - persoanele de origine română și cele aparținând filonului lingvistic și cultural românesc, care locuiesc în afara frontierelor României, indiferent de modul în care aceștia sunt apelați”.⁴³ Comunitățile istorice din jurul granițelor se regăsesc în Albania, Bulgaria, Ungaria, Ucraina, Moldova, Serbia, Croația, Grecia, Macedonia de Nord^{xxix}.

Obiectiv specific 2: Evaluarea cadrului instituțional și a politicilor publice dedicate românilor din afara granițelor la nivel local, național și internațional

Această secțiune situează problematica românilor de pretutindeni în contextul integrării României în Uniunea Europeană și al dobândirii unor drepturi și libertăți fundamentale cetățeniei europene, precum libertățile fundamentale europene. Sunt identificate și evaluate cele mai relevante reglementări naționale, comunitare și internaționale. Analiza relevă gradul de transpunere a legislației comunitare în legislația națională specifică, numărul instituțiilor cu competențe în domeniul românilor de pretutindeni și instrumentele acestora, respectiv măsurile propuse de legislația națională/ strategii specifice care se regăsesc în programele de finanțare dedicate românilor de pretutindeni.

⁴³ LEGE nr. 299 din 13 noiembrie 2007 (republicată) privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni

2.1. Măsuri propuse de legislația națională/ strategii specifice care se regăsesc în programele de finanțare dedicate românilor de pretutindeni^{xxx}

Analiză comparativă a politicilor în domeniul sprijinirii românilor de pretutindeni cuprinse în Programele de guvernare 2017-2020/2021-2024 relevă faptul că de la o perioadă de guvernare la alta se poate observa o evoluție în viziunea strategică prin care autoritățile centrale sprijină păstrarea identității spirituale, culturale și lingvistice a românilor de pretutindeni. Se face un pas important de la general la specific, fiind posibilă măsurarea impactului la finalul etapei de guvernare.

În plus, în a doua perioadă de guvernare analizată se pune accentul pe măsuri concrete de sprijinire și reintegrare a românilor care doresc să se reîntoarcă în țară, pe activarea potențialului antreprenorial și pe crearea de rețele profesionale care să atragă și să fructifice cunoștințele dobândite de personalul înalt calificat stabilit în alte țări.

2.2. Programe de finanțare nerambursabilă europeană sau de la bugetul de stat pentru românii de pretutindeni, complementare intervențiilor financiare DRP

Pe plan național au fost/sunt derulate mai multe programe financiare dedicate românilor de pretutindeni complementare intervențiilor financiare ale DRP^{xxx}.

2.3. Gradul de transpunere a legislației comunitare în legislația națională specifică

În Tratatul privind Uniunea Europeană, art. 3 se stipulează că Uniunea „respectă bogăția diversității sale culturale și lingvistice și veghează la protejarea și dezvoltarea patrimoniului cultural european”. Pornind de la prevederile tratatului UE, instituțiile europene au elaborat numeroase acte normative care să ofere recomandări cu privire la respectarea statutului minorităților naționale, a cultivării identității lingvistice și culturale ale acestora, a evidențierii unor standarde minime comune de protecție a drepturilor persoanelor aparținând minorităților^{xxxii}

O limită în problematica protecției minorităților este lipsa unei înțelegeri unanim acceptate în dreptul internațional cu privire la termenul de minoritate națională. Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (1992) și Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei și intrată în vigoare în 1998 sunt instrumente fundamentale juridice de drept internațional public, care definesc cadrul European pentru protecția minorităților ca deziderat

comun al statelor europene. Cu toate acestea, doar 25 din 46 de state membre ale Consiliului Europei sunt semnatare ale documentelor.

Convenția-Cadru este vagă în ceea ce privește atribuirea unei definiții a termenului de minoritate națională, ceea ce permite o marjă prea mare de interpretare în aplicarea prevederilor în dreptul intern. De pildă, documentul nu oferă temei pentru instituirea de obligații pentru protecția drepturilor noilor minorități precum refugiații sau **lucrătorii străini**, căreia UE i-a răspuns prin Directiva 2014/54/UE, Directiva (UE) 2019/1152. Deși Convenția instituie obligații pentru statele semnatare, pentru o aplicare cuprinzătoare se coroborează cu prevederile Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare (1992), care definește, în art 1, limba minoritară sau regională ca diferită de limba/ limbile vorbite de majoritatea populației. Din această categorie sunt excluse însă **limbile imigranților**, iar dialectele limbilor statelor nu sunt considerate ca fiind limbi regionale sau minoritare. Convenția-Cadru nu consacră drepturi politice precum înființarea de partide sau asociații politice⁴⁴ sau dreptul de a utiliza limba maternă decât în dialog cu autoritățile.

Adunarea Consiliului Europei a oferit clarificări pentru practica juridică prin Recomandarea 1201 (1993) asupra unui protocol adițional privind drepturile minorităților la Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Aici se definește minoritatea ca „un grup de persoane dintr-un stat care: a) locuiesc pe teritoriul aceluia stat sunt cetățenii săi; b) mențin legături puternice și de lungă durată cu acel stat; c) au caracteristici etnice, culturale, religioase sau lingvistice distincte; d) sunt suficient de reprezentative, deși sunt numeric mai puțini decât restul populației statului sau unei regiuni din stat; e) sunt motivate de dorința de a păstra împreună ceea ce este identitatea lor comună, inclusiv cultura, tradițiile, religia sau limba lor”⁴⁵. Rezoluția 1713 (2010): „Protecția minorităților în Europa: bune practici și deficiențe în implementarea standardelor comune” și Rezoluția 1866 (2012) despre protocolul adițional la Convenția Europeană a Drepturilor Omului privind minoritățile naționale reprezintă alte instrumente juridice cu care se completează Convenția-Cadru. În plus, jurisprudența CEDO constituie izvor de drept.

---

⁴⁴ De aici nu se înțelege însă că sunt limitate având în vedere că art. 11 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului garantează dreptul la asociere.

⁴⁵ Recomandarea 1201 (1993) asupra unui protocol adițional privind drepturile minorităților la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În raportul privind tratamentul preferențial al minorităților naționale de către statele înrudite adoptat de Comisia de la Veneția (2001) în contextul problematicei protecției minorităților în Europa Centrală și de Est, este recunoscut dreptul legitim al statelor de a acorda un tratament preferențial persoanelor aparținând minorităților înrudite care sunt cetățeni ai altor țări și au reședința în străinătate exclusiv în domeniile educației și culturii dacă măsura este proporțională cu acest scop⁴⁶ și se realizează în baza unor acorduri bilaterale bazate pe instituțiile și procedurile OSCE. Raportul dă relevanță soluționării pașnice a diferendelor⁴⁷ prin instituirea procedurii consultării, iar eventualele litigii privind interpretarea sau punerea în aplicare a tratatelor se face către Curtea Internațională de Conciliere și Arbitraj.

În materia dreptului european, Directiva 2004/38/CE privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul UE pentru cetățenii U.E. și familiile acestora stabilește ca obiectiv pentru statele Uniunii Europene statutul persoanelor angajate, al celor care desfășoară activități independente, care sunt studenți sau care nu desfășoară activități de muncă plătită. Astfel, statele au transpus în legislația națională următoarele drepturi pentru cetățenii UE care dețin o carte de identitate sau un pașaport valabil:

- să intre în alt stat membru al UE fără a avea nevoie de viză de ieșire sau de intrare. Membrii de familie care nu resortisanți ai unui stat membru nu au nevoie de viză de ieșire sau de intrare dacă dețin un permis de ședere valabil;
- să locuiască într-un alt stat membru pentru o perioadă de până la 3 luni fără condiții sau formalități;
- pot locui într-un alt stat membru pentru o perioadă mai mare de 3 luni, sub rezerva anumitor condiții, în funcție de statutul lor în țara gazdă.
- Dacă sunt angajați sau lucrători independenți nu trebuie să îndeplinească alte condiții; studenții și alte persoane care nu lucrează în schimbul unei remunerații, cum ar fi pensionarii, trebuie să dispună de resurse suficiente pentru ei înșiși și pentru familia lor, astfel încât să nu reprezinte o povară pentru sistemul de asistență socială din țara gazdă și să aibă o asigurare de sănătate completă;

---

⁴⁶ Pentru menținerea legăturilor culturale, așa cum se arată în Concluziile Raportului.

⁴⁷Art. 15 din Declarația finală instituie procedura consultării Înaltului Comisar special pentru minorități naționale.

- trebuie să se înregistreze la autoritățile competente dacă locuiesc într-un stat membru mai mult de 3 luni. Dacă membrii familiilor lor nu sunt cetățeni UE au nevoie de un permis de ședere valabil pe o perioadă de 5 ani;
- au dreptul la rezidență permanentă dacă au locuit cu forme legale într-un alt stat membru pentru o perioadă de 5 ani neîntreruptă. Aceleași condiții sunt valabile și pentru membrii de familie însoțitori;
- de principiu, se bucură de egalitate în drepturi cu resortisanții țării gazdă, însă autoritățile naționale nu sunt obligate să acorde prestații similar cetățenilor UE care nu muncesc cu forme legale în primele 3 luni de ședere.
- În anumite condiții, membrii familiei unui cetățean UE pot primi dreptul de a continua să locuiască în țara respectivă chiar dacă cetățeanul UE moare sau părăsește țara;
- cetățenii UE sau membrii familiilor acestora pot fi expulzați dacă intră în conflict cu interesele fundamentale ale statului gazdă;
- singurele cazuri de boală care justifică restrângerea libertății de circulație sunt cele stabilite de Organizația Mondială a Sănătății ca având potențial epidemic.

Documentele emise de instituțiile europene stabilesc principiile generale referitoare la drepturile minorităților naționale: non-discriminarea, promovarea egalității, promovarea condițiilor necesare pentru păstrarea și dezvoltarea culturii, a religiei, a limbii și a tradițiilor; libertate lingvistică, utilizarea limbii materne în spațiul public și privat; libertatea de a înființa instituții educaționale în limba maternă, etc.

2.4. Măsuri propuse de legislația națională/strategii specifice care se regăsesc în programele de finanțare dedicate românilor de pretutindeni

Legislația națională prevede măsuri cadru care (1) sprijină *“persoanele care își asumă în mod liber identitatea culturală română - persoanele de origine română și cele aparținând filonului lingvistic și cultural românesc, care locuiesc în afara frontierelor României”* și (2) urmăresc situația aplicării prevederilor cuprinse în acordurile internaționale și programele în vigoare în statele în care există comunități de români. Astfel, conform prevederilor *Legii 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni*:

- este vegheată respectarea și protecția drepturilor acestora, conform tratatelor, convențiilor și acordurilor în vigoare;
- este sprijinită întărirea legăturilor culturale, lingvistice, religioase, economice și sociale cu România și cu comunitățile locale de unde provin;
- este promovată educația în limba română și de a facilita accesul acestora la valorile patrimoniului cultural românesc în țările de reședință ale acestora;
- este încurajată consolidarea mediului asociativ românesc din afara granițelor care are ca obiect acordarea asistenței culturale și sociale, informare și consiliere.⁴⁸

În urma analizei efectuate, putem considera că legislația națională este aliniată standardelor internaționale de sprijinire a identității minorităților naționale și prevede măsuri clare de sprijinire a românilor de pretutindeni, cu alocări financiare anuale asociate acestora.

2.5. Sistemul de management al problemicii românilor de pretutindeni

2.5.1. Sistemul de management al problemicii românilor de pretutindeni și scurt istoric al cadrului instituțional DRP

Legea nr. 299/2007 stabilește autoritățile competente să dea relevanță drepturilor românilor de pretutindeni^{xxxiii}. Din categoria românilor de pretutindeni fac parte, potrivit art. 1 alin (2), “persoanele aparținând minorităților naționale, minorităților lingvistice sau grupurilor etnice autohtone existente în statele din vecinătatea României, indiferent de etnonimul folosit”, respectiv “românii emigrați, fie că au păstrat sau nu cetățenia română, descendenții acestora, precum și cetățenii români cu domiciliul sau reședința în străinătate care prestează în afara teritoriului României activități lucrative”.

De lege lata, **DRP are rol de coordonare și sinteză a aplicării politicilor guvernamentale în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni**⁴⁹. Singurele competențe partajate sunt cu Ministerul Afacerilor Externe, dată fiind și componența DRP în structura MAE, dar și competențele MAE în materia cetățeniei prin oficiile consulare și ambasade.

⁴⁸ Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni.

⁴⁹ Art. 7 alin (2) din Legea nr. 299/2007.

Din analiza programelor de finanțare nerambursabilă europeană sau de la bugetul de stat pentru românii de pretutindeni, altele decât cele în sarcina DRP, am identificat competențe la nivelul următoarelor instituții: Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (POCU 2014-2020, Diaspora Start-Up), Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (Programul Start-Up Nation Diaspora), Programe culturale (Administrația Fondului Cultural Național -Ministerul Culturii), Programul Cantemir (Institutul Cultural Român), (Programul “Limbă, cultură și civilizație românească” (Institutul Limbii Române - Ministerul Educației), Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova (Guvernul României). La acestea se adaugă programe ale administrației publice locale.

Față de cele arătate, nu se cunoaște dacă DRP, în aplicarea atribuțiilor sale de coordonare a aplicării Legii nr. 299/2007 prevăzute la art. 7 alin. (2) deține un sistem de management și coordonare a aplicării prevederilor legale.

Încă din 1995, odată cu înființarea Consiliului pentru Problemele Românilor de Pretutindeni, problematica românilor de pretutindeni era abordată instituțional. De la acea perioadă, a existat o permanentă reorganizare a structurii responsabile cu gestionarea comunităților românești din afara granițelor^{xxxiv}.

Obiectiv specific 3: Dimensiunea economică. Evaluarea programelor concrete dedicate (reintoarcere/ reintegrare, sprijin financiar pentru a raspunde la problemele românilor din afara granițelor)

Această secțiune este dedicată evaluării programelor concrete dedicate problemelor românilor din afara granițelor urmărind *indicatori precum situația remitențelor trimise de emigranții români din diaspora, nivelul fondurilor alocate de la bugetul de stat (total) domeniului românilor de pretutindeni și nivelul fondurilor alocate pe categorii de acțiuni cu implementare directă sau indirectă în corelare cu statele-destinație ale românilor.*

O corelare succintă a modului în care DRP a atribuit finanțările nerambursabile pentru diaspora cu ierarhia țărilor de destinație ale emigranților români^{xxxv} aduce în prim plan, faptul că în cazul Italiei, Spaniei, Marii Britanii, Statelor Unite, Franței și Olandei există o corelare semnificativă între gradul de atribuire a finanțărilor nerambursabile și reprezentativitatea țărilor de destinație. În cazul Germaniei, Portugaliei, Greciei și Belgiei există o diferență între locul ocupat ca stat

beneficiar de finanțări nerambursabile și stat destinație pentru emigranți români, putând concluziona următoarele aspecte:

- există o capacitate scăzută/crescută a asociațiilor competente din țările respective de a atrage fonduri pentru diasporă;
- deși există comunități numeroase de români în anumite țări de destinație, acestea nu cunosc suficiente informații despre posibilitatea de a atrage fonduri pentru creșterea identității românești, reintegrare, etc.

Remitențele sunt transferuri cu caracter personal de la migranți către familie și prieteni. Remitențele reprezintă o sursă importantă de fonduri externe pentru țările în curs de dezvoltare, alături de investițiile directe străine. *Indicele valorii remitențelor* din total valoare PIB a avut un trend pozitiv în perioada 1995-2021, existând un salt semnificativ în anul 2006, anul accederii României la spațiul UE^{xxxvi}.

În 2021, remitențele personale primite pentru România au fost de 9.159 milioane de dolari SUA crescând cu o rată medie anuală de 66,22% față de 2002 (143 milioane USD)⁵⁰. Într-o analiză efectuată de TheGlobalEconomy.com la nivel global, România se află pe locul 24 în lume cu un total de 4580,63 mil USD (perioada 1971-2021), dar pe locul 1 în Europa⁵¹.

Analiza comparativă a principalilor indicatori economici din România față de cei din statele Europei Occidentale, permite conturarea unor factori determinanți ai emigrației masive din ultimii 17 de ani. În analiza noastră, luăm în considerare salariul minim, rata sărăciei și a excluziunii sociale. Datele EUROSTAT indică faptul că România se află pe locul 18 în ceea ce privește valoarea salariului minim^{xxxvii}.

Deși venitul minim a înregistrat un trend pozitiv în ultimii ani, respectiv o creștere cu 143% în anul 2022 (2.550 lei)⁵² față de anul 2015 (1.050 lei)⁵³, decalajul între România și statele din top încă a rămas la un nivel foarte mare (salariul minim în Luxemburg – nr. 1 în top este cu 348% mai mare decât salariul minim de România, în anul 2021).

⁵⁰ World Data Atlas, <https://knoema.com/atlas/Romania/topics/Economy/Balance-of-Payments-Current-accounts/Personal-remittances-received>

⁵¹ TheGlobalEconomy.com, <https://www.theglobaleconomy.com/rankings/remittances/>

⁵² Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, 2022
http://www.mmuncii.ro/j33/images/Date_lunare/salariul_minim_2022.pdf

⁵³ Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, 2015
<http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa/4206-cp-salariul-minim-29122015>

Totodată, nici *indicele ratei sărăciei și excluziunii sociale*, la nivelul anului 2021, nu favorizează diminuarea ratei emigrației și accelerarea procesului de reîntoarcere a românilor în țara de origine. România are cea mai mare rată de sărăcie și excluziune socială din 27 de țări UE^{xxxviii}.

În anul 2019, cea mai mare rată a riscului de sărăcie sau excluziune socială s-a înregistrat în regiunea Nord-Est (47,1%), urmată îndeaproape de regiunile Sud-Est (40,1%) și Sud-Vest Oltenia (38,9%).

În ceea ce privește nivelul fondurilor totale contractate de DRP pentru românii de pretutindeni se poate observa că ponderea cea mai mare o are domeniul de finanțare Educație, urmat de Cultură și Mass media^{xxxix}.

Constatări în urma Analizei socio-economice a contextului actual privind problematica românilor de pretutindeni

- Ținând cont de faptul că, pe de o parte, singurul instrument juridic care instituie obligații statelor semnatare este Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare și, pe de altă parte, Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei aduce unele clarificări cu privire la minoritățile naționale, sugerăm ca DRP să ia în considerare dezvoltarea unei metodologii și a unui mecanism bilateral de monitorizare în baza acestor două documente de drept internațional public și a Legii nr. 299/2007, care să se aplice prin reciprocitate atât în România, cât și în statele în care România are minorități înrudite. Atașatul pentru diaspora ar putea prelua atribuții legale în această privință.
- Având în vedere că nu toate statele membre al Consiliului Europei sunt semnatare ale Cartei Europene a limbilor regionale sau minoritare și a Convenției Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei, recomandăm dezvoltarea unei metodologii de monitorizare a situației românilor de pretutindeni în aceste țări.
- Fluxurile de migrație au creat o bază mare de lucrători de origine română foarte bine reprezentați în statele Uniunii Europene în sistemul sanitar, agricol, servicii, dar și în educație și cultură, antreprenariat (fie că își conduc propriile afaceri, fie că sunt directori la sediul central, fie al unor filiale/sucursale ale unor companii străine care desfășoară afaceri în România;

- Ținând seama, pe de o parte, de drepturile românilor din afara granițelor, așa cum sunt stipulate la art 7 din Legea 299/2007, de scopul și cele 4 obiective ale Strategiei pentru românii de pretutindeni și pe de altă parte, de nivelul fondurilor alocate programelor de intervenție financiară distribuite între acțiuni directe și indirect, considerăm că instrumentele sunt relevante și adecvate. Totodată, numărul românilor de pretutindeni a crescut de la an la an pe parcursul implementării Strategiei, astfel că **se susține o alocare ascendentă a fondurilor de la bugetul de stat** pentru domeniul românilor de pretutindeni față de media constantă de 12,5 milioane de lei alocată activităților românilor de pretutindeni în perioada implementării Strategiei 2017-2021, având o execuție bugetară între 95 și 99% care sugerează o capacitate administrativă a beneficiarilor măsurilor DRP, în special în țări precum Spania, Marea Britanie, Statele Unite, Franța și Olanda – așa cum reiese din analiza statistică a datelor privind corespondența între ierarhia de aprobare a finanțărilor nerambursabile pentru diaspora și ierarhia țărilor destinație pentru emigranții români;
- Recomandăm ca în viitoarea Strategie, generațiile a doua și a treia de români de pretutindeni să fie agregate într-un **grup țintă separat** cărora să le fie adresate măsuri pentru soluționarea următoarelor probleme: scăderea expunerii la cultura și limba națională; scăderea atașamentului față de identitatea românească; scăderea ratei de autoidentificare și apartenența la spațiul cultural și identitar românesc în sensul art. 1 pct. (2) lit c) din Legea 299/2007;
- Diaspora reprezintă o comunitate formată din totalitatea persoanelor care se afiliază la aceasta, în funcție de anumite criterii. Principalul criteriu este legătura pe care persoana o are cu România și poate cuprinde persoane care sunt la a doua sau la a treia generație de emigranți, care nu au decât o legătură afectivă cu România. Acest fapt poate explica cele mai mari confuzii legate de numărul persoanelor din diaspora, care este adesea cu mult mai mare decât datele oficiale prezentate de INS. **Sugerăm ca DRP să elaboreze o metodologie de calcul și evidență a numărului acestor români diferit de indicatorul stoc de emigranți calculat de INS**⁵⁴;
- Față de cele arătate mai sus, sugerăm ca o măsură în viitoarea Strategie să fie dedicată **proiectelor complexe de cercetare exploratorie** implementate în consorții de universități sau institute de cercetare românești și din afara granițelor în vederea

---

⁵⁴ Institutul Național de Statistică, 2019. Tendințe sociale.

evaluării unor indicatori dinamici nemăsurați statistic și care întregesc tabloul despre românii de pretutindeni;

- Având în vedere ponderea din ce în ce mai semnificativă a românilor cu studii superioare concentrați în statele nordice (Danemarca, Suedia), Canada, Statele Unite ale Americii, dar și Germania, Israel, Regatul Unit (Marea Britanie) și Irlanda, considerăm că este oportun ca statul român să valorifice expertiza și experiența acumulate de aceștia prin tratarea lor ca grup țintă separat și elaborarea unei/unor măsuri dedicate acestuia, în viitorul document programatic. Un exemplu în acest sens, dar nu limitativ, este programul UEFISCDI dedicat unor proiecte de activități științifice și mobilitate pentru cercetători români cu experiență din diaspora.⁵⁵ Acesta facilitează transferul de competențe, în ambele sensuri, în vederea creării unui spațiu al dialogului și al colaborării între profesioniști români performanți în afara granițelor și cei din România în domenii precum sănătate, digitalizare și noi tehnologii IT;
- Analiza indicilor de aprobare a finanțărilor nerambursabile pentru diaspora în funcție de țările destinație pentru emigranții români a relevat o capacitate administrativă crescută a beneficiarilor din Italia, Spania, Marea Britanie, Statele Unite, Franța și Olanda. Prin urmare, aceste măsuri își probează relevanța în raport cu nevoile beneficiarilor;
- Decalajul între numărul de beneficiari de finanțări nerambursabile și locul ocupat ca stat - destinație pentru emigranții români relevat în cazul Germaniei, Portugaliei, Greciei și Belgiei sugerează o capacitate scăzută a asociațiilor competente din aceste țări de a atrage fonduri pentru diaspora – ceea ce comportă risc de scădere a atașamentului la cultura românească și a ratei de autodefinire la identitatea românească. Pentru aceste state, sugerăm măsuri specifice de informare în comunitățile de români și fonduri pentru susținerea atașamentului la cultura românească, autodefinirea la identitatea românească și reintegrare;
- Sugerăm elaborarea unei metodologii de monitorizare și evaluare a măsurilor complementare pentru sprijinirea românilor de pretutindeni, altele decât cele derulate de DRP și integrarea indicatorilor într-o metodologie cadru de evaluare și monitorizare astfel încât toate autoritățile și instituțiile din România cu competențe în

---

⁵⁵ <https://uefiscdi.gov.ro/proiecte-de-mobilitate-pentru-cercetatori-cu-experienta-din-diaspora>, accesat la 1.04.2023

domeniu să acorde sprijin D.R.P. în implementarea politicilor pentru românii de pretutindeni.

- Odată cu adoptarea viitoarei Strategii, recomandăm descrierea sistemului de monitorizare a implementării măsurilor propuse și atribuite prin competențe unice sau partajate între actorii instituționali implicați. De asemenea, este necesară planificarea elaborării unui raport de evaluare intermediar și ex-post. Se impune precizarea modului în care se va monitoriza implementarea actului normativ odată adoptat. Recomandăm ca DRP să aibă **competențe unice** de monitorizare și evaluare a Strategiei în baza unei metodologii.
- Ședințele Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni înființat în baza Hotărârii nr.876/2001 ar putea constitui o bază în discuțiile cu privire la dezvoltarea unui sistem integrat de management al fondurilor dedicate.⁵⁶
- Având în vedere competențele de coordonare a aplicării legislației specifice sprijinului românilor de pretutindeni, recomandăm ca viitoarea Strategie să dezvolte **o metodologie și un sistem de management pentru aplicarea și monitorizarea aplicării prevederilor Legii 299/2001 atât la nivel strategic, cât și la nivel operațional, în vederea colectării de date pentru evaluarea generală a măsurilor și politicilor publice finanțate de statul român pentru sprijinirea românilor de pretutindeni**. Aceasta poate fi făcută prin două căi: prin amendarea Legii 299/2007 la nivel de norme metodologice sau prin integrarea într-o lege cadru privind românii de pretutindeni. Sugerăm ca acest proces să fie sprijinit de Comitetul interministerial pentru românii de pretutindeni.
- Pentru consolidarea statutului instituțional și creșterea eficienței DRP în raport de rolul său de *lege lata*, recomandăm ca **departamentul să joace un rol cheie în dezvoltarea rețelei de atașați pentru românii de pretutindeni din ambasade**.
- Pentru consolidarea statutului instituțional și îmbunătățirea relației cu românii de pretutindeni, recomandăm ca DRP să primească **competența de a emite propuneri de decorare pentru meritele românilor de pretutindeni**, în interiorul sistemului național de decorații, instituit prin Legea nr. 29/2000.

---

⁵⁶ Hotărârea nr.876 din 6 septembrie 2001 privind înființarea Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni

III.4. Prezentarea obiectivelor urmărite prin acțiunea DRP și argumentarea alegerii criteriilor și stabilirii metodologiei pentru prioritizarea intervențiilor finanțate prin programele DRP

Obiectiv specific 1: Elaborarea Planului de prioritizare a măsurilor de intervenție

În vederea elaborării **Planului de prioritizare a măsurilor de intervenție** propuse care rezultă în urma celor 3 analize aferente obiectivelor 1, 2 și 3 ale contractului DRP/CAP/31 din 01.11.2022, respectiv „Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2020”, „Analiza intervențiilor destinate românilor din jurul granițelor: obiective specifice, dimensiuni, variabile, metode de analiză, surse și indicatori” și „Analiza socio-economică a contextului actual privind problematica românilor de pretutindeni pe baza datelor secundare colectate și interpretate pe parcursul procesului de analiză și evaluare” au fost selectate dimensiunile de impact din documentul “Recomandări privind elaborarea Planului de prioritizare a măsurilor de intervenție ce vor fi finanțate prin programele gestionate de DRP”. **Facem precizarea că oportunitatea de a reglementa măsurile propuse aparține exclusiv DRP, în calitate de autoritate publică de resort.**

1.1. Monitorizare și evaluare

Cu privire la monitorizare și evaluare, actualul document strategic (2017-2020) face referire doar la indicatori de rezultat, or acest tip de indicatori nu satisface standardul de evaluare și monitorizare utilizat în politicile publice. **Propunem ca principalele obiective ale evaluării midterm să fie următoarele:**

Măsura în care rezultatele implementării corespund cu cele stabilite inițial, la momentul adoptării (raport de conformitate); Raportul dintre costuri și rezultate; Îndeplinirea termenelor și conținutului activităților; Impactul socio-economic asupra grupurilor țintă; distribuția, variabilitatea și dispersia în rândul populației statistice generale (românii de pretutindeni), dar și în rândul grupurilor țintă din cadrul populației statistice generale. În dezvoltarea metodologiei este necesar să fie luate

În considerare **mai multe tipuri indicatori: de rezultat, de input, de impact.** Propunem, astfel, să fie monitorizați următorii indicatori principali raportați la obiectivele generale și specifice ale viitoarei Strategii:

- a) relevanță - argumentarea relevanței intervenției pe baza nevoilor grupurilor țintă vizate - în ce măsură implementarea acțiunilor și proiectelor răspund nevoilor reale ale comunităților românești așa cum au fost identificate în Strategie;
- b) eficacitate - descrierea nivelului de îndeplinire a rezultatelor directe și a celor pe termen lung - în ce măsură activitățile prevăzute în actele normative au rezultatul scontat;
- c) eficiență – descrierea rezultatelor din perspectiva raportului cost-beneficiu. Se va arăta în ce măsură rezultatele realizate au fost obținute în mod eficient (cu cel mai bun raport cost-beneficiu);
- d) implementare - performanța mecanismului de implementare a intervenției: performanța structurilor și proceselor prin evaluarea timpului mediu de evaluare a cererilor de finanțare și stocului de cereri de finanțare raportate la numărul de funcționari publici/angajați care au atribuții/sarcini să le soluționeze;
- e) impact - analiza impactului intervenției/în ce măsură schimbarea observată în urma implementării proiectelor/acțiunilor este cauzată de reglementarea implementată - în ce măsură impactul măsurat prin implementarea proiectelor/acțiunilor este determinat de implementarea Strategiei sau a avut la bază și alți factori externi aflați în afara controlului structurilor de implementare;
- f) sustenabilitate – măsura în care rezultatele obținute pot fi de durată - în ce măsură rezultatele implementării arată o schimbare de durată a situației conform obiectivelor propuse, sustenabilitatea economico-financiară a intervenției, sustenabilitate de mediu etc.

În ceea ce privește indicii și scalele de măsură sau tehnicile de evaluare, recomandăm următoarele:

Pentru analize non-financiare: Operații statistice de tip raport; Raport de conformitate; Indice de măsurare a proporției beneficiarilor de finanțare (organizație nonprofit, beneficiar privat profit, instituții de educație, etc.) raportat la totalul beneficiarilor în perioada 2017-2021; Indice de măsurare a proporției solicitanților de

finantare (organizatie nonprofit, beneficiar privat profit, instituții de educație, etc.) raportat la totalul solicitanților.

Pentru **Analizele de impact ale intervențiilor financiare**: Gradul de distribuție a fondurilor aprobate pe categorii de acțiuni directe, în perioada 2017-2021 (%); Indicele de aprobare a finanțării nerambursabile solicitate pe categorii de acțiuni indirecte; Indicele de solicitare a fondurilor alocate acțiunilor indirecte, în funcție de categoriile de comunități de origine; Indicele de aprobare a sumelor solicitate pe categorii de comunități de origine, în perioada 2017-2021; Indicele de aprobare a sumelor solicitate de comunitățile istorice; Indicele de aprobare a sumelor solicitate de diaspora; Coeficient PEARSON pentru analiza corelației între rata de aprobare a fondurilor nerambursabile categoria Diaspora și rata emigrației definitive/ temporare pentru perioada 2017-2021.

1.2. Recomandări și propuneri de măsuri non-legislative pentru îmbunătățirea implementării proiectului/ proiectelor de acte normative

1. 2.1. Îmbunătățiri de proces

- *Următoarea Strategie Națională pentru Români de Pretutindeni să conțină o metodologie pentru monitorizarea, evaluarea și publicarea indicatorilor de impact socio-economic.* Pe baza acestora, să se realizeze un midterm review. Principalele obiective ale evaluării pot fi:

- Măsura în care rezultatele implementării corespund cu cele stabilite inițial, la momentul adoptării;
- Raportul dintre costuri și rezultate;
- Îndeplinirea termenelor și conținutului activităților;
- Impactul socio-economic al asupra grupurilor țintă.

Sugerăm ca în dezvoltarea metodologiei să fie luate în considerare mai multe tipuri de *indicatori: de rezultat, de input, de impact.* Actualul document strategic face referire la indicatori de rezultat (secțiunea *Procesul de coordonare a implementării.*

Monitorizare și evaluare) or acest tip de indicatori nu satisface standardul de evaluare și monitorizare utilizat în politicile publice. Reținem că documentul face referire la „evoluția imaginii României și a percepției românilor în statele de reședință/cetățenie” ca la un standard/ palier de monitorizare și evaluare însă atragem atenția că această sursă de date trebuie corelată cu stabilirea performanței specifice actelor normative, pe baza măsurării unor indicatori care să servească unor obiective precum cele propuse mai sus.

- **Trebuie eficientizat procesul de consultare publică prin contribuția organizațiilor nonguvernamentale și profesioniștilor.** În acest sens, recomandăm realizarea unui calendar de evenimente dedicate consultării publice, publicarea unor criterii în baza cărora vor fi invitați contributorii și dezvoltarea unui sistem simplu de e-consultare. Toate acestea pot deveni un standard pentru procesele decizionale la nivelul beneficiarului, fiind utile în evaluarea și revizuirea periodică a obiectivelor majore, a obiectivelor specifice și a instrumentelor de intervenție (acțiunilor) corelate.
- Ținând cont de faptul că, pe de o parte, singurul instrument juridic care instituie obligații statelor semnatare este Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare și, pe de altă parte, Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei, sugerăm ca DRP să ia în considerare **dezvoltarea unei metodologii și a unui mecanism bilateral de monitorizare în baza acestor două documente de drept internațional public și a Legii nr. 299/2007, care să se aplice prin reciprocitate atât în România, cât și în statele în care România are minorități înrudite.** Atașatul pentru diaspora ar putea prelua atribuții legale în această privință.
- Pentru consolidarea statutului instituțional și creșterea eficienței DRP în raport de rolul său de *lege lata*, recomandăm ca departamentul să joace un rol cheie în dezvoltarea rețelei de atașați pentru românii de pretutindeni din ambasade.
- Pentru consolidarea statutului instituțional și îmbunătățirea relației cu românii de pretutindeni, recomandăm ca DRP să primească competența de a emite propuneri de decorare pentru meritele românilor de pretutindeni, în interiorul sistemului național de decorații, instituit prin Legea nr. 29/2000.

- Este esențial ca **Strategia să fie fundamentată pe o descriere clară a problemelor beneficiarilor, astfel încât măsurile prevăzute să aloce timp suficient și resurse adecvate, iar rezolvarea lor să poată fi monitorizată.** Trebuie arătată magnitudinea problemelor grupurilor țintă prin indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate astfel încât să se poată face întemeiat **ajustări de ținte**. Spre exemplu, **nevoia de forță de muncă de pe piața internă cauzată de scăderea natalității și creșterea masivă a emigrației poate constitui oportunitate și temei pentru suplimentarea bugetului DRP, în special pentru programul de Reintegrare.** Aceasta se susține și prin răspunsurile la chestionarul aplicat intern de către DRP beneficiarilor săi, care arată că 61,5% dintre respondenți consideră că proiectele de reintegrare ar trebui să fie prioritizate de DRP⁵⁷.
- Recomandăm ca în viitoarea Strategie, **generațiile a doua și a treia de români de pretutindeni să fie agregate într-un grup țintă separat** cărora să le fie adresate măsuri pentru soluționarea următoarelor probleme: scăderea expunerii la cultura și limba națională; scăderea atașamentului față identitatea românească; scăderea ratei de autoidentificare și apartenența la spațiul cultural și identitar românesc în sensul art. 1 pct. (2) lit. c) din Legea 299/2007;
- **Sugerăm ca DRP să elaboreze o metodologie de calcul și evidență a numărului acestor români diferit de indicatorul stoc de emigranți calculat de INS.** Diaspora reprezintă o comunitate formată din totalitatea persoanelor care se afiliază la aceasta, în funcție de anumite criterii. Principalul criteriu este legătura pe care persoana o are cu România și poate cuprinde persoane care sunt la a doua sau la a treia generație de emigranți, care nu au decât o legătură afectivă cu România. Acest fapt poate explica cele mai mari confuzii legate de numărul persoanelor din diaspora, care este adesea cu mult mai mare decât datele oficiale prezentate de INS.
- O măsură în viitoarea Strategie poate fi dedicată **proiectelor complexe de cercetare exploratorie** implementate în consorții de universități sau institute de cercetare românești și din afara granițelor în vederea evaluării unor indicatori dinamici nemăsurați statistic și care întregesc tabloul despre românii de pretutindeni

---

⁵⁷ Sursa: Date furnizate de DRP.

- Având în vedere ponderea din ce în ce mai semnificativă a românilor cu studii superioare concentrați în statele nordice (Danemarca, Suedia), Canada, Statele Unite ale Americii, dar și Germania, Israel, Regatul Unit (Marea Britanie) și Irlanda, considerăm că este oportun ca statul român **să valorifice expertiza și experiența acumulate de aceștia prin tratarea lor ca grup țintă separat** (subsumat celui principal, general) și elaborarea unei/unor măsuri dedicate acestuia, în viitorul document programatic.

1.2.2. Atragerea de resurse suplimentare (financiare, umane, logistice)

Financiare

- Numărul românilor de pretutindeni a crescut de la an la an pe parcursul implementării Strategiei, astfel că **se susține o alocare ascendentă a fondurilor de la bugetul de stat pentru domeniul românilor de pretutindeni față de media constantă de 12,5 milioane de lei alocată activităților românilor de pretutindeni** în perioada implementării Strategiei 2017-2021, având o execuție bugetară între 95 și 99% care sugerează o capacitate administrativă a beneficiarilor măsurilor DRP, în special în țări precum Spania, Marea Britanie, Statele Unite, Franța și Olanda
- **Nevoia de forță de muncă de pe piața internă cauzată de scăderea natalității și creșterea masivă a emigrației poate constitui oportunitate și temei pentru suplimentarea bugetului DRP, în special pentru programul de Reintegrare.** Aceasta se susține și prin răspunsurile la chestionarul aplicat intern de către DRP beneficiarilor săi, care arată că 61,5% dintre respondenți consideră că proiectele de reintegrare ar trebui să fie prioritizate de DRP⁵⁸.

Logistice

- **Completarea site-ului DRP** astfel: publicarea unei secțiuni vizibile pe site-ul DRP care să releve dimensiunea și structura grupurilor țintă și care să fie actualizată periodic pe baza datelor oficiale și publicarea unei hărți actualizate în timp real a beneficiarilor intervențiilor DRP în comunitățile de diaspora.

---

⁵⁸ Sursa: Date furnizate de DRP.

1.3. Propuneri de revizuire a legislației în vigoare (aspectele observate în urma evaluării care necesită intervenții legislative pentru a putea fi ajustate/îmbunătățite; necesitatea revizuirii legislației existente)

- **Asanarea normativă este obligatorie pentru corelarea legislativă.** Recomandăm asanarea normativă și reducerea legiferării superflue ca obiectiv asumat în următorul document programatic. Subliniem că un principiu al legislației este că trebuie să fie simplă și utilizabilă de către toți destinatarii acesteia.
- Sugerăm ca obiectiv asumat în exercițiul următoarei Strategii, modificarea și unificarea unui cadru legislativ primar prin modificarea și completarea Legii 299/2007 și abrogarea Legii 321/2006. Cadrul normativ de bază rezultat va unifica și clarifica scopul, obiectivele pentru realizarea drepturilor românilor de pretutindeni, drepturile acestora, respectiv atribuțiile și obligațiile corelative DRP și regimul finanțărilor nerambursabile acordate atât de DRP, cât și de întreg aparatul administrativ al statului român pentru susținerea drepturilor românilor de pretutindeni. Sugerăm ca, în cazul reglementării de novo sau al modificărilor și completărilor cadrului normativ de bază, să se procedeze la includerea unui capitol dedicat care să conțină prevederile regimului finanțărilor nerambursabile din actuala Lege 321/2006 și să clarifice, totodată, separat regimul altor mijloace de sprijin material și/sau financiar menționate la art. 1 în legea anterioară.
- **Pentru viitorul document programatic, se impune o descriere pe scurt și clară a situației cu care se confruntă grupurile țintă** și care necesită adoptarea unui nou act normativ. În această etapă trebuie arătate cauzele și efectele problemei/problemelor cu care se confruntă grupurile țintă vizate astfel încât magnitudinea acestora -prin indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate - să susțină ipoteza de legiferare.
- În vederea elaborării următorului document programatic, trebuie eficientizat procesul de consultare publică prin contribuția organizațiilor nonguvernamentale și profesioniștilor. În acest sens, recomandăm realizarea unui calendar de evenimente dedicate consultării publice și publicarea unor criterii în baza cărora vor fi invitați

contributori. Evenimente tip pot fi organizate în comunitățile de români în țările gazdă.

1.3.1. Acte normative ce vor trebui elaborate și/care necesită revizuire, instituții responsabile

- Plecând de la principiul că legislația trebuie să fie simplă și utilizabilă de către toți destinatarii acesteia, sugerăm ca obiectiv asumat în exercițiul următoarei Strategii, modificarea și unificarea unui cadru legislativ primar prin modificarea și completarea Legii 299/2007 și abrogarea Legii 321/2006. Cadrul normativ de bază rezultat va unifica și clarifica scopul, obiectivele pentru realizarea drepturilor românilor de pretutindeni, drepturile acestora, respectiv atribuțiile și obligațiile corelative DRP și regimul finanțărilor nerambursabile acordate atât de DRP, cât și de întreg aparatul administrativ al statului român pentru susținerea drepturilor românilor de pretutindeni.
- Obiectul modificării și completării legislației primare trebuie să vizeze unificarea în raport de scopuri, obiective, atribuții (din care reies instrumentele de intervenție specifice politicilor publice), drepturi ale românilor de pretutindeni. Astfel, sunt vizate de paralelisme legislative art. 7 din Legea 299/2007, art. 1 din Legea 321/2006 în oglindă. Acestea, **unificate ca terminologie și sediu unic al materiei** vor fundamenta viitoarea Strategie care va face trimitere la actul normativ primar și nu va relua principii și obiecte deja reglementate (cum este cazul scopurilor, obiectivelor, atribuțiilor DRP reluate succesiv fără unitate terminologică atât în legislația primară, cât și în cea secundară). Ca principiu, legislația secundară trebuie să facă trimitere la actul normativ de bază și nu să reia sau să reglementeze în paralel obiecte deja reglementate în legislația primară.
- Sugerăm ca, în cazul reglementării *de novo* sau al modificărilor și completărilor cadrului normativ de bază, să se procedeze la includerea unui capitol dedicat care să conțină prevederile regimului finanțărilor nerambursabile din actuala Lege 321/2006 și să clarifice, totodată, separat regimul *altor* mijloace de sprijin material și/sau financiar menționate la art. 1 în legea anterioară. Temenul *alte* este prea

vag. Menționăm că în analiza noastră am inclus hotărârile de guvern privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Români de Pretutindeni/Ministerului pentru Români de Pretutindeni doar în raport cu scopul, obiectivele și atribuțiile DRP/MRP – prin urmare, ne referim exclusiv la unificarea terminologică a acestor aspecte deja reglementate în legislația primară și nu la alte aspecte de organizare și funcționare.

- Recomandăm unificarea legislativă la nivel primar pentru a consacra principiul numărului constant de acte normative în scopul de a reduce la minimum sarcinile pentru destinatari, de la beneficiarii măsurilor de intervenție și până la personalul DRP care aplică legislația, suportând astfel costuri administrative de conformare.

1.4. Prioritizarea intervențiilor finanțate prin programele DRP

Planul de prioritizare a măsurilor a fost elaborat în raport de amploarea problemei și posibilitatea de a dimensiona grupurile țintă, respective în raport de urgență, sustenabilitate și inovare. Astfel, metodologia de selecție a măsurilor a inclus 11 probleme dispuse în tabelul dedicat ***Planului de prioritizare a măsurilor în raport de amploarea problemei și posibilitatea de a dimensiona grupurile țintă^{x1}***, evaluate în raport de amplitudinea problemei și posibilitatea de a evalua grupul țintă afectat/vizat de problema – pentru a satisface standardul de elaborare a măsurilor de politici publice. În cadrul recomandărilor, cele 11 probleme sunt prezentate sistematic în raport de context și grupul țintă afectate. Acestea se bazează pe analizele efectuate, prezentate pe larg în Raport. Astfel, au fost selectate exclusiv măsurile considerate a fi prioritare în raport de amploarea problemei și posibilitatea de a dimensiona grupurile țintă. *Ulterior, acestea au fost evaluate în raport de urgență, sustenabilitate și inovare.* Prezentăm, mai jos, măsurile:

Evaluarea măsurilor propuse în Planul de prioritizare sub aspectul urgenței, sustenabilității și inovării

Nr. crit.	Măsură	Urgență	Sustenabilitate	Inovare
1.1.	<i>Srijinirea elaborării unei metodologii de calcul și evidență a numărului românilor de pretutindeni, diferit de indicatorul stoc de emigranți calculat de INS, prin evidențierea totalității persoanelor care se afiliază la comunitățile românilor de pretutindeni cuprinzând și persoane care sunt la a doua sau la a treia generație de emigranți, care nu au decât o legătură afectivă cu România.</i>	-	DA	DA
1.2.	<i>Srijinirea cu prioritate a cel puțin 1 proiect complex de cercetare exploratorie implementat în consorțiu de universități sau institute de cercetare românești și din afara granițelor în vederea evaluării unor indicatori dinamici nemăsurați statistic și care întregesc tabloul despre românii de pretutindeni, pe baza selecției de propuneri primite.</i>	-	DA	DA
1.3.	<i>Srijinirea cu prioritate în cadrul sesiunilor de finanțare anuală a proiectelor a unor acțiuni pentru generațiile a doua și a treia de români de pretutindeni cu următoarele arii tematice: creșterea expunerii la cultura și limba națională; consolidarea atașamentului față identitatea românească; creșterea ratei de autoidentificare și apartenență la spațiul cultural și identitar românesc în sensul art. 1 pct. (2) lit c) din Legea 299/2007 (apel dedicat pentru ariile tematice).</i>	DA	DA	DA
1.4.	<i>Implementarea a cel puțin un program pentru susținerea activităților de mobilitate și transfer de competențe în vederea creării unui spațiu al dialogului și al colaborării între profesioniștii români performanți în afara granițelor și cei din România, în următoarele domenii: sănătate, digitalizare și noi tehnologii IT, științe sociale; antreprenariat.</i>	NU	DA	DA
2.	<i>Susținerea unei alocări ascendente a fondurilor de la bugetul de stat pentru domeniul românilor de pretutindeni pentru proiecte cu beneficiari din țările noi în care se înregistrează un trend crescător de destinație ale românilor în perioada</i>	NU	DA	DA

	2015-2021: Austria, Belgia, Cehia, Danemarca, Olanda, Norvegia, Slovacia, Suedia, Elveția, Germania sau Turcia.			
3.	Implementarea unui program pentru reîntregirea familiilor separate și în special pentru copiii care urmează să se integreze în statele de destinație, prin acțiuni directe de sprijin economic și acțiuni indirecte de sprijin psihologic și social în țările de emigrație ale românilor.	DA	DA	DA
4.	Sprijinirea cu prioritate în cadrul sesiunilor de finanțare anuală a proiectelor a unor acțiuni tematice pentru îmbunătățirea utilizării competențelor deținute de emigranții români în țările OCDE pentru a favoriza buna integrare socială și economică a acestora și pentru a crește contribuția potențială a acestora la economia României prin intermediul remitențelor și al transferului de competențe. Vor fi finanțate proiecte ale organizațiilor românilor de pretutindeni cu activități care susțin sesiunile de informare despre legislația și etica la locul de muncă în statele de emigrație, elaborarea de ghiduri pentru lucrătorii români în statele de emigrație, reprezentarea profesională a emigranților români (ex. participarea la sau înființarea de organizații profesionale și/sau sindicale, informarea despre standardele și etica profesională pe domenii, în țara gazdă, etc..	NU	DA	DA
5.1.	Sprijinirea cu prioritate în cadrul sesiunilor de finanțare anuală a proiectelor a unor acțiuni dedicate în comunitățile din Italia, Spania, Marea Britanie.	NU	DA	NU
6	Se va implementa cel puțin o acțiune directă anuală în cadrul domeniului Reintegrare prin care vor fi oferite cursuri de formare/specializare în funcție de tipologia locurilor de muncă disponibile, cursuri de digitalizare și inovare; servicii de consiliere ocupațională, juridică și psihologică pentru persoanele care doresc să se reintegreze pe piața muncii din România; cursuri de antreprenariat; pentru persoanele care doresc să se reintegreze.	NU	DA	DA
7	Implementarea a cel puțin unei acțiuni proprii care să aibă ca obiectiv întărirea capacității organizațiilor societății civile din comunitățile istorice prin oferirea de sprijin pentru elaborarea cererilor de finanțare. Această măsură vizează organizarea de sesiuni consultative în comunitățile istorice care nu au contractat fonduri	NU	DA	DA

	<i>În ultimii 5 ani, pentru a cunoaște dificultățile întâmpinate sau motivele pentru care au renunțat la depunerea de proiecte și prezentarea Ghidului de finanțare, organizarea de sesiuni de întrebări și răspunsuri cu privire la condițiile de finanțare.</i>			
8	<i>Dezvoltarea unor mecanisme de monitorizare bilaterală a aplicării instrumentelor juridice internaționale și respectării drepturilor prevăzute de acestea, prin competențe partajate cu Ministerul Afacerilor Externe.</i>	NU	DA	DA
9.1.	<i>Se va implementa cel puțin o acțiune proprie care să aibă ca obiectiv întărirea capacității organizațiilor societății civile ale comunităților de români din Germania, Portugalia, Grecia și Belgia de a scrie proiecte cu implementare indirectă. Această măsură vizează organizarea de sesiuni consultative, de întrebări și răspunsuri cu privire la condițiile de finanțare ale DRP, pentru a cunoaște dificultățile întâmpinate la depunerea de proiecte și pentru a prezenta Ghidul de finanțare.</i>	DA	DA	DA
9.3.	<i>Se va implementa cel puțin o acțiune proprie care să aibă ca obiectiv întărirea capacității organizațiilor societății civile din comunitățile istorice prin oferirea de sprijin în elaborarea cererilor de finanțare. Această măsură vizează organizarea de sesiuni consultative în comunitățile istorice care nu au contractat fonduri în ultimii 5 ani, pentru a cunoaște dificultățile întâmpinate sau motivele pentru care au renunțat la depunerea de proiecte și prezentarea Ghidului de finanțare, organizarea de sesiuni de întrebări și răspunsuri cu privire la condițiile de finanțare.</i>	DA	DA	DA
10.1.	<i>Elaborarea unei Metodologii-cadru de monitorizare și evaluare a măsurilor pentru sprijinirea românilor de pretutindeni derulate de DRP, pe baza unui set de indicatori compoziți, aprobate în cadrul Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni.</i>	DA	DA	DA
10.2.	<i>Elaborarea unei metodologii integrate în Metodologia-cadru de consultare, monitorizare și evaluare a măsurilor complementare implementate de alte autorități și instituții publice, aprobate în cadrul Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni.</i>	DA	DA	DA
10.3.	<i>Dezvoltarea unei platforme informatice de depunere a cererilor de finanțare și gestionare ulterioară a procesului de evaluare și contractare</i>	DA	DA	NU

	<i>a acțiunilor indirecte finanțate de DRP.</i>			
10.4.	<i>Dezvoltarea rețelei de diplomați detașați din cadrul personalului DRP care vor îndeplini în serviciul exterior al M.A.E. atribuțiile gradului diplomatic de atașat pentru comunitățile românești din străinătate în conformitate cu art. 7 pct. (2[^]1) și (3). din Legea nr. 299/2007.</i>	NU	DA	NU
10.5.	<i>Reglementarea competenței DRP de a emite propuneri de decorare pentru meritele românilor de pretutindeni, în interiorul sistemului național de decorații, instituit prin Legea nr. 29/2000 sau prin derogare de la aceasta, în interiorul Legii 299/2000</i>	NU	DA	DA
11.	<i>Modificarea și completarea Legii nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate în sensul introducerii cadrului financiar multianual care să permită posibilitatea de finanțare multianuală a unor tipuri de proiecte care au caracter de sustenabilitate.</i>	NU	DA	DA
12.	<i>Unificarea cadrului legislativ primar prin modificarea și completarea Legilor nr. 299/2007 și 321/2006. Cadrul normativ de bază rezultat va unifica și clarifica scopul, obiectivele pentru realizarea drepturilor românilor de pretutindeni, drepturile acestora, respectiv atribuțiile și obligațiile corelative DRP și regimul finanțărilor nerambursabile acordate atât de DRP, cât și de întreg aparatul administrativ al statului român pentru susținerea drepturilor românilor de pretutindeni.</i>	NU	DA	NU

IV. CONCLUZII

- Analiza de impact s-a realizat pe disponibilitatea unor date statistice despre dimensiunea grupurilor țintă beneficiare ale acțiunilor indirecte și sumele efectiv decontate în cadrul contractelor, astfel încât să poată fi evidențiată cu acuratețe mare relevanța efortului financiar de la bugetul de stat în raport cu distribuția beneficiarilor și drepturile corelate din legislația cadru și Strategia 2017-2020.
- Strategia s-a bazat pe o expunere limitată a problemei căreia i se adresează actul normativ prin soluțiile avansate. Nu au fost enumerate cauzele și efectele acesteia. Pentru viitorul document programatic, sugerăm descrierea problemei/ problemelor grupurilor țintă prin prezentarea unei situații care să descrie impactul general socio-economic și schimbările așteptate, prin comparație cu date care susțin impactul ca urmare a implementării Strategiei actuale.
- Absența unei platforme informatice de depunere a cererilor de finanțare și de gestionare ulterioară a procesului de evaluare și contractare a finanțărilor nerambursabile limitează posibilitatea de a extrage situații statistice. Aceasta limitează colectarea de indicatori și indici, ceea ce face dificilă monitorizarea.
- Analiza de impact socio-economic a arătat că acțiunile directe și indirecte au acoperit integral măsurile propuse în cadrul obiectivelor care se pretează la a fi finanțate din Strategie^{xli}.
- Sugerăm ca următoarea Strategie să conțină o metodologie pentru monitorizarea, evaluarea și publicarea a indicatorilor de impact socio-economic. Pe baza acestora, să se realizeze un *midterm review*^{xlii}.
- Prevederile despre *Midterm review* nu includ un sistem explicit de evaluare sau de coordonare a procesului de evaluare care să se bazeze pe harta instituțiilor cu atribuții în implementarea Strategiei^{xliii}.
- Este esențial ca viitoarea Strategie să se fundamenteze pe o descriere clară a problemelor beneficiarilor astfel încât măsurile prevăzute să aloce timp suficient și resurse adecvate, iar rezolvarea lor să poată fi monitorizată. Trebuie arătată magnitudinea problemelor grupurilor țintă prin indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate. În acest sens, recomandăm publicarea unei

secțiuni vizibile pe site-ul DRP care să releve dimensiunea și structura grupurilor țintă și care să fie actualizată periodic pe baza datelor oficiale.

- De asemenea, recomandăm publicarea unei hărți actualizate în timp real a beneficiarilor intervențiilor DRP în comunitățile de diaspora.

Obiectiv specific 1: Concluzii cu privire la principalele criterii de evaluare propuse pentru analizele de impact
--

1. Relevanța intervenției pe baza nevoilor grupurilor țintă vizate

- Situația drepturilor asigurate prin proiectele susținute financiar de DRP sugerează că acestea corespund cu nevoile beneficiarilor exprimate sub formă de drepturi, potrivit Legii 299/2007.
- Atragem atenția însă că prioritizarea obiectivelor majore și a obiectivelor specifice din Strategie nu este fundamentată pe o analiză *ex-ante* a nevoilor potențialilor beneficiari care ar răspunde unor probleme de politică publică.
- Referitor la sprijinul financiar/material prevăzut la art. 5 (1) lit. i) corelat cu Obiectivul major 4 al Strategiei, în sarcina Parlamentului României, cu sprijinul DRP – Congresul Românilor de Pretutindeni a fost organizat în 2016.
- 5 din cele 14 drepturi au fost asigurate exclusiv de DRP. În plus, constatăm că un alt set de acțiuni semnificative a fost realizat în sprijinul și pentru implementarea Strategiei corelate. Acestea nu susțin în mod direct exercițiul drepturilor românilor de pretutindeni agreate la art. 5 din Legea 299/2007, dar se circumscriu competențelor instituționale prevăzute la art. 7 alin. (5) și art. 9 și 12 și sunt complementare pe orizontală cu alte acțiuni prevăzute în obiective majore din Strategie.
- După obiective specifice, în total, în cei 5 ani (2017-2020+2021), cea mai mare valoare a sprijinului financiar acordat a fost pentru realizarea Obiectivului major 1: obiectiv specific 1 Limba română - Educație și Comunicare 32.323.061,65 lei, obiectiv specific 2 Promovarea valorilor culturale și spirituale românești 9.360.510,39 lei și Obiectivul specific 3 Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-media în limba română, Mass-media în cadrul comunităților 9.168.533 lei.
- Strategia a răspuns parțial la întrebările care/unde este sfera și amploarea problemei la care răspunde actul normativ, oferind informații doar cu privire la sferă și amploare.

În secțiunea dedicată elementelor de viziune, s-a menționat că problemele cu care se confruntă românii din afara granițelor vor fi abordate în funcție de statutul acestora în statul de destinație și de măsura în care drepturile fundamentale sau speciale ale acestora sunt respectate în țara de destinație/de rezidență.

- Strategia a clarificat parțial *de ce* a fost necesară, oferind informații clare doar cu privire la *pentru cine* a fost necesar actul normativ. Elementele importante ale descrierii problemei ar trebui să conțină istoric, date statistice și posibile implicații ale non-acțiunii guvernamentale, diferențiind clar între cauze și efecte. Totodată, prioritizarea obiectivelor majore și a obiectivelor specifice din Strategie nu a fost fundamentată pe o analiză *ex-ante* a nevoilor potențialilor beneficiari care ar răspunde unor probleme de politică publică.
- În ceea ce privește temeiul actului normativ și relevanța nevoilor grupului țintă, Strategia indică drept sursă o serie de informații, studii și documente strategice fără o citare corespunzătoare deși sursele indicate sunt valide din punct de vedere științific^{xliv}.
- În Nota de fundamentare a Strategiei, și în principal, în analiza elementelor de viziune și a rezumatului executiv nu au fost evidențiate referiri satisfăcătoare (chiar la un studiu de impact *ex-ante* al actului normativ), care să fundamenteze empiric necesitatea emiterii acesteia.

2. Eficacitate - descrierea nivelului de îndeplinire a rezultatelor directe și a celor pe termen lung

- Strategia are formulate clar un scop și obiective aferente unor domenii majore, precum și obiective specifice formulate la momentul adoptării actului normativ. Cu toate acestea, Strategia nu a fost elaborată, și prin urmare, nu poate fi evaluată potrivit raportului cauze/ probleme/obiective. Cauzele și efectele problemei nu au fost enumerate, astfel încât problema să reiasă clar și să poată fi raportată la scop și obiective.
- Obiectivele specifice subsumate obiectivelor majore (domeniilor) nu au fost structurate în raport de titularii obligațiilor. Ar fi fost necesară o mai bună corelare cu obiectivele specifice și instrumentele propuse pentru îndeplinirea acestora, sub forma alocării responsabilităților în domeniu. Acestea puteau fi prezentate sub forma unui

tabel de atribuții care putea fi dezvoltat ulterior ca sistem de monitorizare și evaluare coordonat de MRP/DRP.

- Nu a fost prezentată o evaluare a stadiului inițial al indicatorilor monitorizați, inclusiv al indicatorilor naționali la momentul adoptării actului normativ. Atât nota de fundamentare a Strategiei, cât și actul normativ *in integrum* nu conțin date prezentate în documente strategice sau de management din care s-a revendicat actul normativ. Strategia nu se fundamentează pe un studiu de impact, deși ar fi fost esențial având în vedere caracterul socio-economic și dinamica obiectului reglementat. Astfel, ar fi putut fi propuse metode de evaluare cu metode și tehnici de cercetare socială pentru stabilirea unor indicatori de referință care să poată fi urmăriți pe parcursul implementării Strategiei.
- **Strategia nu se fundamentează pe un studiu de impact dar se revendică în mod adecvat** din dispozițiile art. 7 din Constituția României și ale Legii nr. 299/2007, din documente programatice și reglementări la nivelul Uniunii Europene ⁵⁹.
- Actul normativ se revendică ca parte a unui plan strategic al statului român, care a arătat o „constantă a implicării, exprimată în programele de guvernare 2001-2004, 2005-2008, 2009-2012 și 2013-2016” instituționalizată prin DRP sau MRP/Diaspora. Aceste două variabile corelate cu sumele alocate în creștere de la bugetul de stat pentru realizarea atribuțiilor MRP/DRP prevăzute la art. 7 (5) sugerează dezvoltarea unor instrumente cu **caracter de sustenabilitate care sunt valorificate cu impact pe termen mediu și lung**.

3. Eficiență – descrierea rezultatelor din perspectiva raportului cost-beneficiu

- **În perioada 2017-2021 se evidențiază două categorii de sprijin, cu implementare directă și indirectă din cele trei tipuri oferite de lege.** Valoarea totală contractată de DRP pentru cei 5 ani este de 54.162.080,70 lei^{xlv}.
- În ceea ce privește relevanța cheltuirii fondurilor publice în raport de nevoile beneficiarilor, constatăm că din 14 drepturi statuate prin Legea 299/2007, 5 reprezentând 1/3 sunt asigurate de DRP/MRP. **Toate sunt înscrise în Strategie,**

---

⁵⁹ Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale a Consiliului Europei, Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare, Convenția pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și Directiva Consiliului European 2000/43/EC care implementează principiul tratamentului egal al persoanelor.

asumate prin obiective specifice subsumate Obiectivelor majore 1 și 3 și au fost realizate.

- Situația drepturilor asigurate prin proiectele susținute financiar de DRP sugerează că acestea corespund cu nevoile beneficiarilor exprimate sub formă de drepturi, potrivit Legii 299/2007. De asemenea, valoarea contractată coincide cu prioritizarea obiectivelor majore din Strategie.
- Predomină un singur tip de finanțări nerambursabile – finanțări nerambursabile acordate pentru realizarea de acțiuni punctuale (cu avans 50%). Din 2022, au fost acordate granturile de dezvoltare (cu avans 100%)⁶⁰. Acțiunile directe și indirecte gestionate de DRP acoperă integral măsurile propuse în Strategie.
- Pentru o implementare adecvată a programelor financiare dedicate românilor de pretutindeni, prevederile Ghidului de finanțare nerambursabilă au fost actualizate de la o perioadă la alta, cu scopul de a îmbunătăți condițiile de accesare a finanțărilor DRP.
- Bugetul pentru activitățile dedicate românilor de pretutindeni a fost constant în anii de implementare a Strategiei, în medie de 12,5 milioane de lei, cu o execuție bugetară între 95-99. Numărul românilor de pretutindeni a crescut constant în statisticile oficiale naționale și europene – de aceea, o ajustare bugetară pozitivă ar fi potrivită pentru o difuzare mai bună a impactului în comunitățile în creștere.

Obiectiv specific 2: Performanța mecanismului de implementare a intervenției

1. Structura instituțională

- DRP elaborează și aplică politica statului român în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni, în sensul aplicării prevederilor Legii nr. 299/2007. În anul 2021, DRP a dobândit personalitate juridică, iar secretarul de stat a fost investit ordonator terțiar de credite⁶¹. Această modificare a statutului DRP a contribuit la o mai bună fluidizare și planificare a activității financiare a instituției, cu impact direct asupra eficienței programelor dedicate românilor de pretutindeni.

⁶⁰ Departamentul Românilor de Pretutindeni, Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2021.

⁶¹ Hotărâre 927 din 01.09.2021 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului Românilor de pretutindeni, MO 853/2021

- Din organizarea instituțională a DRP, rezultă faptul că există o structurare clară a competențelor instituționale în domeniul gestionării fondurilor pentru românii de pretutindeni.
- Totodată, se observă o coordonare interministerială integrată a activităților pentru românii de pretutindeni, prin derularea efectivă a întâlnirilor în cadrul Comitetului Interministerial pentru Românii de Pretutindeni organizat de către DRP.
- Reorganizarea cadrului instituțional dedicat românilor de pretutindeni a crescut capacitatea de gestionare a finanțărilor și a redus parțial birocrăția, după anul 2019. Având în vedere creșterea exponențială a bugetului DRP, nivelul bun de execuție al acestuia și creșterea numărului de proiecte depuse, evaluate și contractate, sugerăm **reevaluarea capacității tehnice și administrative a departamentului** în raport de următoarele variabile: volumul de activitate; timp mediu de soluționare a unei lucrări; a stocului de lucrări și încărcătura individuală. Pe această bază, se vor calcula ponderi la aceste variabile (dacă este posibil, în ani diferiți) și vor fi interpretate nevoile de personal pentru gestionarea adecvată a finanțărilor^{xlvi}.

2. Transparență și comunicare

- Din punct de vedere al comunicării cu beneficiarii, s-a constatat că nu există o platformă informatică de depunere a cererilor de finanțare și de gestionare ulterioară a procesului de evaluare și contractare a finanțărilor nerambursabile^{xlvii}.
- Totodată, site-ul DRP nu conține o secțiune de Statistici și Analize, care ar putea sprijini atât evaluatorii de cereri de finanțare pentru înțelegerea obiectivă și comprehensivă a contextului activităților propuse la finanțare, cât și mediul academic pentru consolidarea cercetării în domeniul românilor de pretutindeni.

3. Structura legislativă

- În urma analizelor efectuate, se constată un paralelism legislativ în zona obiectivelor, atribuțiilor DRP/MRP și a obligațiilor corelative, instituit atât prin legislația primară, cât și prin cea secundară. Acestea indică un domeniu supralegiferat care generează implicații și costuri de conformitate și de aplicare a legii atât pentru beneficiari, cât și pentru instituție. În cazul beneficiarilor, nu se poate da relevanță obligației constituționale prevăzute la art. 1 alin. (5) de a cunoaște toate actele normative.

Pentru practicieni este dificilă interpretarea legii fără să fie ghidați de programele legislative informatice care țin evidența legislației la zi, consolidate.

- Obiectul modificării și completării legislației primare trebuie să vizeze unificarea în raport de scopuri, obiective, atribuții (din care reies instrumentele de intervenție specifice politicilor publice), drepturi ale românilor de pretutindeni. Astfel, sunt vizate de paralelisme legislative art. 7 din Legea 299/2007, art. 1 din Legea 321/2006 în oglindă^{xlviii}.
- Unificarea legislativă la nivel primar va consacra principiul numărului constant de acte normative în scopul de a reduce la minimum sarcinile pentru beneficiari, acordând de asemenea o atenție deosebită implicațiilor și costurilor aplicării legislației de către DRP.

Obiectiv specific 3: Impact

- Este necesară **elaborarea unei metodologii de monitorizare și evaluare a măsurilor complementare pentru sprijinirea românilor de pretutindeni, altele decât cele derulate de DRP și integrarea indicatorilor într-o metodologie cadru de evaluare și monitorizare**, astfel încât toate autoritățile și instituțiile din România cu competențe în domeniu să acorde sprijin D.R.P. în implementarea politicilor pentru românii de pretutindeni.
- Odată cu adoptarea viitoarei Strategii, **recomandăm descrierea sistemului de monitorizare a implementării măsurilor propuse și atribuite prin competențe unice sau partajate între actorii instituționali implicați**. De asemenea, este necesară planificarea elaborării unui raport de evaluare intermediar și ex-post. Se impune precizarea modului în care se va monitoriza implementarea actului normativ odată adoptat. Recomandăm ca **DRP să aibă competențe unice de monitorizare și evaluare a Strategiei în baza unei metodologii**.
- Ședințele Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni înființat în baza Hotărârii nr.876 din 6 septembrie 2001 ar putea constitui o bază în discuțiile cu privire la dezvoltarea unui sistem integrat de management al tuturor fondurilor dedicate.
- Recomandăm ca **viitoarea Strategie să dezvolte o metodologie și un sistem de management pentru aplicarea și monitorizarea aplicării prevederilor Legii 299/2001 atât la nivel strategic, cât și la nivel operațional, în vederea colectării**

de date pentru evaluarea generală a măsurilor și politicilor publice finanțate de statul român pentru sprijinirea românilor de pretutindeni^{xlix}.

Obiectiv specific 4: Sustenabilitate

- Strategia dezvoltă o serie de instrumente care sunt valorificate de către DRP și sunt de natură a asigura sustenabilitatea obiectivelor majore și a obiectivelor specifice și pot genera totodată impact pe termen mediu – ceea ce este de esență unei strategii.
- Sustenabilitatea acestor instrumente este susținută și prin creșterea relevanței corelată cu flexibilizarea condițiilor financiare pentru beneficiarii de finanțări nerambursabile.
- Creșterea sustenabilității este sugerată de recurența instrumentelor de intervenție, de susținerea bugetară în creștere pentru acestea și de sprijinul financiar susținut în anumite zone, pentru aceiași beneficiari care au reușit de la un an la altul să obțină punctajul minim pentru aprobarea unei cereri de finanțare chiar și după creșterea acestuia de la 50 la 60 de puncte.
- Acțiunile directe și indirecte gestionate de DRP acoperă integral măsurile propuse în cadrul obiectivelor care se pretează la a fi finanțate din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017-2021.

Obiectiv specific 5: Îmbunătățirea implementării proiectelor de acte normative

- *Următoarea Strategie Națională pentru Românii de Pretutindeni să conțină o metodologie pentru monitorizarea, evaluarea și publicarea indicatorilor de impact socio-economic.* Pe baza acestora, să se realizeze un midterm review. Principalele obiective ale evaluării pot fi măsura în care rezultatele implementării corespund cu cele stabilite inițial, la momentul adoptării, raportul dintre costuri și rezultate, îndeplinirea termenelor și conținutului activităților și Impactul socio-economic asupra grupurilor țintă^l.
- **Trebuie eficientizat procesul de consultare publică prin contribuția organizațiilor nonguvernamentale și profesioniștilor.** În acest sens, recomandăm realizarea unui calendar de evenimente dedicate consultării publice, publicarea unor criterii în baza cărora vor fi invitați contributorii și dezvoltarea unui sistem simplu de e-consultare.
- Ținând cont de faptul că, pe de o parte, singurul instrument juridic care instituie obligații statelor semnatare este Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare

și, pe de altă parte, Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei, sugerăm ca DRP să ia în considerare **dezvoltarea unei metodologii și a unui mecanism bilateral de monitorizare în baza acestor două documente de drept internațional public și a Legii nr. 299/2007, care să se aplice prin reciprocitate atât în România, cât și în statele în care România are minorități înrudite**. Atașatul pentru diaspora ar putea prelua atribuții legale în această privință.

- Pentru consolidarea statutului instituțional și creșterea eficienței DRP în raport de rolul său de *lege lata*, recomandăm ca **departamentul să joace un rol cheie în dezvoltarea rețelei de atașați pentru românii de pretutindeni din ambasade**.
- Pentru consolidarea statutului instituțional și îmbunătățirea relației cu românii de pretutindeni, recomandăm ca DRP **să primească competența de a emite propuneri de decorare pentru meritele românilor de pretutindeni**, în interiorul sistemului național de decorații, instituit prin Legea nr. 29/2000.
- Este esențial ca **Strategia să fie fundamentată pe o descriere clară a problemelor beneficiarilor, astfel încât măsurile prevăzute să aloce timp suficient și resurse adecvate, iar rezolvarea lor să poată fi monitorizată^{lii}**.
- Recomandăm ca în viitoarea Strategie, **generațiile a doua și a treia de români de pretutindeni să fie agregate într-un grup țintă separat** cărora să le fie adresate măsuri pentru soluționarea următoarelor probleme: scăderea expunerii la cultura și limba națională; scăderea atașamentului față de identitatea românească; scăderea ratei de autoidentificare și apartenența la spațiul cultural și identitar românesc în sensul art. 1 pct. (2) lit. c) din Legea 299/2007;
- **Sugerăm ca DRP să elaboreze o metodologie de calcul și evidență a numărului acestor români diferit de indicatorul stoc de emigranți calculat de INS**. Diaspora reprezintă o comunitate formată din totalitatea persoanelor care se afiliază la aceasta, în funcție de anumite criterii. Principalul criteriu este legătura pe care persoana o are cu România și poate cuprinde persoane care sunt la a doua sau la a treia generație de emigranți, care nu au decât o legătură afectivă cu România.
- O măsură în viitoarea Strategie poate fi dedicată **proiectelor complexe de cercetare exploratorie** implementate în consorții de universități sau institute de

cercetare românești și din afara granițelor în vederea evaluării unor indicatori dinamici nemăsurați statistic și care întregesc tabloul despre românii de pretutindeni

- Având în vedere ponderea din ce în ce mai semnificativă a românilor cu studii superioare concentrați în statele nordice (Danemarca, Suedia), Canada, Statele Unite ale Americii, dar și Germania, Israel, Regatul Unit și Irlanda, considerăm că este oportun ca statul român să valorifice expertiza și experiența acumulate de aceștia prin tratarea lor ca grup țintă separat (subsumat celui principal, general) și elaborarea unei/unor măsuri dedicate acestuia, în viitorul document programatic.
- Numărul românilor de pretutindeni a crescut de la an la an pe parcursul implementării Strategiei, astfel că se susține o alocare ascendentă a fondurilor de la bugetul de stat pentru domeniul românilor de pretutindeni față de media constantă de 12,5 milioane de lei alocată activităților românilor de pretutindeni.
- Nevoia de forță de muncă de pe piața internă cauzată de scăderea natalității și creșterea masivă a emigrației poate constitui oportunitate și temei pentru suplimentarea bugetului DRP, în special pentru programul de Reintegrare⁶².
- **Completarea site-ului DRP** astfel: publicarea unei secțiuni vizibile pe site-ul DRP care să releve dimensiunea și structura grupurilor țintă și care să fie actualizată periodic pe baza datelor oficiale și publicarea unei hărți actualizate în timp real a beneficiarilor intervențiilor DRP în comunitățile de diaspora.

Obiectiv specific 6: Evaluarea legislației în vigoare

- **Asanarea normativă este obligatorie pentru corelarea legislativă.** Recomandăm asanarea normativă și reducerea legiferării superflue ca obiectiv asumat în următorul document programatic. Subliniem că un principiu al legislației este că trebuie să fie simplă și utilizabilă de către toți destinatarii acesteia.
- Sugerăm ca obiectiv asumat în exercițiul următoarei Strategii, modificarea și unificarea unui cadru legislativ primar prin modificarea și completarea Legii 299/2007 și abrogarea Legii 321/2006. Sugerăm ca, în cazul reglementării de novo sau al modificărilor și completărilor cadrului normativ de bază, să se procedeze la includerea unui capitol dedicat care să conțină prevederile regimului finanțelor nerambursabile din actuala Lege 321/2006 și să clarifice, totodată, separat regimul

⁶² Sursa: Date furnizate de DRP.

altor mijloace de sprijin material și/sau financiar menționate la art. 1 în legea antereferită.

- **Pentru viitorul document programatic, se impune o descriere pe scurt și clară a situației cu care se confruntă grupurile țintă și care necesită adoptarea unui nou act normativ.** În această etapă trebuie arătate cauzele și efectele problemei/problemelor cu care se confruntă grupurile țintă vizate astfel încât magnitudinea acestora - prin indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate - să susțină ipoteza de legiferare.

Acte normative ce vor trebui elaborate și/care necesită revizuirii, precum și instituții responsabile

- Plecând de la principiul că legislația trebuie să fie simplă și utilizabilă de către toți destinatarii acesteia, sugerăm ca obiectiv asumat în exercițiul următoarei Strategii, modificarea și unificarea unui cadru legislativ primar prin modificarea și completarea Legii 299/2007 și abrogarea Legii 321/2006^{liii}.
- Obiectul modificării și completării legislației primare trebuie să vizeze unificarea în raport de scopuri, obiective, atribuții, drepturi ale românilor de pretutindeni. Astfel, sunt vizate de paralelisme legislative art. 7 din Legea 299/2007, art. 1 din Legea 321/2006 în oglindă. Acestea, **unificate ca terminologie și sediu unic al materiei** vor fundamenta viitoarea Strategie care va face trimitere la actul normativ primar și nu va relua principii și obiecte deja reglementate^{liv}
- Sugerăm ca, în cazul reglementării *de novo* sau al modificărilor și completărilor cadrului normativ de bază, să se procedeze la includerea unui capitol dedicat care să conțină prevederile regimului finanțărilor nerambursabile din actuala Lege 321/2006 și să clarifice, totodată, separat regimul *altor* mijloace de sprijin material și/sau financiar menționate la art. 1 în legea antereferită^{lv}.
- Recomandăm unificarea legislativă la nivel primar pentru a consacra principiul numărului constant de acte normative în scopul de a reduce la minimum sarcinile pentru destinatari, de la beneficiarii măsurilor de intervenție și până la personalul DRP care aplică legislația, suportând astfel costuri administrative de conformare.

BIBLIOGRAFIE

Cărți și articole

Anghelache C., Niță O., Badiu A. 2016, *Remitențele migranților – o sursă importantă și stabilă de fonduri externe, în dezvoltarea economică a unei țări*, Revista Română de Statistică - Supliment nr. 12

Cohen R. 2023. *Global Diasporas. An Introduction.*, Routledge, New York.

Iacob R., 2018. *Brain Drain Phenomenon in Romania: What Comes in Line after Corruption? A Quantitative Analysis of the Determinant Causes of Romanian Skilled Migration*, Romanian Journal of Communication and Public Relations vol. 20, no 2 (44) / July 2018, p.53-78

Iliescu C., 2022. "Romanian migration reflected in recent Portuguese literature: the Roma ethnicity as a case in point". *Swedish Journal of Romanian Studies*, vol 5. no 22

Mirela CRISTEA & Daniela Emanuela DĂNĂCICĂ & Grațiana Georgiana NOJA, 2021. "Emigration Decision and the Migration Profile of the Unemployed: A Case Study on Romania," *Journal for Economic Forecasting*, Institute for Economic Forecasting, vol. 0(2), pages 94-111, June.

Rapoarte și studii ale unor instituții UE/organizații internaționale

Consulatul General al României al Odessa, Comunitatea Românească, Istoric, <https://odessa.mae.ro/node/288>, accesat la 07.04.2023

Institutul Național de Statistică, 2019. *Tendențe sociale*, https://insse.ro/cms/sites/default/files/field/publicatii/tendinte_sociale.pdf, accesat la 07.04.2023.

Organizația Internațională pentru Migrație, 2022. *Raportul privind Migrația Globală 2022*, <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022>, accesat la 01.04.2023.

OECD, 2019. *Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants*, <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG>, <https://www.statista.com/statistics/1061655/romanian-population-in-united-kingdom/>, accesat 02.04.2023 OECD, [https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG; \"Profile table, Census Profile, 2021 Census of Population - Canada \[Country\]\"](https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG;\)

OECD, 2019. *Talent Abroad: A Review of Romanian Emigrants*, https://www.oecd-ilibrary.org/sites/bac53150-en/1/2/1/index.html?itemId=/content/publication/bac53150-en&csp_5911873c6569105028ad0a0066943c9d&itemIGO=oecd&itemContentType=book, accesat la 5.04.2023

Parlamentul European, 2021. *Îmbătrânirea populației vechiului continent - posibilități și provocări legate de politica privind îmbătrânirea populației după 2020*, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2021-0347_RO.html, accesat la 1.04.2023

The World Bank, 2018. *Romania Systematic Country Diagnostic. Background Note. Migration*, <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/210481530907970911/romania-systematic-country-diagnostic-background-note-migration>, accesat la 1.04.2023

Legislație și date furnizate de instituții publice

Acord din 4 noiembrie 2002 între Guvernul României și Guvernul Federal al Republicii Federale Iugoslavia privind cooperarea în domeniul protecției minorităților naționale, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/47271>, accesat la 09.04.2023

Departamentul Românilor de Pretutindenii, 2022, *Analiza de impact a măsurilor cuprinse în Strategia Națională pentru Românii de Pretutindenii 2017-2021*

Departamentul Românilor de Pretutindenii, *Informații și date privind sume contractate pe tipuri de comunități de origine, ani calendaristici (2017-2021) și domenii de finanțare pentru românii de pretutindenii*

Departamentul Românilor de Pretutindeni, Rezultate chestionar diaspora

Departamentul Românilor de Pretutindeni, Raport de activitate DRP pe anul 2020

Hotărârea nr. 876 din 6 septembrie 2001 privind înființarea Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni

Hotărârea nr. 581/1995 privind organizarea și funcționarea Consiliului pentru Problemele Românilor de Pretutindeni

Hotărârea nr. 17 din 12.01.2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Români de Pretutindeni, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului "Eudoxiu Hurmuzachi" pentru români de pretutindeni

Hotărârea nr. 137/2020 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile unor structuri din cadrul aparatului de lucru al Guvernului

Hotărârea nr.927/2021 privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Români de Pretutindeni;

Hotărârea Guvernului nr. 405/2017 privind aprobarea Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni pentru perioada 2017-2020.

Lege nr. 299 din 13 noiembrie 2007 (republicată) privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni

Lege nr. 321/2006 din 14 iulie 2006, privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile

Program de Guvernare 2017—2020, https://www.cdep.ro/pdfs/guv201706/Program_de_Guvernare.pdf, accesat la 02.04.2023

Program de Guvernare 2021—2024, Coaliția pentru reziliență, dezvoltare și prosperitate, <https://gov.ro/obiective/programul-de-guvernare-2021-2024>, accesat la 02.04.2023

TRATAT din 16 septembrie 1996 de înțelegere, cooperare și buna vecinătate între România și Republica Ungara, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/39628> , accesat la 09.04.2023

TRATAT din 2 februarie 1997 cu privire la relațiile de buna vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina, <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/50921>, accesat la 09.04.2023

Surse electronice

Administrația Fondului Cultural Național, 2023. <https://www.afcn-proiecte.ro/apel-finantare.html>, accesat la 2.04.2023

European Institute for Gender Equality. Population on 1 January by age group, sex and citizenship

https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/ta_demigr_dem_pop_inter_cit_migr_pop1ctz/bar/year:2021/geo:FR/citizen:RO/age:TOTAL/unit:NR/sex:M,W,T, accesat 03.04.2023

Eurostat (2019), Report on migration and the migrant population (retrieved from https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Migration_and_migrant_population_statistics/ro, accesat la 02.04.2023

Institutul Național de Statistică, <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>, accesat la 02.04.2023

Institutul Național de Statistică, Evenimente demografice în România în anul 2019, Natalitatea, p. 9-11, 11-12

Instituto Nazionale di Statistica, Educational and Social Integration of Second Generation Foreign Children, <https://www.istat.it/it/archivio/182915>, accesat la 2.04.2023

Institutul Cultural Român, 2023. <https://www.icr.ro/pagini/programul-cantemir-2023-program-de-finantare-pentru-proiecte-culturale>, accesat la 2.04.2023

Institutul Național de Statistică, 2019. Tendințe sociale.

Language: Istro-Romanian, Croatia | Cultural Diversity - UNESCO Multimedia Archives , <http://www.unesco.org/archives/multimedia/document-857> , accesat la 09.04.2023

Migration, Refugee and Asylum Data Explorer, <https://ourworldindata.org/explorers/migration>, accesat la 02.04.2023

Ministerul Educației Naționale și Institutul Limbii Române, <https://ilr.lccr.ro/misiune/>, accesat la 2.04.2023

Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, 2022 http://www.mmuncii.ro/j33/images/Date_lunare/salariul_minim_2022.pdf, accesat la 3.04.2023

Ministerul Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice, 2015 <http://www.mmuncii.ro/j33/index.php/ro/comunicare/comunicate-de-presa/4206-cp-salariul-minim-29122015>, accesat la 3.04.2023

Orizont 2 - Social - Rata riscului de saracie sau excluziune sociala (ARPE), pe regiuni de dezvoltare <http://agregator.romania-durabila.gov.ro/orizont-2-social-rata-riscului-de-saracie-sau-excluziune-sociala-arope-pe-regiuni-de-dezvoltare.html>, accesat la 3.04.2023

Platforma online fonduri-structurale.ro, 2020. <https://www.fonduri-structurale.ro/fisa-proiect/2/programul-operational-capital-uman/472/pocu-6-2-stimularea-participarii-la-educatie-a-copiilor-cu-parinti-plecati-la-munca-in-strainatate>, accesat la 2.04.2023

TheGlobalEconomy.com, <https://www.theglobaleconomy.com/rankings/remittances/> accesat la 3.04.2023

World Data Atlas, <https://knoema.com/atlas/Romania/topics/Economy/Balance-of-Payments-Current-accounts/Personal-remittances-received>, accesat la 3.04.2023

Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI), <https://uefiscdi.gov.ro/proiecte-de-mobilitate-pentru-cercetatori-cu-experienta-din-diaspora>

Ghidul de finanțare nerambursabilă 2020, <https://dprp.gov.ro/web/documente-necesare-depunere-proiecte/>

Instituto Nazionale di Statistica, Popolazione residente e dinamica demografica Anno 2021 <https://www.istat.it/it/files/2022/12/CENSIMENTO-E-DINAMICA-DEMOGRAFICA-2021.pdf>

Instituto Nacional de Estadística, Population Figures at 1 July 2021 Migration Statistics. First half of 2021 https://www.ine.es/en/prensa/cp_j2021_p_en.pdf

Institutul Național de Statistică <https://insse.ro/cms/ro/tags/comunicat-populatia-rezidenta-si-migratia-internationale>

Comunicat de presă Institutul național de Statistică, Populația rezidentă la 1 ianuarie 2021 și migrația internațională în anul 2020,

<https://insse.ro/cms/ro/content/popula%C3%A3ia-rezident%C4%83-la-1-ianuarie-2021-%C5%9Fi-migra%C5%A3ia-interna%C5%A3ional%C4%83-%C3%AEen-anul-2020>

Ghidul de finanțare nerambursabilă 2020, Anexa 14. Criterii evaluare proiecte DRP 2020, <https://mprp.gov.ro/1/documente-necesare-depunerii-de-proiecte/> și Regulamentul de organizare și funcționare al comisiei de evaluare și al comisiei de soluționare a contestațiilor pentru anul 2019 <https://mprp.gov.ro/1/wp-content/uploads/2018/03/Regulament-Comisie-de-evaluare.pdf>

Departamentul Românilor de Pretutindenii, Comunicate de presă, <https://dprp.gov.ro/web/comunicate/>; Raport de activitate DRP 2021 <https://dprp.gov.ro/web/wp-content/uploads/2022/01/Raport-activitate-DRP-2021.pdf>

Art. 12 alin (2) din legea nr. 321/2006. A se vedea Ghidul-de-finantare-nerambursabila-2021, <https://dprp.gov.ro/web/documente-necesare-depunere-proiecte/> și GHID din 3 februarie 2017 al beneficiarului – 2017 <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/187678>

Structura organizatorică a Ministerului pentru Românii de Pretutindenii 2019 <https://mprp.gov.ro/1/wp-content/uploads/2019/06/organigrama-MRP-aprilie-2019-.pdf> și Structura organizatorică a Departamentului pentru Românii de Pretutindenii 2021 <https://dprp.gov.ro/web/wp-content/uploads/2021/11/Organigrama-DRP-2021.pdf>

END NOTE

i

Obiectivele specifice ale analizei	Dimensiunile analizei -variabile	Metode, Surse de date	Indicatori analizați
Generarea de informații și teze cheie	Aspectele asupra cărora Autoritatea publică are nevoie de informații despre progresul înregistrat de intervenție, aspectele negative și pozitive ale procesului de implementare, caracteristicile structurilor de implementare, dacă intervenția ajunge la grupurile țintă definite în notele de fundamentare și în Strategie, respectiv celelalte acte normative deduse analizei, care sunt problemele care au afectat implementarea măsurilor și intervențiilor care fac obiectul celor două analize	Analiză de politici publice, extragere și de conformitate – grilă de analiză Nota/notele de fundamentare/studiul de impact ex ante aferent Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni implementată în perioada 2017-2020, Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 actualizată, privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni și de Legea nr. 321 din 14 iulie 2006 republicată în integritate care operaționalizează cadrul de măsuri și intervenții care fac obiectul Analizei 1 și 2	Obiectivele politicilor publice reglementate prin cele 3 acte normative Măsuri, mijloace și intervenții
Descrierea pe scurt a situației inițiale care a necesitat adoptarea Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni 2017-2020 și a celorlalte acte normative incluse în analiză	Elemente importante: istoric, date statistice, context, cauzele, problemele și amploarea efectului asupra grupului/grupurilor țintă vizate de soluțiile susținute de politicile publice reglementate prin cele 3 acte normative	Analiză de politici publice și de conformitate – grilă de analiză Nota/notele de fundamentare/studiul de impact ex ante aferent Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni implementată în perioada 2017-2020 și actele normative relevante în integritate care operaționalizează cadrul de măsuri și intervenții care fac obiectul Analizei 1 și 2	Cauzele și problemele de politică publică care sunt soluționate prin cadrul normativ analizat Raport cauze/probleme
Determinarea scopului și obiectivelor formulate la momentul adoptării Strategiei și a celorlalte acte normative incluse în analiză	Pentru realizarea evaluării este necesară corelarea cu scopul și obiectivele formulate inițial de Strategie, L 299/2007 și L. 321/2006. Determinarea scopului și obiectivelor de politică publică vizate - evaluarea impactului se va face prin raportare la scopul și obiectivele Strategiei și a celorlalte acte normative relevante pe care se fundamentează măsurile și intervențiile analizate.	Analiză de politici publice/ de conformitate – grilă de analiză Nota/notele de fundamentare/studiul de impact ex ante aferent Strategiei naționale pentru românii de pretutindeni implementată în perioada 2017-2020 și actele normative relevante în integritate care operaționalizează cadrul de măsuri și intervenții care fac obiectul Analizei 1 și 2	Raport Scop și obiective Raport cauze/probleme/obiective Calitatea formulării obiectivelor și indicatorilor.

<p>Alocarea financiară pe categorii de acțiuni (directe și indirecte) din Strategia Românilor de Pretutindeni 2017-2021 și pe categorii de comunități</p>	<p>Cu această variabilă compozită se va stabili ponderea alocării financiare pentru fiecare tip de acțiune finanțabilă, categorie de comunitate și pe ani calendaristici din total buget acțiuni directe și indirecte.</p>	<p>Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact – acesta conținând toate datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Indici de solicitare a finanțării nerambursabile pe categorii de acțiuni, ani calendaristici și pe categorii de comunități ▪ Indici de contractare a finanțării nerambursabile pe categorii de comunități, ani calendaristici și pe categorii de acțiuni ▪ Indici de atribuire a finanțărilor pentru acțiuni cu implementare directă pe domenii finanțabile și ani calendaristici ▪ Coeficientul de corelare Pearson care va măsura corelarea între gradul de contractare a fondurilor nerambursabile pe categoria Diaspora și rata emigrației în ultimii 4 ani ▪ Indice de respingere a cererilor de finanțare pe categorii de comunități ▪ Indice de aprobare a cererilor de finanțare pe categorii de comunități 	
	<p>Valoarea contractată pe categorii de acțiuni va contribui la cunoașterea gradului de angajare a fondurilor nerambursabile pe categorii de acțiuni și pe categorii de comunități.</p>			<p>Nr. contracte de finanțare nerambursabilă semnate pe categorii de acțiuni și pe categorii de comunități</p>
	<p>Care este diferența între sume solicitate și sume atribuite și care este ponderea acestei diferențe din suma totală a finanțărilor.</p>			<p>Valoarea sprijinului financiar solicitat de entitățile reprezentative ale membrilor comunităților de români din jurul granițelor <i>pe categorii de comunități și pe ani calendaristici</i></p>
	<p>Analiza acestei variabilei în corelare cu analiza criteriilor de evaluare ne va ajuta să aflăm eventuale vulnerabilități ale procesului de evaluare sau eventuale nevoi neacoperite de măsurile și intervențiilor financiare analizate.</p>			<p>Număr cereri de finanțare respinse pe categorii de comunități</p>

	<p>Analiza modului în care sunt atribuite finanțările nerambursabile, în corelare cu analizele celorlalte variabile financiare, poate oferi o perspectivă asupra punctelor forte, dar și asupra vulnerabilităților din procesul de evaluare</p>	<p>Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare</p> <p>Analiză calitativă- pe criterii de conformitate</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact – acesta conținând toate datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p>	<p>Criterii de evaluare a propunerilor de proiecte finanțate de DRP</p>
<p>Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul relevanței</p>	<p>Intervenția a ajuns la grupul țintă dorit?</p>	<p>Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact – acesta conținând toate datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p>	<p>Relevanța intervențiilor și măsurilor analizate</p> <p>Raport număr de intervenții/beneficiarii finanțărilor</p>
<p>Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul eficacității</p>	<p>Care au fost motivele pentru succesul/eșecul înregistrat în îndeplinirea obiectivului x din Strategie/, L 299/2007 și L. 321/2006?</p>	<p>Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date primare și secundare</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact – acesta conținând toate datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p>	<p>Eficacitatea intervențiilor și măsurilor analizate</p> <p>Raport</p> <p>Rezultate scontate/rezultate obținute</p>
<p>Evaluarea folosirii adecvate a fondurilor sub aspectul eficienței</p>	<p>Au fost măsurile x prevăzute îndeplinite folosindu-se cea mai bună abordare din punct de vedere al eficienței costurilor?</p>	<p>Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare</p> <p>Evaluare cauzală (în raport de outputs)</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact –datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p>	<p>Eficiența intervențiilor și măsurilor analizate</p> <p>Resurse financiare alocate/Rezultate (inputs/outputs)</p>
<p>Evaluarea gradului de dezvoltare durabilă</p>	<p>Măsurile care au susținut obiectivele de dezvoltare durabilă</p> <p>Ce impact au avut aceste măsuri asupra indicatorilor de dezvoltare durabilă?</p> <p>Care sunt măsurile care nu au avut efectul așteptat?</p> <p>Ce lecții pot fi învățate?</p>	<p>Analiză de interpretare date secundare</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact –datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p> <p>Analiză de politici publice/ de conformitate</p>	<p>Raport Obiectivele și indicatori de dezvoltare durabilă/ măsuri</p>

<p>Evaluarea sustenabilității măsurilor și intervențiilor</p>	<p>Care sunt șansele ca rezultatele x sau y să dureze pentru o perioadă îndelungată de timp?</p> <p>Care sunt costurile viitoare anticipate pentru susținerea obiectivelor prevăzute de politicile publice analizate (Strategia, L.299/2007 și L.321/2006?)</p> <p>Care au fost motivele pentru durabilitatea redusă a rezultatului x?</p> <p>Ce lecții pot fi învățate?</p>	<p>Analiză de interpretare date primare și secundare</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact –datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p> <p>Analiză de politici publice/ de conformitate</p>	<p>Raport obiective /măsuri/intervenții</p>
<p>Îmbunătățirea mecanismului/mecanismelor de finanțare și intervenție</p>	<p>Adecvarea rațională dintre problemele formulate prin notele de fundamentare ale actelor normative vizate și specificul intervențiilor</p>	<p>Analiză de interpretare date secundare</p> <p>Document excel - Material pentru analizele de impact –datele referitoare la acțiunile cu implementare directă și indirectă aprobate de MRP/DRP/DRRM în perioada 2017-2021</p> <p>Analiză instituțională și de politici publice</p>	<p>Raport relevanța și adecvarea măsurilor și intervențiilor în raport cu problemele formulate</p>
<p>Îmbunătățirea implementării</p>	<p>Gradul de adecvare a structurilor instituționale (echipe de lucru, structura și organizarea instituțională) și proceselor de implementare prevăzute;</p> <p>Problemele interne sau externe întâlnite pe parcursul implementării cu privire la structuri sau procese;</p> <ul style="list-style-type: none"> - verifică dacă indicatorii de realizare planificați au fost relevanți și monitorizați în mod adecvat; - au fost asigurate pre-condițiile pentru sustenabilitate - apreciere dacă stadiul implementării obiectivelor și calculează dacă poate fi asigurată implementarea acestora. 	<p>Analiză instituțională și de politici publice (organigramă - volum de măsuri intervenții- doza)</p>	<p>Exemple de itemi care vor fi testați în rândul structurii cheie din cadrul organizației beneficiarului:</p> <p>Productivitatea prin oameni vs productivitate prin tehnologie); Diviziunea muncii și specializarea (Faptul că oamenii se ocupă de ce știu să facă); Menținerea sarcinilor de lucru în termeni simpli și clari/ angajații știu ce trebuie să facă/li se comunica clar și la timp.</p>
<p>Analiza finală a rezultatelor, obiectivelor, impactului și identificarea nevoilor ulterioare</p>	<p>Analiza indicatorilor care evaluează îndeplinirea obiectivelor;</p> <p>Identificarea domeniilor și motivelor din cauza cărora impactul a fost sau nu a fost cel așteptat.</p>	<p>Analize cost-eficiență, cost-beneficiu)</p>	<p>Raport obiective/rezultate pe măsuri și intervenții</p>
<p>Evaluarea impactului general</p>	<p>Care este impactul măsurilor/intervențiilor în comparație cu obiectivele generale ale cadrului normativ analizat?</p> <p>De ce impactul pentru regiunea x a fost mai redus decât cel așteptat?</p>	<p>Analiza de impact general și pe regiuni</p>	<p>Raport general și pe regiuni cu măsurile și intervențiile finanțate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ilustrarea grafică de tip hartă unde vor fi inserate ponderile de participare ale comunităților la contractarea sprijinului financiar nerambursabil.

Evaluarea impactului net	Analiza programului de reglementare (de exemplu, implementarea politicilor publice reglementate prin cadrul normativ analizat): măsura rezultatului acțiunii	Analiză statistică, tratate date statistice și interpretare date secundare	Volumul măsurilor/intervențiilor Valoarea financiară a intervențiilor/măsurilor la finalul anilor fiscali 2017-2021 Ilustrarea grafică de tip hartă unde vor fi inserate ponderile finale de participare ale comunităților la contractarea sprijinului financiar nerambursabil.
Generarea de cunoștințe, formularea de lecții	Analiza eficacității generale a abordării aplicate în cadrul intervențiilor – ce a mers bine și de ce, ce nu a mers bine și de ce. În acest sens, va fi nevoie de un număr rezonabil de răspunsuri la chestionarul auto-aplicat care va urmări testarea unor itemi cauză-efect.	Analiză de eficiență instituțională	Evaluarea performanței DRP și a măsurilor/intervențiilor financiare realizate în perioada 2017-2020 prin metoda analizei instituționale Ce lecții pot fi învățate?

ii Strategia națională pentru românii de pretutindeni 2017-2020+1: situația pe obiective, obiective specifice și instrumente de intervenție corelate

Nr. crt.	Obiectiv	Obiectiv specific/ Domenii de intervenție	Măsurii ⁱⁱ	Nr proiecte/ instrumente
1	Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității românilor din afara granițelor	Limba română - Educație și comunicare	<ul style="list-style-type: none"> - extinderea proiectului de Limbă, Cultură și Civilizație Românească, derulat de Institutul Limbii Române în statele membre UE; - finanțarea proiectelor inițiate de comunitățile românești pentru organizarea de cursuri de limba română, istorie și geografie a României, atât în școli publice, cât și în sistemul privat sau al școlilor de duminică, în funcție de solicitările comunităților românești; - îmbunătățirea situației bibliotecilor școlare românești prin dotarea acestora cu un fond de carte nou, adecvat necesităților de studiu ale copiilor (pe clase, niveluri de educație); - facilitarea accesului la publicații în limba maternă pentru etnicii români. 	371
		Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-mediei în limba română	<ul style="list-style-type: none"> folosirea mass-mediei locale de către comunitățile românești din Europa pentru crearea și extinderea numărului de emisiuni în limba română (pe modelul proiectelor de succes din Germania); - crearea unui parteneriat stabil și de durată între TVR, RRI și mass-media de limba română din afara granițelor, cu scopul de a promova proiecte comune; - organizarea, în cooperare cu TVR și RRI, dar și cu structurile asociative din domeniu, a unor stagii de pregătire, pentru jurnaliștii români din afara granițelor; - crearea, cu sprijinul MRP, a unui parteneriat între instituțiile mass-media aparținând comunităților românești din Europa și cele aparținând românilor din jurul granițelor în scopul cunoașterii și mediatizării problemelor specifice acestora; - Atragerea emigranților basarabeni în proiecte ale mass-mediei în limba română din Europa; - Promovarea de către TVR și alte instituții mass-media a unor emisiuni interactive dedicate românilor din afara granițelor. 	153

		<p>Promovarea valorilor culturale și spirituale românești</p>	<ul style="list-style-type: none"> – asigurarea fondurilor necesare pentru întreținerea monumentelor istorice și culturale românești din afara granițelor; – susținerea proiectelor care au ca scop punerea în valoare a patrimoniului cultural românesc, a păstrării tradițiilor și a promovării artei populare românești autentice; – susținerea preoților care slujesc în limba română în alte țări și deschiderea unui număr cât mai mare de școli parohiale, în condițiile în care educația religioasă a tinerilor din diaspora constituie un element care contribuie la păstrarea identității naționale culturale și religioase; – susținerea financiară a construcției, renovării și amenajării de biserici românești acolo unde există comunități numeroase de români și care nu beneficiază de sprijinul financiar al Patriarhiei Române și Secretariatului de Stat pentru Culte. 	299
2	<p>Consolidarea mediului asociativ românesc din afara țării</p>	<p>Consolidarea organizațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni</p>	<ul style="list-style-type: none"> -acordarea de asistență pentru înființarea organizațiilor și asociațiilor românilor de pretutindeni, în regiunile unde mediul asociativ este insuficient dezvoltat; – inițierea unor măsuri de informare destinate conștientizării și responsabilizării membrilor emigrației românești din statele UE în legătură cu respectarea legislației interne a statelor de rezidență și neimplicarea în săvârșirea de fapte antisociale/susținerea organizațiilor criminale; – facilitarea dialogului între instituțiile românești responsabile de problematica dreptului muncii, respectiv a asigurărilor sociale și de sănătate și diaspora de mobilitate, în vederea identificării și soluționării problemelor cu care se confruntă membrii acesteia; – încurajarea formării și funcționării rețelelor și comunităților profesionale ale etnicilor români; – sprijinirea de către statul român a unităților de cult aparținând cultelor religioase din România în vederea recunoașterii personalității juridice în funcție de legislația țării în care activează; – stimularea înființării și organizării de asociații sau departamente în cadrul asociațiilor românești din afara granițelor pentru diverse categorii sociale (tineri, femei etc.) sau profesionale, în vederea consolidării comunităților românești din statele de rezidență; – sprijinirea inițiativelor mediului asociativ românesc privind situația minorilor și a altor categorii defavorizate; – asigurarea de consultanță pentru entitățile românilor din vecinătate care intenționează să acceseze proiecte cu finanțare europeană; – susținerea dezvoltării de rețele create pe baza legăturilor de înfrățire între localități, asigurând o cooperare structurată, intensă și multilaterală între entități administrative din România și din diaspora în care există comunități numeroase de români; – susținerea colaborării personalităților românești și a organizațiilor reprezentative ale acestora din afara granițelor țării, în scopul conturării unui cadru adecvat comunicării pe segmente socioprofesionale distincte; – analizarea modalităților de desfășurare a unor procese electorale în cadrul comunităților românești din străinătate, pe modele deja consacrate (Ungaria, Serbia), în vederea degajării principiilor de reprezentativitate și legitimitate - componente fundamentale în structurarea relaționării comunităților cu autoritățile locale și cu cele din România; – încurajarea și susținerea promovării membrilor reprezentativi ai comunităților românești în structurile administrative și politice din statele de reședință, pentru asigurarea reprezentării în procesul de luare a deciziilor la nivel local, regional sau central în statul gazdă. 	627

		<p>Creșterea coeziunii mediului asociativ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – creșterea rolului Congresului Românilor de Pretutindeni în efortul de coagulare a mediului asociativ românesc; – încurajarea derulării de programe, proiecte, acțiuni în comun de către mai multe asociații și încurajarea fuzionării asociațiilor mici din aceeași zonă care au același specific și derulează același tip de activități; – sprijinirea înființării asociațiilor profesionale (medici, ingineri, arhitecți, avocați, studenți etc.) formate din membri ai diverselor asociații din regiunile statelor în care activează, precum și ralierea acestora la eforturile de cooperare sau unificare a asociațiilor de români; – încurajarea dezvoltării unor raporturi de colaborare între asociațiile românești de peste hotare și instituțiile prefectului, inspectoratele școlare, direcțiile de tineret județene și agențiile pentru dezvoltare regională; – organizarea unor reuniuni de lucru între autoritățile locale din România și omologi din state în care există comunități românești. 	38
3	<p>Susținerea proceselor de integrare și apărarea drepturilor românilor din afara granițelor</p>	<p>Apărarea drepturilor, libertăților și demnității românilor. Susținerea procesului de integrare a românilor în țările unde trăiesc, studiază sau muncesc</p>	<ul style="list-style-type: none"> – sprijinirea acțiunilor de promovare a intereselor comunităților românești din afara granițelor; – monitorizarea situației respectării drepturilor, libertăților și demnității românilor din statele vecine României unde există minorități românești; – valorificarea calității de stat membru al UE și promovarea la nivelul agendei politice europene a problemelor și intereselor comunităților românești; – relaționarea misiunilor diplomatice cu autoritățile statelor de reședință, în vederea stimulării prezenței active a comunității românești la viața publică și la exercițiul democratic din societatea gazdă, precum și în vederea implementării programelor de integrare în statele de reședință; – cooperarea cu ministerele și instituțiile competente în vederea asigurării condițiilor pentru exercitarea drepturilor politice de către cetățenii români din străinătate; – cooperarea cu autoritățile statelor de cetățenie/reședință pentru asigurarea respectării drepturilor de orice natură și nediscriminării românilor de pretutindeni, în domenii precum: <ul style="list-style-type: none"> a) acordarea de sprijin și asistență în conformitate cu practicile în domeniu și cu statutul României de stat membru al Uniunii Europene; b) susținerea accesului nediscriminatoriu pe piața muncii; c) promovarea aplicării corespunzătoare a normelor dreptului internațional privind tratamentul minorităților naționale și asigurării echilibrului între drepturile asigurate în acest domeniu minorităților naționale de către statul român și cele asigurate minorității române de pe teritoriul statului partener; – promovarea imaginii românilor de pretutindeni în statele de cetățenie/reședință și diseminarea modelelor de succes și a bunelor practici. 	8

		<p>Creșterea capacității de valorificare a potențialului strategic al comunităților românești, ca punte de legătură cu statele de cetățenie/rezidență</p>	<p>-promovarea dialogului intercultural în societatea statului gazdă;</p> <ul style="list-style-type: none"> – facilitarea și stimularea dialogului dintre comunitățile românești și autoritățile statelor de cetățenie/reședință; – promovarea bunelor practici pentru relaționarea autorităților locale cu comunitățile proprii din diaspora sau pentru cooperarea transfrontalieră cu regiuni sau localități cu minorități românești; – susținerea organizațiilor românilor de pretutindeni care contribuie la transferul de know-how și care promovează cooperarea economică, schimburile comerciale, investițiile sau turismul în România. Facilitarea creării grupurilor de dialog pe lângă misiunile diplomatice și dezvoltarea de proiecte comune între acestea și exponenții comunităților românești; – valorificarea oportunităților care decurg din statutul României de membru al Uniunii Europene cu scopul de a promova valorile românești prin intermediul comunităților de români care trăiesc în statele UE. 	9
		<p>Sprrijinirea procesului de reîntoarcere și reinsertie</p>	<p>Oferirea de asistență și consiliere pentru facilitarea integrării socio-profesionale în societatea românească a conaționalilor care doresc să se întoarcă în România. Actualizarea constantă a Ghidului de reîntoarcere, cuprinzând informațiile practice legate de procedurile și demersurile necesare reîntegrării după restabilirea în țară;</p> <ul style="list-style-type: none"> – promovarea oportunităților de business și investiții prin InvestRomania; – elaborarea de pachete de informații și realizarea de campanii de diseminare pentru tematici de interes, precum oportunitățile de accesare a finanțării nerambursabile din fonduri europene, naționale sau facilități fiscale pentru demararea de afaceri, investiții, inclusiv în agricultură, formare profesională, educație în România; – facilitarea valorificării în țară a experienței și expertizei profesioniștilor seniori din diaspora, din mediile universitare, cercetare, management, medicină etc. și a implicării acestora în administrația centrală sau locală; – promovarea bunelor practici pentru relaționarea autorităților locale cu comunitățile proprii din diaspora sau pentru cooperarea transfrontalieră cu regiuni sau localități cu minorități românești. Sprijinirea proceselor de echivalare a diplomelor și calificărilor dobândite de cetățenii de origine română în statele de unde aceștia au revenit; – susținerea recunoașterii vechimii în muncă acumulate la acordarea de facilități pentru sprijinirea antreprenoriatului sau a angajării; – derularea unor campanii de informare pentru a facilita integrarea socioprofesională a acestora în societatea românească. 	18
4	<p>Consolidarea și eficientizarea instituțională în domeniul românilor de pretutindeni</p>	<p>Adaptarea cadrului legislativ privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni</p>	<p>Modificarea și completarea următoarelor acte normative:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Legea nr. 299/2007 privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, republicată, cu modificările și completările ulterioare; – Legea nr. 321/2006, cu modificările ulterioare; – Legea nr. 86/2016 privind instituirea centrelor comunitare românești în străinătate; – Hotărârea Guvernului nr. 17/2017 privind organizarea și funcționarea Ministerului pentru Românii de Pretutindeni, precum și pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 857/2013 privind organizarea și funcționarea Institutului „Eudoxiu Hurmuzachi” pentru românii de pretutindeni 	4 ⁱⁱ

	<p>Creșterea transparenței și eficienței instituționale</p>	<p>elaborarea unui ghid de proceduri accesibil beneficiarului proiectelor destinate românilor de pretutindeni;</p> <p>– îmbunătățirea criteriilor de evaluare și simplificarea procedurilor privind acordarea finanțării și implementarea proiectelor;</p> <p>– implementarea instrumentelor online de depunere a proiectelor și comunicare cu beneficiarii proiectelor;</p> <p>– elaborarea de strategii de acțiune pentru fiecare regiune în care se află românii din afara țării, în vederea corelării acțiunilor, programelor și proiectelor ce urmează a fi finanțate cu nevoile specifice ale fiecărei comunități.</p>	1 ⁱⁱ
	<p>Stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/rezidență</p>	<p>-dezvoltarea de formate de consultare sistematică a exponenților diasporei, precum:</p> <p>- Congresul Românilor de Pretutindeni</p> <p>-simpozioanele, conferințele și alte reuniuni similare</p> <p>-dialogul permanent al misiunilor diplomatice și consulare ale României, prin diplomatul responsabil pentru relația cu românii de pretutindeni din cadrul fiecărei reprezentanțe diplomatice, cu organizațiile reprezentative ale românilor.</p> <p>Abordare de tip coaching în activitatea de finanțare nerambursabilă a programelor, proiectelor și acțiunilor derulate de organizațiile românilor de pretutindeni.</p>	3

Fig. nr. 1 Repartizarea valorii contractate în perioada 2017-2021 pentru românii de pretutindeni, în corelare cu obiectivele din Strategia Națională și drepturile stabilite prin Legea 299/2007 (%)

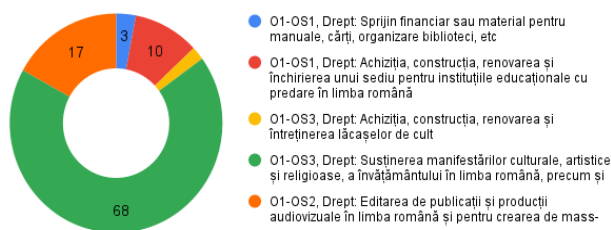
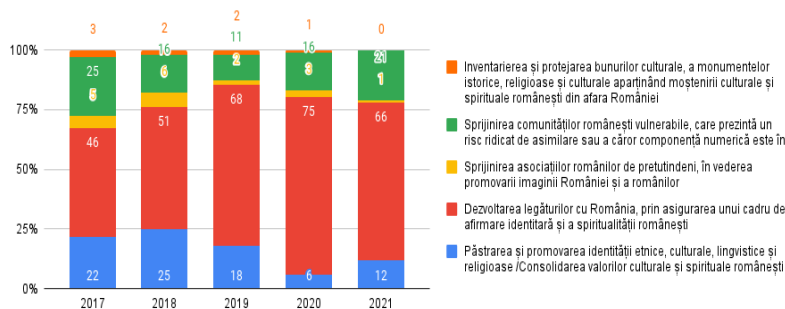

Fig. nr. 2 Distribuția valorii contractate pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Legea nr. 299/2007 (%)

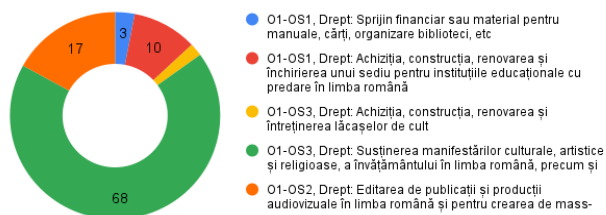

ⁱⁱⁱ Situația realizării obiectivelor deduse din Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 republicată privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni corelate cu obiectivele majore din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2021

Nr. crt.	Obiectiv	Instrumente de intervenție	Obiectiv corelat cu Obiectivele din Strategia	Realizat/ Nerealizat	Valoare contractată/ obiectiv/an	Procent din totalul bugetului contractat anual/obiectiv
1	Păstrarea, afirmarea și promovarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, în conformitate cu standardele și practicile europene și internaționale în materie	Elaborare de proiecte de acte normative consacrate obiectului său	Obiectiv major 1	DA	2017: 1.673.076 2018: 3.095.222 2019: 1.983.362 2020: 778.134 2021: 1.108.581	2017: 21,65% 2018: 25,45% 2019: 17,62% 2020: 5,60% 2021: 12,15%
2	Consolidarea valorilor culturale și spirituale românești, în conformitate cu principiile suveranității teritoriale, al bunei vecinătăți și al respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale;	Elaborare, propunere, avizare și aplicarea strategiilor și programelor guvernamentale și sectoriale	Obiectiv major 1	DA		
3	Dezvoltarea legăturilor cu România ale românilor de pretutindeni, prin asigurarea unui cadru adecvat de afirmare identitară și a spiritualității românești specifice a acestora, în conformitate cu legislația română, precum și cu normele europene și internaționale relevante;	susține și protejează menținerea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul comunităților românești din afara frontierelor României;	Obiectiv major 1	DA	2017: 3.574.644 2018: 6.209.196 2019: 7.625.401 2020: 10.382.338 2021: 6.000.234	2017: 46,25% 2018: 51,06% 2019: 67,74% 2020: 74,72% 2021: 65,78%
4	Sprrijinirea organizațiilor și asociațiilor românilor de pretutindeni, în vederea stabilirii unui parteneriat eficient care să urmărească promovarea imaginii României și a românilor în rândul opiniei publice din statele de reședință;	participarea în comisiile mixte privind minoritățile naționale	Obiectiv major 2	DA	2017: 371.196 2018: 672.536 2019: 174.266 2020: 460.110 2021: 125.216	2017: 4,80% 2018: 5,53% 2019: 1,55% 2020: 3,31% 2021: 1,37%
5	Acordarea unei atenții deosebite sprijinirii comunităților românești vulnerabile sau amenințate, care prezintă un risc ridicat de asimilare sau a căror componență numerică este în continuă scădere;	elaborează documente de politici publice, organizează acțiuni proprii sau în parteneriat și sprijină prin orice alte mijloace consolidarea mediului asociativ	Obiectiv major 3	DA	2017: 1.913.500 2018: 1.971.298 2019: 1.214.300 2020: 2.181.944 2021: 1.887.491	2017: 24,76% 2018: 16,21% 2019: 10,79% 2020: 15,70% 2021: 20,69%
6	Inventarierea și protejarea bunurilor culturale, a monumentelor istorice, religioase și culturale aparținând moștenirii culturale și spirituale românești din afara frontierelor României;	dezvoltă parteneriate cu asociațiile, unitățile de cult și organizațiile românilor care trăiesc în afara granițelor, prin acordarea de finanțări nerambursabile	Obiectiv major 1	DA	2017: 196.227,32 2018: 212.000,00 2019: 260.000,00 2020: 91.808,00 2021: 0	2017: 2,54% 2018: 1,74% 2019: 2,31% 2020: 0,66% 2021: 0,00%

7	Stabilirea cadrului instituțional și juridic pe care statul român îl pune în slujba intereselor românilor de pretutindeni.		Obiectiv major 4	DA	3 modificări de legislație primară și secundară: L. 299/2007 modificată și completată în 2018 L. 321/2006 modificată și completată prin OUG nr. 6/2017 și aprobată de Parlament cu modificări și competenți prin Legea nr. 250/2017, republicată în 2018. Modificări ale cadrului de organizare și funcționare în baza unor hotărâri de guvern (HG). Legea nr. 86/2016 privind centrele comunitare românești în străinătate încă nu a fost modificată și completată (așa cum se anunță în cadrul OS 1/obiectiv major 4 din Strategie).
---	--	--	------------------	----	--

Fig. nr. 1 Repartizarea valorii contractate în perioada 2017-2021 pentru românii de pretutindeni, în corelare cu obiectivele din Strategia Națională și drepturile stabilite prin Legea 299/2007 (%)

iv Situația obiectivelor deduse din Legea nr. 321/2006 corelate cu obiectivele majore din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017– 2021

Nr. crit.	Obiectiv	Obiectiv corelat cu Obiectivele din Strategia	DA/NU
1	Asigurarea protecției drepturilor și libertăților românilor din afara granițelor	Obiectiv major 3	DA
2	Protejarea și promovarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, inclusiv prin exercitarea dreptului la liberă întrunire și asociere, accesul la educație și mijloace de informare în limba română, stabilirea și menținerea, dacă acestea contribuie la promovarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a românilor din afara granițelor, de contacte libere cu persoane fizice și juridice din România.	Obiective majore 1-2	DA

v Instrumente de intervenție (atribuții) DRP deduse din Strategie, legislația primară și secundară

Nr. crit.	Strategie	Legea 299/2007	Legea 321 art. 1	HG 927/2021
1	Finanțarea de programe, proiecte și acțiuni în sprijinul românilor de pretutindeni de o manieră transparentă și accesibilă;	Elaborează și aplică, inclusiv în colaborare cu alte instituții cu competențe în domeniu, politica statului român în domeniul relațiilor cu comunitățile românești din afara frontierelor României	Acordă finanțări nerambursabile	Inițiază, prin Secretariatul General al Guvernului, cu avizul Ministerului Afacerilor Externe, strategia multianuală privind relația cu românii de pretutindeni, precum și alte documente de politică publică necesare desfășurării activității sale

2	Parteneriate cu autoritățile statelor de cetățenie/reședință pentru respectarea, protejarea și promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și etnice;	Elaborează și aplică, inclusiv în colaborare cu alte instituții cu competențe în domeniu, politica statului român în domeniul relațiilor cu comunitățile românești din afara frontierelor României	alte mijloace de sprijin material	Contribuie la promovarea drepturilor și a intereselor românilor de pretutindeni
3	Dezvoltarea de politici, programe și proiecte în sprijinul românilor de pretutindeni care să mențină relația cu societatea civilă și să țină cont de impactul asupra acestora și să promoveze legăturile economice și sociale cu țara;	Elaborează, propune și avizează proiecte de acte normative consacrate consolidării raporturilor statului român cu românii de pretutindeni și participă, în coordonare cu M.A.E., la negocierea tratatelor și a altor documente internaționale care au incidență asupra situației românilor de pretutindeni;/susține și protejează menținerea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul comunităților românești din afara frontierelor României	alte mijloace de sprijin financiar	Acționează pentru întărirea legăturilor cu românii de pretutindeni, susține și promovează identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul persoanelor aparținând minorității române
4	Informarea cu privire la drepturile și obligațiile românilor din afara țării, la serviciile pe care le pot accesa și la posibilitățile de revenire și reintegrare; <i>Asigurat prin acordare de finanțare nerambursabile sau prin implementare directă</i>	Asigură, în coordonare cu M.A.E., participarea în comisile mixte privind minoritățile naționale, stabilite în teinutul tratatelor internaționale la care România este parte; c ¹) elaborează, propune, avizează și aplică strategiile și programele guvernamentale și sectoriale, precum și 5proiecte de acte n6normative consacrate consolidării raporturilor statului român cu românii de pretutindeni		Elaborează și aplică, inclusiv în colaborare cu alte instituții cu competențe în domeniu, politica statului român în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni;
5	Furnizarea de expertiza la nivel național cu privire la problematica românilor de pretutindeni.	Dezvoltă parteneriate cu asociațiile, unitățile de cult și organizațiile românilor care trăiesc în afara granițelor, prin acordarea de finanțări nerambursabile către entități publice sau private din țară și din afara frontierelor României, în conformitate cu prevederile Legii nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea exercitării drepturilor culturale prevăzute de prezenta lege, inclusiv prin derularea unor proiecte specifice, în beneficiul românilor de pretutindeni; d ¹) elaborează documente de politici publice, organizează acțiuni proprii sau în parteneriat și sprijină prin orice alte mijloace consolidarea mediului asociativ și îmbunătățirea imaginii comunităților românești în statele lor de cetățenie; d ²) acționează pentru întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor României și pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase <i>asigurat prin acordarea de finanțări nerambursabile</i>		Elaborează, propune, avizează, supune aprobării și pune în aplicare strategii naționale și programele guvernamentale și sectoriale, precum și proiecte de acte normative consacrate consolidării raporturilor statului român cu românii de pretutindeni

6		Stabilește și dezvoltă raporturi de parteneriat cu structurile guvernamentale însărcinate cu problematica minorităților naționale din țările de cetățenie, pentru asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității naționale românești, pe principiul reciprocității și conform normelor internaționale în materie; e ¹) colaborează cu instituțiile implicate în problematica în ceea ce privește comunitățile românești din străinătate pentru a asigura o abordare unitară, integrată, în plan național		Inițiază și dezvoltă colaborări cu asociații, unități de cult și organizații ale românilor de pretutindeni, precum și cu autorități centrale și locale relevante
7		Stabilește și dezvoltă raporturi de parteneriat cu structurile guvernamentale însărcinate cu problematica minorităților naționale din țările de cetățenie, pentru asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității naționale românești, pe principiul reciprocității și conform normelor internaționale în materie; e ¹) colaborează cu instituțiile implicate în problematica în ceea ce privește comunitățile românești din străinătate pentru a asigura o abordare unitară, integrată, în plan național		Inițiază și participă, prin experți proprii desemnați, la întâlnirile grupurilor de lucru, ale comitetelor interministeriale sau ale organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale ori religioase din țară și din străinătate, în cadrul cărora sunt abordate subiecte în legătură cu domeniul său de activitate
8		Dezvoltă, în colaborare cu M.A.E., relații de parteneriat cu organizațiile și instituțiile internaționale care au competențe în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale; f ¹) participă, în coordonare cu M.A.E., la negocierea tratatelor și a altor documente internaționale care au incidență asupra domeniului protecției drepturilor românilor de pretutindeni		Acordă, în condițiile Legii nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora
9		Monitorizează, împreună cu M.A.E., modul în care au loc conservarea și afirmarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni		Încheie protocoale, acorduri, convenții de colaborare și schimb de informații cu alte instituții publice și private, cu organizații guvernamentale și neguvernamentale
10		Colaborează strâns cu structurile parlamentare, cultele recunoscute legal, instituțiile și organizațiile neguvernamentale cu competențe în domeniu		Participă, sub coordonarea Ministerului Afacerilor Externe, la negocierea tratatelor și a altor documente internaționale, care au incidență asupra situației românilor de pretutindeni
11		Sprijină înființarea și dezvoltarea instituțiilor mass-media scrisă și audiovizuală ale românilor de pretutindeni		Încheie protocoale sau documente de colaborare, altele decât cele menționate la lit. j) , cu instituții omoloage din alte state
12		Sprijină casele limbii și culturii române, centrele culturale ale comunităților românești de pretutindeni, centrele comunitare românești în străinătate și centrele de informare ale României în străinătate; j ¹) cooperează cu M.A.E., inclusiv cu misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale române pentru înființarea, organizarea și susținerea activității centrelor de informare ale României în străinătate, precum și a centrelor comunitare românești în străinătate, în condițiile legii; j ²) susține, în cooperare cu Ministerul Muncii și Justiției Sociale, înființarea unor puncte de informare pentru comunitățile românești din afara granițelor		Participă la lucrările comisiilor mixte în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale

13		Sprijină consolidarea catedrelor, lectoratelor și bibliotecilor de limbă română din străinătate, precum și înființarea unor catedre de românistică; k^1) acordă burse de studiu în România și în străinătate, precum și în țările de reședință		Dezvoltă, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, relații de parteneriat cu organizațiile și instituțiile internaționale care au competențe în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale
14		Sprijină elaborarea de studii, cercetări și monografii în zonele locuite de români de pe teritoriul altor state; l^1) colaborează cu structurile parlamentare, cultele recunoscute legal, instituțiile și organizațiile neguvernamentale cu competențe în domeniu		Urmărește, în cooperare cu Ministerul Afacerilor Externe, modul în care autoritățile statelor de cetățenie și/sau reședință își respectă obligațiile asumate în conformitate cu convențiile internaționale la care sunt parte și cu tratatele bilaterale, după caz, privind asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității române;
15		Sprijină acțiunile de cercetare, restaurare, conservare și punere în valoare a patrimoniului cultural românesc din afara granițelor României		Elaborează, actualizează sau finanțează studii de specialitate, cercetări, inclusiv privind diaspora, monografii și sinteze (....)
16		Contribuie la construirea și restaurarea unor monumente civile și militare, precum și a unor lăcașuri de cult ale românilor de pretutindeni n^1) dezvoltă proiecte și programe cu caracter cultural-artistic, științific, educativ, documentar, singur sau în cooperare cu instituții, organizații guvernamentale sau neguvernamentale, precum și cu persoane fizice autorizate sau juridice, din țară și din străinătate		Acționează pentru protejarea, susținerea și revitalizarea tradițiilor și obiceiurilor românești în zonele locuite de români de pe teritoriul altor state
17		Asigură protejarea, susținerea și revitalizarea tradițiilor și obiceiurilor locale românești în zonele locuite de români de pe teritoriul altor state		Contribuie la promovarea imaginii României în rândul românilor de pretutindeni prin acțiuni și proiecte proprii finanțate și implementate în acest sens, contractează servicii de specialitate, inclusiv servicii de consultanță, promovare (...)
18		Acordă, eliberează sau emite scrisori de recunoaștere, atestate și alte tipuri de certificate sau acreditări românilor de pretutindeni sau asociațiilor lor		Cooperează cu Ministerul Afacerilor Externe și cu Institutul Cultural Român pentru înființarea, organizarea și susținerea activității centrelor de informare ale României în străinătate, precum și a centrelor comunitare românești în străinătate;
19		Colaborează cu ministerele cu atribuții în domeniu, în vederea încheierii de acorduri bilaterale cu guvernele statelor care au comunități de români, pentru introducerea limbii române în programa școlară a țării cu care se încheie acordul		Susține inserția și reinserția socială, precum și pe piața muncii a cetățenilor români cu reședința sau domiciliul în străinătate
20		Dezvoltă proiecte și programe cu caracter cultural, artistic, științific, educativ, documentar, independent sau în cooperare cu instituții, organizații guvernamentale sau neguvernamentale, precum și cu persoane fizice sau juridice, din țară și din străinătate		Colaborează cu ministere, organe de specialitate ale administrației publice centrale și cu alte persoane juridice, din țară și străinătate, după caz, pentru promovarea acțiunilor derulate în domeniile sale de activitate

21		Organizează acțiuni proprii sau în parteneriat cu alte entități și sprijină prin orice alte mijloace consolidarea mediului asociativ și îmbunătățirea imaginii comunităților românești în statele lor de cetățenie/reședință		Poate suporta, în condițiile Legii nr. 321/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cheltuieli aferente acordării de premii și cheltuieli de tratații și reprezentare, în limita bugetului alocat;
22		Inițiază, organizează sau sprijină orice alte acțiuni considerate necesare și oportune pentru realizarea obiectivelor prevăzute la art. 4		Îndeplinește atribuții privind gestionarea documentelor clasificate
23				Îndeplinește alte atribuții stabilite prin acte normative pentru domeniul său de competență.

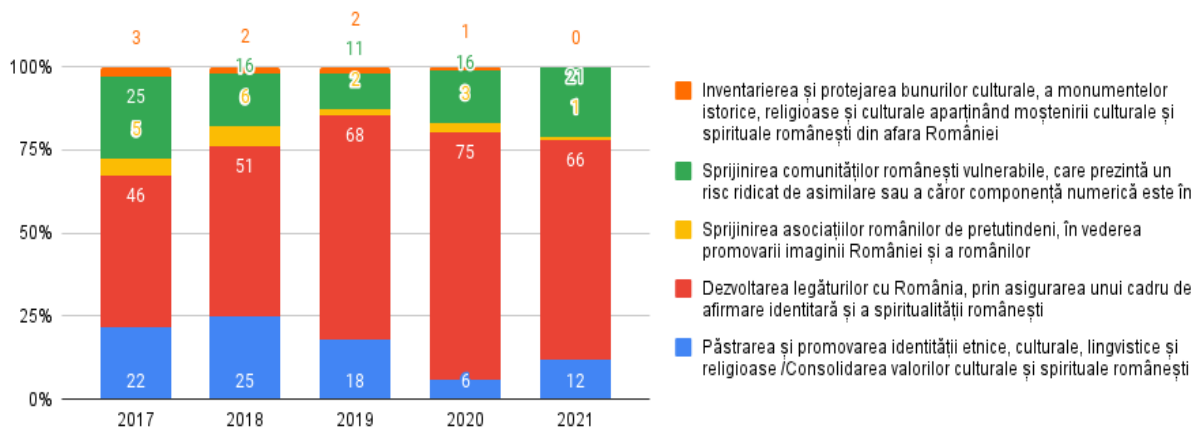
^{vi} Ca principiu, legislația secundară trebuie să facă trimitere la actul normativ de bază și nu să reia sau să reglementeze în paralel obiecte deja reglementate în legislația primară. Sugerăm ca, în cazul reglementării *de novo* sau al modificărilor și completărilor cadrului normativ de bază, să se procedeze la includerea unui capitol dedicat care să conțină prevederile regimului finanțării nerambursabile din actuala Lege 321/2006 și să clarifice, totodată, separat regimul *altor* mijloace de sprijin material și/sau financiar menționate la art. 1 în legea anterioară. Temenul *alte* este prea vag. Menționăm că în analiza noastră am inclus hotărârile de guvern privind atribuțiile, organizarea și funcționarea Departamentului pentru Românii de Pretutindeni/Ministerului pentru Românii de Pretutindeni doar în raport cu scopul, obiectivele și atribuțiile DRP/MRP – prin urmare, ne referim exclusiv la unificarea terminologică a acestor aspecte deja reglementate în legislația primară și nu la alte aspecte de organizare și funcționare.

^{vii} **Tabel nr. 2 Situația realizării obiectivelor deduse din Legea nr. 299 din 13 noiembrie 2007 republicată privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni corelate cu obiectivele majore din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2021**

Nr. crt.	Obiectiv	Instrumente de intervenție	Obiectiv corelat cu Obiectivele din Strategia	Realizat/ Nerealizat	Valoare contractată/ obiectiv/an	Procent din totalul bugetului contractat anual/obiectiv
1	Păstrarea, afirmarea și promovarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, în conformitate cu standardele și practicile europene și internaționale în materie	Elaborare de proiecte de acte normative consacrate obiectului său	Obiectiv major 1	DA	2017: 1.673.076 2018: 3.095.222 2019: 1.983.362 2020: 778.134 2021: 1.108.581	2017: 21,65% 2018: 25,45% 2019: 17,62% 2020: 5,60% 2021: 12,15%
2	Consolidarea valorilor culturale și spirituale românești, în conformitate cu principiile suveranității teritoriale, al bunei vecinătăți și al respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, inclusiv a drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale;	Elaborare, propunere, avizare și aplicarea strategiilor și programelor guvernamentale și sectoriale	Obiectiv major 1	DA		

3	Dezvoltarea legăturilor cu România ale românilor de pretutindeni, prin asigurarea unui cadru adecvat de afirmare identitară și a spiritualității românești specifice a acestora, în conformitate cu legislația română, precum și cu normele europene și internaționale relevante;	susține și protejează menținerea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul comunităților românești din afara frontierelor României;	Obiectiv major 1	DA	2017: 3.574.644 2018: 6.209.196 2019: 7.625.401 2020: 10.382.338 2021: 6.000.234	2017: 46,25% 2018: 51,06% 2019: 67,74% 2020: 74,72% 2021: 65,78%
4	Sprijinirea organizațiilor și asociațiilor românilor de pretutindeni, în vederea stabilirii unui parteneriat eficient care să urmărească promovarea imaginii României și a românilor în rândul opiniei publice din statele de reședință;	participarea în comisiile mixte privind minoritățile naționale	Obiectiv major 2	DA	2017: 371.196 2018: 672.536 2019: 174.266 2020: 460.110 2021: 125.216	2017: 4,80% 2018: 5,53% 2019: 1,55% 2020: 3,31% 2021: 1,37%
5	Acordarea unei atenții deosebite sprijinirii comunităților românești vulnerabile sau amenințate, care prezintă un risc ridicat de asimilare sau a căror componență numerică este în continuă scădere;	elaborează documente de politici publice, organizează acțiuni proprii sau în parteneriat și sprijină prin orice alte mijloace consolidarea mediului asociativ	Obiectiv major 3	DA	2017: 1.913.500 2018: 1.971.298 2019: 1.214.300 2020: 2.181.944 2021: 1.887.491	2017: 24,76% 2018: 16,21% 2019: 10,79% 2020: 15,70% 2021: 20,69%
6	Inventarierea și protejarea bunurilor culturale, a monumentelor istorice, religioase și culturale aparținând moștenirii culturale și spirituale românești din afara frontierelor României;	dezvoltă parteneriate cu asociațiile, unitățile de cult și organizațiile românilor care trăiesc în afara granițelor, prin acordarea de finanțări nerambursabile	Obiectiv major 1	DA	2017: 196.227,32 2018: 212.000,00 2019: 260.000,00 2020: 91.808,00 2021: 0	2017: 2,54% 2018: 1,74% 2019: 2,31% 2020: 0,66% 2021: 0,00%
7	Stabilirea cadrului instituțional și juridic pe care statul român îl pune în slujba intereselor românilor de pretutindeni.		Obiectiv major 4	DA	3 modificări de legislație primară și secundară: L. 299/2007 modificată și completată în 2018 L. 321/2006 modificată și completată prin OUG nr. 6/2017 și aprobată de Parlament cu modificări și competenți prin Legea nr. 250/2017, republicată în 2018. Modificări ale cadrului de organizare și funcționare în baza unor hotărâri de guvern (HG). Legea nr. 86/2016 privind centrele comunitare românești în străinătate încă nu a fost modificată și completată (așa cum se anunță în cadrul OS 1/obiectiv major 4 din Strategie).	

Fig. nr. 2 Distribuția valorii contractate pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Legea nr. 299/2007 (%)

viii Pentru obiectivul 1 al Strategiei - Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității românilor din afara granițelor sunt prevăzute trei obiective specifice/domenii majore de intervenție (Limba română - Educație și comunicare; Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-mediei în limba română; Promovarea valorilor culturale și spirituale românești) și instrumentele de intervenție aferente menționate în tabelul de mai sus. Strategia are formulat clar obiectivul 2- Consolidarea mediului asociativ românesc din afara țării și cele două domenii majore de intervenție/măsuri: Consolidarea organizațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni și Creșterea coeziunii mediului asociativ cu instrumente de intervenție aferente. Obiectivul 3 - Susținerea proceselor de integrare și apărarea drepturilor românilor din afara granițelor este structurat sub forma a 3 obiective specifice Apărarea drepturilor, libertăților și demnității românilor. Susținerea procesului de integrare a românilor în țările unde trăiesc, studiază sau muncesc, Creșterea capacității de valorificare a potențialului strategic al comunităților românești, ca punte de legătură cu statele de cetățenie/rezidență, respectiv Sprijinirea procesului de reîntoarcere și reinsertie. Obiectivul 4 se referă la Consolidarea și eficientizarea instituțională în domeniul românilor de pretutindeni și are subsumate 3 obiective specifice: Modificarea și completarea cadrului normativ relevant, creșterea transparenței și eficienței instituționale și stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/ rezidență.

ix **Tabel nr. 3: Situația obiectivelor deduse din Legea nr. 321/2006 corelate cu obiectivele majore din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni 2017– 2021**

Nr. crit.	Obiectiv	Obiectiv corelat cu Obiectivele din Strategia	DA/NU
1	Asigurarea protecției drepturilor și libertăților românilor din afara granițelor	Obiectiv major 3	DA
2	Protejarea și promovarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni, inclusiv prin exercitarea dreptului la liberă întrunire și asociere, accesul la educație și mijloace de informare în limba română, stabilirea și menținerea, dacă acestea contribuie la promovarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase a românilor din afara granițelor, de contacte libere cu persoane fizice și juridice din România.	Obiective majore 1-2	DA

Tabel nr. 4 Instrumente de intervenție (atribuții) DRP deduse din Strategie, legislația primară și secundară

Nr. crit.	Strategie	Legea 299/2007	Legea 321 art. 1	HG 927/2021
1	Finanțarea de programe, proiecte și acțiuni în sprijinul românilor de pretutindeni de o manieră transparentă și accesibilă;	Elaborează și aplică, inclusiv în colaborare cu alte instituții cu competențe în domeniu, politica statului român în domeniul relațiilor cu comunitățile românești din afara frontierelor României	Acordă finanțări nerambursabile	Inițiază, prin Secretariatul General al Guvernului, cu avizul Ministerului Afacerilor Externe, strategia multianuală privind relația cu românii de pretutindeni, precum și alte documente de politică publică necesare desfășurării activității sale

2	Parteneriate cu autoritățile statelor de cetățenie/reședință pentru respectarea, protejarea și promovarea drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și etnice;	Elaborează și aplică, inclusiv în colaborare cu alte instituții cu competențe în domeniu, politica statului român în domeniul relațiilor cu comunitățile românești din afara frontierelor României	alte mijloace de sprijin material	Contribuie la promovarea drepturilor și a intereselor românilor de pretutindeni
3	Dezvoltarea de politici, programe și proiecte în sprijinul românilor de pretutindeni care să mențină relația cu societatea civilă și să țină cont de impactul asupra acestora și să promoveze legăturile economice și sociale cu țara;	Elaborează, propune și avizează proiecte de acte normative consacrate consolidării raporturilor statului român cu românii de pretutindeni și participă, în coordonare cu M.A.E., la negocierea tratatelor și a altor documente internaționale care au incidență asupra situației românilor de pretutindeni;/susține și protejează menținerea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul comunităților românești din afara frontierelor României	alte mijloace de sprijin financiar	Acționează pentru întărirea legăturilor cu românii de pretutindeni, susține și promovează identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă, conservarea patrimoniului cultural și păstrarea tradițiilor și obiceiurilor în rândul persoanelor aparținând minorității române
4	Informarea cu privire la drepturile și obligațiile românilor din afara țării, la serviciile pe care le pot accesa și la posibilitățile de revenire și reintegrare; <i>Asigurat prin acordare de finanțare nerambursabile sau prin implementare directă</i>	Asigură, în coordonare cu M.A.E., participarea în comisile mixte privind minoritățile naționale, stabilite în teiului tratatelor internaționale la care România este parte; c ¹) elaborează, propune, avizează și aplică strategiile și programele guvernamentale și sectoriale, precum și 5proiecte de acte n6normative consacrate consolidării raporturilor statului român cu românii de pretutindeni		Elaborează și aplică, inclusiv în colaborare cu alte instituții cu competențe în domeniu, politica statului român în domeniul relațiilor cu românii de pretutindeni;
5	Furnizarea de expertiza la nivel național cu privire la problematica românilor de pretutindeni.	Dezvoltă parteneriate cu asociațiile, unitățile de cult și organizațiile românilor care trăiesc în afara granițelor, prin acordarea de finanțări nerambursabile către entități publice sau private din țară și din afara frontierelor României, în conformitate cu prevederile Legii nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora, precum și a modului de repartizare și de utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului pentru Românii de Pretutindeni pentru această activitate, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în vederea exercitării drepturilor culturale prevăzute de prezenta lege, inclusiv prin derularea unor proiecte specifice, în beneficiul românilor de pretutindeni; d ¹) elaborează documente de politici publice, organizează acțiuni proprii sau în parteneriat și sprijină prin orice alte mijloace consolidarea mediului asociativ și îmbunătățirea imaginii comunităților românești în statele lor de cetățenie; d ²) acționează pentru întărirea legăturilor cu românii din afara frontierelor României și pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase <i>asigurat prin acordarea de finanțări nerambursabile</i>		Elaborează, propune, avizează, supune aprobării și pune în aplicare strategii naționale și programele guvernamentale și sectoriale, precum și proiecte de acte normative consacrate consolidării raporturilor statului român cu românii de pretutindeni

6		Stabilește și dezvoltă raporturi de parteneriat cu structurile guvernamentale însărcinate cu problematica minorităților naționale din țările de cetățenie, pentru asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității naționale românești, pe principiul reciprocității și conform normelor internaționale în materie; e ¹) colaborează cu instituțiile implicate în problematica în ceea ce privește comunitățile românești din străinătate pentru a asigura o abordare unitară, integrată, în plan național	Inițiază și dezvoltă colaborări cu asociații, unități de cult și organizații ale românilor de pretutindeni, precum și cu autorități centrale și locale relevante
7		Stabilește și dezvoltă raporturi de parteneriat cu structurile guvernamentale însărcinate cu problematica minorităților naționale din țările de cetățenie, pentru asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității naționale românești, pe principiul reciprocității și conform normelor internaționale în materie; e ¹) colaborează cu instituțiile implicate în problematica în ceea ce privește comunitățile românești din străinătate pentru a asigura o abordare unitară, integrată, în plan național	Inițiază și participă, prin experți proprii desemnați, la întâlnirile grupurilor de lucru, ale comitetelor interministeriale sau ale organizațiilor guvernamentale și neguvernamentale ori religioase din țară și din străinătate, în cadrul cărora sunt abordate subiecte în legătură cu domeniul său de activitate
8		Dezvoltă, în colaborare cu M.A.E., relații de parteneriat cu organizațiile și instituțiile internaționale care au competențe în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale; f ¹) participă, în coordonare cu M.A.E., la negocierea tratatelor și a altor documente internaționale care au incidență asupra domeniului protecției drepturilor românilor de pretutindeni	Acordă, în condițiile Legii nr. 321/2006 privind regimul acordării finanțărilor nerambursabile pentru programele, proiectele sau acțiunile privind sprijinirea activității românilor de pretutindeni și a organizațiilor reprezentative ale acestora
9		Monitorizează, împreună cu M.A.E., modul în care au loc conservarea și afirmarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a românilor de pretutindeni	Încheie protocoale, acorduri, convenții de colaborare și schimb de informații cu alte instituții publice și private, cu organizații guvernamentale și neguvernamentale
10		Colaborează strâns cu structurile parlamentare, cultele recunoscute legal, instituțiile și organizațiile neguvernamentale cu competențe în domeniu	Participă, sub coordonarea Ministerului Afacerilor Externe, la negocierea tratatelor și a altor documente internaționale, care au incidență asupra situației românilor de pretutindeni
11		Sprijină înființarea și dezvoltarea instituțiilor mass-media scrisă și audiovizuală ale românilor de pretutindeni	Încheie protocoale sau documente de colaborare, altele decât cele menționate la lit. j) , cu instituții omoloage din alte state
12		Sprijină casele limbii și culturii române, centrele culturale ale comunităților românești de pretutindeni, centrele comunitare românești în străinătate și centrele de informare ale României în străinătate; j ¹) cooperează cu M.A.E., inclusiv cu misiunile diplomatice, oficiile consulare și institutele culturale române pentru înființarea, organizarea și susținerea activității centrelor de informare ale României în străinătate, precum și a centrelor comunitare românești în străinătate, în condițiile legii; j ²) susține, în cooperare cu Ministerul Muncii și Justiției Sociale, înființarea unor puncte de informare pentru comunitățile românești din afara granițelor	Participă la lucrările comisiilor mixte în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale

13		Sprijină consolidarea catedrelor, lectoratelor și bibliotecilor de limbă română din străinătate, precum și înființarea unor catedre de românistică; k^1) acordă burse de studiu în România și în străinătate, precum și în țările de reședință		Dezvoltă, în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe, relații de parteneriat cu organizațiile și instituțiile internaționale care au competențe în domeniul protecției drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale
14		Sprijină elaborarea de studii, cercetări și monografii în zonele locuite de români de pe teritoriul altor state; l^1) colaborează cu structurile parlamentare, cultele recunoscute legal, instituțiile și organizațiile neguvernamentale cu competențe în domeniu		Urmărește, în cooperare cu Ministerul Afacerilor Externe, modul în care autoritățile statelor de cetățenie și/sau reședință își respectă obligațiile asumate în conformitate cu convențiile internaționale la care sunt parte și cu tratatele bilaterale, după caz, privind asigurarea drepturilor persoanelor aparținând minorității române;
15		Sprijină acțiunile de cercetare, restaurare, conservare și punere în valoare a patrimoniului cultural românesc din afara granițelor României		Elaborează, actualizează sau finanțează studii de specialitate, cercetări, inclusiv privind diaspora, monografii și sinteze (....)
16		Contribuie la construirea și restaurarea unor monumente civile și militare, precum și a unor lăcașuri de cult ale românilor de pretutindeni n^1) dezvoltă proiecte și programe cu caracter cultural-artistic, științific, educativ, documentar, singur sau în cooperare cu instituții, organizații guvernamentale sau neguvernamentale, precum și cu persoane fizice autorizate sau juridice, din țară și din străinătate		Acționează pentru protejarea, susținerea și revitalizarea tradițiilor și obiceiurilor românești în zonele locuite de români de pe teritoriul altor state
17		Asigură protejarea, susținerea și revitalizarea tradițiilor și obiceiurilor locale românești în zonele locuite de români de pe teritoriul altor state		Contribuie la promovarea imaginii României în rândul românilor de pretutindeni prin acțiuni și proiecte proprii finanțate și implementate în acest sens, contractează servicii de specialitate, inclusiv servicii de consultanță, promovare (...)
18		Acordă, eliberează sau emite scrisori de recunoaștere, atestate și alte tipuri de certificate sau acreditări românilor de pretutindeni sau asociațiilor lor		Cooperează cu Ministerul Afacerilor Externe și cu Institutul Cultural Român pentru înființarea, organizarea și susținerea activității centrelor de informare ale României în străinătate, precum și a centrelor comunitare românești în străinătate;
19		Colaborează cu ministerele cu atribuții în domeniu, în vederea încheierii de acorduri bilaterale cu guvernele statelor care au comunități de români, pentru introducerea limbii române în programa școlară a țării cu care se încheie acordul		Susține inserția și reinserția socială, precum și pe piața muncii a cetățenilor români cu reședința sau domiciliul în străinătate
20		Dezvoltă proiecte și programe cu caracter cultural, artistic, științific, educativ, documentar, independent sau în cooperare cu instituții, organizații guvernamentale sau neguvernamentale, precum și cu persoane fizice sau juridice, din țară și din străinătate		Colaborează cu ministere, organe de specialitate ale administrației publice centrale și cu alte persoane juridice, din țară și străinătate, după caz, pentru promovarea acțiunilor derulate în domeniile sale de activitate

21		Organizează acțiuni proprii sau în parteneriat cu alte entități și sprijină prin orice alte mijloace consolidarea mediului asociativ și îmbunătățirea imaginii comunităților românești în statele lor de cetățenie/reședință		Poate suporta, în condițiile Legii nr. 321/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cheltuieli aferente acordării de premii și cheltuieli de tratații și reprezentare, în limita bugetului alocat;
22		Inițiază, organizează sau sprijină orice alte acțiuni considerate necesare și oportune pentru realizarea obiectivelor prevăzute la art. 4		Îndeplinește atribuții privind gestionarea documentelor clasificate
23				Îndeplinește alte atribuții stabilite prin acte normative pentru domeniul său de competență.

^x Număr de acțiuni directe întreprinse de MRP/DRP în perioada 2017-2021, pe domenii de acțiune

An calendaristic	Total	2017	2018	2019	2020	2021
Domenii						
Educație	23	7	6	3	3	4
Reintegrare	2	0	0	0	0	2
Societatea civilă	10	0	6	1	2	1
Spiritualitate și tradiție	2	0	0	0	0	2
Cultura	20	10	6	2	2	0
Massmedia	3	1	1	1	0	0
Total	60	18	19	7	7	9

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

^{xi} Număr de acțiuni directe întreprinse de MRP/DRP, conform obiectivelor din Strategia Națională pentru Românii de Pretutindeni pentru perioada 2017 – 2020

Obiectiv strategic	Perioada 2017-2021
OBIECTIV 1 - Păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității românilor din afara granițelor	51
1. Limba română - Educație și Comunicare	28
2. Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-media în limba română	4
3. Promovarea valorilor culturale și spirituale românești	19
OBIECTIV 2 - Consolidarea mediului asociativ românesc din afara țării	16
1. Consolidarea organizațiilor reprezentative ale românilor de pretutindeni	14
2. Creșterea coeziunii mediului asociativ	2
OBIECTIV 3 - Susținerea proceselor de integrare și apărarea drepturilor românilor din afara granițelor	7
1. Apărarea drepturilor, libertăților și demnității românilor. Susținerea procesului de integrare a românilor în țările unde trăiesc, studiază sau muncesc	5
2. Creșterea capacității de valorificare a potențialului strategic al comunităților românești, ca punte de legătură cu statele de cetățenie/ rezidență	1
3. Sprijinirea procesului de reîntoarcere și reinserție	1
OBIECTIV 4 Consolidarea și eficientizarea instituțională în domeniul românilor de pretutindeni	3
1. Adaptarea cadrului legislativ privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni	0
2. Creșterea transparenței și eficienței instituționale	0
3. Stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/rezidență	3

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

^{xii} Indicele de repartizare a sumelor aprobate pe categorii de domenii, în perioada 2017-2021

An calendaristic	2017	2018	2019	2020	2021	Dinamica indicelui
Educație	27%	27%	40%	49%	56%	
Cultura	26%	34%	27%	7%	9%	
Mass media	36%	30%	23%	30%	24%	
Reintegrare				6%	8%	
Societate civilă	7%	4%	3%	4%	1%	
Spiritualitate și tradiție	4%	5%	7%	3%	1%	
TOTAL	100%	100%	100%	100%	100%	

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

xiii

- suma solicitată proiect pe domeniul Spiritualitate și tradiții în valoare de 415.430,25 lei, aprobată suma de 40.000 lei (9%);
- suma solicitată proiect pe domeniul Cultură în valoare de 382.848,26 lei, aprobată suma de 65.000 lei (17%);
- suma solicitată proiect pe domeniul Mass media în valoare de 350.384 lei, aprobată suma de 38.000 lei (11%).

xiv **Evoluția fondurilor solicitate în perioada 2017-2021, pe comunități de origine și domenii specifice**

Comunitate de origine	Total, din care	An 2017	An 2018	An 2019	An 2020	An 2021	Evoluția grafică 2017-2021
Comunitate istorică	20.914.553,27	4.816.640,43	4.620.412,29	4.303.691,46	4.505.077,09	2.668.732,00	
Educație	4.637.400,35	929.657,00	405.797,50	829.289,25	1.185.838,00	1.286.818,60	
Cultură	3.451.017,29	933.353,56	1.149.062,00	980.279,73	327.397,00	60.925,00	
Mass media	11.083.039,07	2.501.547,87	2.641.867,29	2.091.636,48	2.526.999,03	1.320.988,40	
Spiritualitate și tradiție	637.080,85	66.375,00	168.219,85	402.486,00			
Societatea civilă	1.106.017,16	385.707,00	255.467,10		464.843,06		
Diaspora	27.743.522,69	4.665.189,84	6.158.320,20	6.949.272,72	5.935.479,42	4.035.260,51	
Educație	12.320.135,95	1.812.954,01	2.489.379,90	2.397.567,94	3.175.834,88	2.444.399,22	
Cultură	5.616.139,16	713.902,63	1.878.211,88	1.972.774,55	715.817,10	335.433,00	
Mass media	5.833.518,50	1.439.649,60	1.377.741,72	1.359.151,16	922.040,02	734.936,00	
Spiritualitate și tradiție	2.112.275,95	239.032,90	315.080,80	937.854,25	620.308,00		
Societatea civilă	1.196.724,51	459.650,70	97.905,90	281.924,82	237.901,84	119.341,25	
Reintegrare	664.729,12				263.578,08	401.151,04	
Romania	9.935.332,88	1.435.663,00	1.613.085,50	2.358.103,00	2.675.374,00	1.853.107,38	
Educație	4.187.471,23	567.276,00	578.947,85	1.078.056,00	1.078.272,00	884.919,38	
Cultură	2.965.943,00	448.477,00	838.747,00	825.182,00	520.445,00	333.092,00	
Mass media	1.788.866,65	419.910,00	165.890,65	446.865,00	498.405,00	257.796,00	
Spiritualitate și tradiție	182.300,00				95.000,00	87.300,00	
Societatea civilă	61.748,00		29.500,00	8.000,00	24.248,00		
Reintegrare	739.994,00				449.994,00	290.000,00	

xv 2021 – Spania, Franța, Portugalia, Republica Federativă a Braziliei, Republica Italiană, Republica Federală Germania, Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Austria, Regatul Belgiei și Republica Elenă, 2020 - Grecia, Israel, Croația, Tunisia, Liban, Maroc, Iordania, Marea Britanie, Irlanda, Țările Nordice și Baltice, Italia

xvi **Evoluția fondurilor aprobate în perioada 2017-2021, pe comunități istorice**

Comunitate istorică	Total, din care	An 2017	An 2018	An 2019	An 2020	An 2021	Evoluție grafică
Albania	415.411,10				124.800,00	165.866,50	
Kazakstan	164.193,00	24.596,00	39.757,00	26.000,00	31.352,00	42.488,00	
Moldova	5.077.446,55	1.085.408,00	1.174.949,85	465.680,00	1.164.229,00	1.187.179,70	
Ucraina	3.256.014,57	587.849,00	639.852,00	615.770,00	699.045,00	713.498,57	
Ungaria	359.884,00	61.884,00	100.000,00	70.000,00	128.000,00		
Bulgaria	215.100,00	68.000,00	75.100,00	68.000,00	4.000,00		
Serbia	1.514.279,00	290.984,00	302.760,00	396.420,00	285.130,00	238.985,00	
Total	11.002.328,22	2.118.721,00	2.332.418,85	1.766.670,00	2.477.622,50	2.306.895,87	

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

xvii Conform ultimului recensământ din 2014, în Republica Moldova s-au înregistrat 2.260.858 de persoane ca români/moldoveni, iar în Republica Kazakstan trăiesc aproximativ 20.000 de etnici români, dintre care marea majoritate s-au declarat ca fiind de origine „moldovenească”

xviii **Evoluția fondurilor aprobate în perioada 2017-2021, în top 10 țări din diaspora**

Diaspora	Total, din care	An 2017	An 2018	An 2019	An 2020	An 2021	Evoluția grafică
Italia	3.543.151,03	452.622,02	663.807,40	684.266,00	778.758,33	963.697,28	
Spania	2.565.269,96	549.271,02	673.252,00	337.575,50	408.906,40	596.265,04	
Grecia	1.808.392,25	263.000,00	172.334,00	190.535,00	493.478,45	689.044,80	
Belgia	960.165,00	96.000,00	286.310,00	188.000,00	163.288,00	226.567,00	
Marea Britanie	969.582,00	57.342,00	114.100,00	42.610,00	308.435,00	447.095,00	
Germania	607.715,00	56.294,00	72.348,00	60.000,00	183.196,00	235.877,00	
SUA	552.107,00	41.420,00	209.510,00	140.000,00	81.442,00	79.735,00	
Olanda	498.801,00	123.605,00	78.000,00	88.000,00	209.196,00	0,00	
Franta	402.600,00	58.000,00	24.000,00	220.000,00	56.400,00	44.200,00	
Israel	322.250,00	0,00	115.000,00	35.000,00	70.000,00	102.250,00	
Total	12.230.033,24	1.697.554,04	2.408.661,40	1.985.986,50	2.753.100,18	3.384.731,12	

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

^{xix} Definiții variabile coeficient Pearson

Variabila dependentă y = Rata de aprobare a finanțărilor pentru diaspora, sume aprobate pentru finanțare nerambursabilă raportate la sumele solicitate de organizațiile câștigătoare;

Variabila independentă x = Rata de emigrație definitivă, numărul emigranți care au părăsit definitiv România raportat la total populație rezidentă a României.

Variabila independentă x_1 = Rata de emigrație temporară, numărul emigranți care au părăsit temporar România raportat la total populație rezidentă a României.

Evoluția ratei de emigrație definitivă/temporară (Variabile independente x / x_1)

An calendaristic	Nr. emigranți definitiv	Nr emigranți temporari	Nr. locuitori Ro	Rata emigrației definitive - x	Rata emigrației temporare - x_1
	a	b	c	$x=a/c$	$x_1=b/c$
2021	659.702	2.961.335	19.186.000	3,4385%	15,4349%
2020	625.361	2.744.474	19.318.000	3,2372%	14,2068%
2019	604.330	2.557.656	19.405.000	3,1143%	13,1804%
2018	577.555	2.323.920	19.524.000	2,9582%	11,9029%
2017	550.326	2.092.259	19.638.000	2,8024%	10,6541%

Sursa: prelucrare date furnizate de Institutul Național de Statistică, Populația rezidentă și migrația internațională 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, <https://insse.ro/cms/ro/tags/comunicat-populatia-rezidenta-si-migratia-internationala> <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table>

^{xx} Tabelul nr. 12 Evoluția variabilelor dependente și independente și stabilirea tipului de corelație între acestea

An calendaristic	Rata de emigrație definitivă - variabila independentă x	Rata emigrație temporară - Variabila independentă x_1	Rata de aprobare a finanțărilor diaspora - variabila dependentă y
2017	2,8024	10,6541	45,99
2018	2,9582	11,9029	50,05
2019	3,1143	13,1804	34,72
2020	3,2372	14,2068	56,97
2021	3,4385	15,4349	93,92
Coefficient de corelație Pearson - variabila x			0,74
Coefficient de corelație Pearson - variabila x_1			0,71
Tip corelație variabile x și y/x_1 și y			corelație bună

Sursa: prelucrare date furnizate Departamentul Românilor de Pretutindeni, Institutul Național de Statistică <https://insse.ro/cms/ro/tags/comunicat-populatia-rezidenta-si-migratia-internationala>

^{xxi} Tabel nr. 13 Raport nevoi beneficiari/instrumente de intervenție

Nr. crit.	Drepturi beneficiari români de pretutindeni art 5 (1) din L. 299/2007	realizat/nerealizat	Obiectiv major/Intervenție	Valoare contractata	Nr proiecte	Instituția Competentă
1	(a) Acces gratuit în România la instituțiile publice de cultură, monumente istorice, situri de patrimoniu					Ministerul Culturii
2	(b) Studiază în limba română în România, în străinătate și în țările de reședință, la toate nivelurile și formele de învățământ;		Srijin prin Obiectiv major 1 Strategie obiectiv specific 1- Limba română - Educație și Comunicare			Ministerul Educației/ILR
3	(c) Burse de studiu în România, în străinătate și în țările de reședință		Srijin prin Obiectiv major 1 Strategie obiectiv specific 1- Limba română - Educație și Comunicare			Ministerul Educației
4	(d) Stagii de perfecționare în România și Facilitățile aferente pentru cadrele didactice;		Srijin prin Obiectiv major 1 Strategie obiectiv specific 1- Limba română - Educație și Comunicare			Ministerul Educației
5	(d ¹) Avizul de angajare gratuit		Obiectiv major 3 - Obiectiv specific Srijinirea procesului de reîntoarcere și reinserție			Ministerul Muncii/Ministerul Afacerilor Externe
6	(e) Srijin financiar sau material pentru manuale, cărți, organizare biblioteci, etc	DA	Srijin prin Obiectiv major 1 Strategie obiectiv specific 1- Limba română - Educație și Comunicare	1.839.602,00	21	MRP/DRP
7	(f) Srijin financiar sau material pentru achiziția, construcția, renovarea și întreținerea lăcașelor de cult în statul de cetățenie/reședință	DA	Srijin prin Obiectiv major 1 din Strategie-obiectiv specific 3 -Promovarea valorilor culturale și spirituale românești	760.035,3	14	MRP/DRP
8	(g) Srijin financiar sau material pentru achiziția, construcția, renovarea și închirierea unui sediu pentru instituțiile educaționale cu predare în limba română în statul de cetățenie/reședință	DA	Srijin prin Obiectiv major 1 Strategie obiectiv specific 1- Limba română - Educație și Comunicare	5.366.722,09	119	MRP/DRP Ministerul Educației
9	(h) Srijin financiar sau material pentru susținerea manifestărilor culturale, artistice și religioase, a învățământului în limba română, precum și pentru funcționarea organizațiilor culturale ale românilor de pretutindeni și pentru alte activități legate de obiceiurile și tradițiile acestora;	DA	Srijin prin Obiectiv major 1 din Strategie- obiectiv specific 3-Promovarea valorilor culturale și spirituale românești	35.656.863,88	349	
10	(i) Participarea la Congresul Românilor de Pretutindeni	DA	Srijin prin Obiectiv major 4 din Strategie- obiectiv specific 3 Stabilirea unui dialog eficient între românii de pretutindeni și instituțiile statului român, precum și ale statelor de cetățenie/rezidență	-	-	Parlamentul României cu srijinul MRP/DRP
11	(j) Vize gratuite pentru participarea la activități având ca scop menținerea și afirmarea identității culturale, etnice, lingvistice și religioase, organizate în România					Ministerul Afacerilor Externe

12	(k) Sprijin pentru editarea de publicații și - producții audiovizuale în limba română și pentru crearea de mass-media proprii	DA	Sprijin prin Obiectiv major 1 din Strategie- obiectiv specific 2 Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-media în limba română, Mass-media în cadrul comunităților românești	9.168.533	190	MRP/DRP
13	(l) Distingții ale statului român pentru promovarea valorilor culturale, spirituale, sportive și științifice românești					Ministerul Culturii, Ministerul Sportului Ministerul Educației Ministerul Cercetării
14	(m) alte drepturi prevăzute în acorduri internaționale și programe de colaborare					După caz
15	(n) Sprijin financiar sau material pentru susținerea sportivilor					Ministerul Sportului

Situația realizării drepturilor beneficiarilor potrivit L. 299/2007 în sarcina DRP, corelate cu obiectivele majore din Strategie

Ani în realizarea drepturilor exclusiv în sarcina DRP	Sprijin financiar sau material pentru manuale, cărți, organizare bibliotecii, etc.		Sprijin financiar sau material pentru achiziția, construcția, renovarea și întreținerea lăcașelor de cult în statul de cetățenie/reședință		Sprijin financiar sau material pentru achiziția, construcția, renovarea și închirierea unui sediu pentru instituțiile educationale cu predare în limba română în statul de cetățenie/reședință		Sprijin financiar sau material pentru susținerea manifestărilor culturale, artistice și religioase, a învățământului în limba română, precum și pentru funcționarea organizațiilor culturale ale românilor de pretutindeni și pentru alte activități legate de obiceiurile și tradițiile acestora		Sprijin pentru editarea de publicații și - producții audiovizuale în limba română și pentru crearea de mass-media proprii	
	valoare	nr. proiecte	valoare	nr. proiecte	valoare	nr. proiecte	valoare	nr. proiecte	valoare	nr. proiecte
2017	324.700,00	6	196.227,32	3	601.179,32	13	4.185.355,62	62	1.913.500	38
2018	635.000,00	4	212.000,00	4	774.096,00	17	8.318.918,60	85	1.971.298	37
2019	140.000,00	3	260.000,00	6	769.435,00	22	9.480.929,00	82	1.214.300	36
2020	299.302,00	4	91.808,00	1	1.549.468,47	45	9.565.343,65	72	2.181.944	52
2021	440.600,00	4	0,00	0	1.672.543,30	22	4.106.317,01	48	1.887.491	27
TOTAL	1.839.602,00	21	760.035,32	14	5.366.722,09	119	35.656.863,88	349	9.168.533,27	190

^{xxii} Situația pe cei 5 ani (2017-2020+2021) corelată cu drepturile asigurate de DRP se prezintă astfel:

- 1.839.602,00 (21 proiecte) pentru sprijinul prevăzut la art 5 (1) lit e) din L. 299/2007 asociat cu Obiectivul 1, obiectiv specific 1 - Limba română - Educație și Comunicare al Strategiei, în sarcina DRP;
- 760.035,3 (14 proiecte) pentru drepturile prevăzute la art. 5 (1) lit. f) asociate cu Obiectivul major 1 obiectiv specific 3 - Promovarea valorilor culturale și spirituale românești al Strategiei, în sarcina DRP;
- 5.366.722,09 (119 proiecte) pentru sprijinul financiar prevăzut la art. 5 (1) lit. g) corelat cu Obiectivul major 1 obiectiv specific 1- Limba română - Educație și Comunicare al Strategiei, în sarcina DRP;
- 35.656.863,88 (349 proiecte) pentru sprijinul financiar prevăzut la art. 5 (1) lit h) corelat cu Obiectivul major 1 obiectiv specific 1 - Limba română - Educație și Comunicare al Strategiei și obiectiv specific 3 -Promovarea valorilor culturale și spirituale românești al Strategiei, în sarcina DRP;
- 9.168.533 (190 proiecte) pentru sprijinul financiar prevăzut la art. 5 (1) lit k) corelat cu Obiectivul major 1 - obiectiv specific 3 al Strategiei, în sarcina DRP;

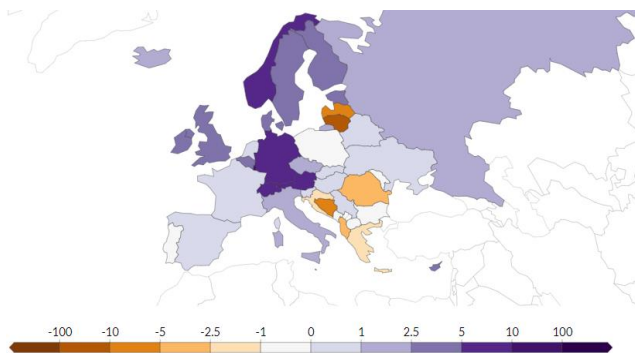
^{xxiii} Proiectul "Cadru strategic pentru dezvoltarea infrastructurii politicilor publice derulate de DRP", cod SIPOCA 730, cod MySMIS 130070

^{xxiv} Acest aspect corelat cu faptul că DRP are beneficiari care accesează și contractează anual proiecte, sugerează un cadru administrativ adecvat beneficiarilor, cu o susținere bugetară constantă. Subliniem că numărul românilor de pretutindeni a crescut constant în statisticile oficiale naționale și europene – de aceea, o ajustare bugetară pozitivă ar fi potrivită pentru o difuzare mai bună impactului în comunitățile de români de pretutindeni în creștere:

^{xxv} Astfel, a crescut avansul după semnarea contractului de la 30% la 50%, au fost stabilite valori maxime/proiect în funcție de tipul de programe sau a fost majorat punctajul maxim de aprobare a unei cereri de finanțare

^{xxvi} Avantaje ale platformei: extragerea facilă de situații statistice, optimizarea timpului alocat pentru desfășurarea activităților zilnice pentru angajații care sunt responsabili de culegerea de date și realizarea de analize de risc, fundamentarea în timp real a deciziilor manageriale și a inițiativelor legislative.

^{xxvii} Diagramă hartă nr. 1 Rata migrației nete în Europa, în anul 2020

Sursa: preluare date furnizate de Migration, Refugee and Asylum Data Explorer, <https://ourworldindata.org/explorers/migration>

xxviii **Evoluția numărului de emigranți cu naționalitate română în principalele țări de destinație, în perioada 2016-2021**

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Evoluție grafică
United States	161.629	165.199	162.443	167.751	143.936	146.000	
United Kingdom	328.000	411.000	415.000	450.000	404.000	342.000	
Türkiye	9.353	8.991	8.891	8.914	10.302	11.000	
Switzerland	19.499	21.357	23.087	24.275	27.118	30.000	
Sweden	26.358	27.974	29.546	31.040	32.294	18.941	
Spain	627.813	611.876	595.663	587.142	579.282	658.008	
Slovak Republic	8.735	9.128	9.315	9.624	9.743	7.265	
Portugal	30.523	30.429	30.750	30.908	31.064	30.052	
Norway	13.558	14.069	14.387	14.686	15.371	17.249	
Netherlands	18.032	20.193	23.654	27.968	32.696	34.600	
Italy	1.151.395	1.168.552	1.190.091	1.143.859	1.145.718	1.077.876	
Israel	77.770	74.780	71.800	68.830	65.990	63.000	
Hungary	208.362	206.309	207.423	207.085	210.355	208.000	
Greece	48.228	47.891	49.276	49.746	44.600	42.622	
Germany	545.000	653.000	670.000	779.000	813.000	753.663	
France	124.603	131.901	135.675	141.222	141.222	139.666	
Finland	2.233	2.864	3.167	3.557	4.183	4.419	
Denmark	21.894	24.312	26.299	28.543	29.443	30.000	
Czech Republic	6.149	7.051	7.963	9.054	10.000	10.000	
Belgium	71.732	77.258	83.504	90.884	99.916	109.680	
Austria	98.727	105.632	113.267	121.115	128.776	131.824	
Australia	16.970	16.970	16.780	16.580	16.740	17.000	

Sursa: prelucrare date furnizate de OECD, <https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=MIG>, <https://www.statista.com/statistics/1061655/romanian-population-in-united-kingdom/>; European Institute for Gender Equality. Population on 1 January by age group, sex and citizenship https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/ta_demigr_dem_pop_inter_cit_migr_pop1ctz/bar/year:2021/geo:FR/citizen:RO/age:TOTAL/unit:NR/sex:M,W,T

xxix **Sprijinul acordat de DRP comunităților istorice prin intervențiile financiare dedicate românilor de pretutindeni**

Stat de cetățenie

Descriere comunității istorice

Croația

Idiomul istroromân este declarat bun al patrimoniului croat imaterial, această decizie reprezentând transpunerea în legislația națională a Croației a statutului de limbă protejată de Convenția UNESCO. Numărul foarte mic de vorbitori ai acestui idiom, precum și caracterul său arhaic face imposibilă utilizarea sa în comunicări specifice educației și presei.

Date UNESCO: 300 de vorbitori (limba 1, limba maternă), 100 de vorbitori (limba 2, limbă secundară) în Istria și 1.000 de vorbitori (limba 2, limbă secundară) în afara arealului tradițional.^{xxix}

Albania

Conform datelor publicate în ultimul recensământ național în anul 2011, se regăsesc pe teritoriul Albaniei, 994 etnici aromâni. Conform estimărilor, comunitatea s-ar putea ridica la aproape 250.000 de persoane. Limba română nu este recunoscută în sistemul public de educație ca limbă maternă, ci doar în sistemul privat/alternativ.

Bulgaria	În Bulgaria sunt recunoscute două grupuri etnice diferite: românii și vlahii. În urma recensământului din 2011, numărul cetățenilor bulgari care s-au declarat etnici români-vlahi este de 4.500 persoane. Există un interes ridicat al reprezentanților etnicilor români pentru derularea unor proiecte care să suplinească absența limbii române din învățământul public, precum și pentru realizarea unor proiecte dedicate păstrării identității și tradițiilor. Limba română nu este recunoscută în sistemul public de educație ca limbă maternă, ci doar în sistemul privat/alternativ.
Grecia	Până în 1951, Grecia a folosit în recensămintele sale categorii referitoare la originea etnică și apartenența religioasă a cetățenilor săi, în rezultatele acestora fiind menționați cuțovlahii. Potrivit Legii nr. 299/2007, cuțovlahii identifică o denumire locală acordată etnicilor români, bucurându-se de toate drepturile recunoscute românilor de pretutindeni. Conform ultimului recensământ care a vizat și o distribuție a populației în funcție de etnie, s-au declarat 39.885 etnici vlahi, dar conform estimărilor comunitatea s-ar putea ridica la 100.000 de persoane.
Macedonia de Nord	Denumirea generală acordată vorbitorilor de dialect românesc este de vlah, fiind incluși atât aromâni, cât și meglenoromâni. Conform ultimului recensământ din anul 2002, s-au declarat 13.500 etnici vlahi, dar estimările ar putea depăși 150.000 persoane (150.000 aromâni, 5.000 meglenoromâni). Limba maternă este prezentă în învățământ dar cu caracter facultativ și într-un număr de ore redus.
Serbia	Autoritățile sârbe recunosc existența a două minorități etnice distincte: minoritatea românească și minoritatea vlahă. În 2002, s-a semnat un <i>Acord între Guvernul României și Guvernul Republicii Federale Iugoslavia referitor la cooperarea în domeniul protecției minorităților naționale</i> în care se preciza că „ <i>minoritatea sârbă din România și respectiv, minoritatea română din Republica Federală Iugoslavia (n.r. succesori Serbia) constau în persoanele aflate sub jurisdicția lor care împărtășesc aceleași origini etnice, limbă și tradiții cu majoritatea populației din cealaltă Parte Contractantă</i> ” ^{xxx} . Conform recensământului din anul 2011, s-a înregistrat un număr de 64.662, etnici români+vlahi. Comunitatea s-ar putea ridica la peste 300.000 de persoane. Limba română este folosită în sistemul de educație din Voivodina, iar în Serbia de Răsărit doar în învățământul alternativ. Aceeași situație este întâlnită și în ceea ce privește mass media.
Ucraina	În Tratatul cu privire la relațiile de bună vecinătate și cooperare dintre România și Ucraina din 1997, Art. 13, paragraf 2, sunt acceptate următoarele definiții pentru persoanele care aparțin minorității române din Ucraina: „ <i>minoritatea română din Ucraina cuprinde cetățenii ucraineni, indiferent de regiunile în care trăiesc și care, potrivit opțiunii lor libere, aparțin acestei minorități în virtutea originii lor etnice, limbii, culturii sau religiei lor</i> ” ^{xxx} . La ultimul recensământ din 2001 au fost declarați 327.703 români și moldoveni, dar comunitatea ar putea ajunge conform estimărilor la 500.000 persoane. Cadru de dialog în domeniul protecției minorităților naționale dintre România și Ucraina este Comisia interguvernamentală mixtă româno-ucraineană privind protecția persoanelor minorităților naționale. Comisia a fost instituită în baza prevederilor articolului 13 al Tratatului de cooperare din 1997.
Ungaria	Tratatul de înțelegere, cooperare și bună vecinătate între România și Republica Ungară din 1996 reglementează domeniul protecției minorităților naționale. Conform datelor publicate la Recensământul din 2011, 26.345 persoane au declarat că au afinități cu poporul român, nu neapărat că s-ar considera etnici români. În localitățile rurale unde etnicii români dețin ponderi semnificative există învățământ preșcolar și primar în limba română. Există canale de mass-media și serviciul religios în limba română.
Moldova	Întregul element românofon din Republica Moldova se consideră a fi o componentă majoritară a comunității istorice românești. Prin Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova sunt derulate, în această țară, programe, proiecte și acțiuni specifice politicilor pentru românii de pretutindeni. Totuși, ansamblul sprijinului acordat Republicii Moldova este materializat la nivelul relațiilor bilaterale.

Sursa: Prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

^{xxx} **Analiză comparativă a politicilor în domeniul sprijinirii românilor de pretutindeni cuprinse în Programele de guvernare 2017-2020/2021-2024**

Tip Program	Descriere succintă
Programul Operațional Capital Uman (POCU 2014-2020) - Diaspora Start-Up	În anii 2016 și 2019 au fost lansate <i>Programele Diaspora Start-Up</i> . <u>Programele au fost dedicate românilor din diaspora</u> care au dorit să dezvolte o afacere în mediul urban în România, cu o subvenție de 40.000 de euro/afacere. Fonduri totale alocate de 75 mil. euro.
Programul Start-Up Nation Diaspora	În anul 2022 a fost lansat Programul Start-Up Nation Diaspora cu un buget total de 20.031.000 lei și 5.000 beneficiari estimați. Pentru a fi eligibili, <u>aplicanții antreprenori (născuți pe teritoriul României) au avut obligația să facă dovada domiciliului sau rezidenței în străinătate în cel puțin ultimele 12 luni</u> . Pentru aplicanții care și-au asumat crearea și menținerea unui singur loc de muncă suma acordată a fost de max. 100.000 lei/beneficiar, iar pentru crearea și menținerea a două locuri de muncă – max. 200.000 lei/beneficiar

<p>Programe culturale desfășurate de Administrația Fondului Cultural Național</p>	<p>Programele de finanțare AFCN au ca potențial beneficiar, persoana fizică autorizată, întreprindere individuală, întreprindere familială sau persoană juridică de drept public ori privat, română sau cu sediul în străinătate, înființată în condițiile legii române ori ale țării de origine. Programele promovează arta vizuală, teatrul, muzica, dansul, arta digitală, educația prin cultură, intervenția culturală, patrimoniul cultural material, patrimoniul cultural imaterial, promovarea culturii scrise. Unul din obiectivele finanțării este reprezentat de promovarea practicilor, reprezentărilor, cunoștințelor și abilitățile transmise din generație în generație, recreate în permanență în interiorul grupului și/sau al comunităților, cu respectarea formelor și tehnicilor tradiționale, în interacțiune cu natura și istoria lor, conferindu-le acestora un sentiment de identitate și continuitate. Plafoanele pe tipuri de acțiuni se situează între 87.500 – 105.000 lei.^{xxx}</p>
<p>Programul Cantemir desfășurat de Institutul Cultural Român</p>	<p>În cadrul acestui program, derulat anterior în perioada 2006-2012 și reluat în 2023 cu unele modificări, ICR va acorda finanțare nerambursabilă pentru inițiative culturale din domeniile arte vizuale (arte plastice, arte decorative, știință/cercetare și arhitectură, design, noile media, fotografie) și artele spectacolului (teatru, muzică, dans). <u>Evenimentele asociate proiectelor finanțate vor fi organizate exclusiv în afara țării</u>. Bugetul alocat sesiunii de selecție din cadrul Programului Cantemir 2023 este de 2.400.000 lei, iar suma maximă care poate fi alocată unui proiect este de 100.000 lei.^{xxx}</p>
<p>Programul Operațional Capital Uman (POCU 2014-2020), Ghidul solicitantului: Program pilot de stimulare a participării la educație a copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate</p>	<p>Scopul principal al acestui call de proiecte a constat în stimularea participării la educație a copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate și prevenirea fenomenului de părăsire timpurie a școlii. Pe lângă activitățile derulate cu copii, au fost avute în vedere inclusiv <u>activități de comunicare cu părinții din străinătate</u>, în vederea informării acestora cu privire la evoluția copiilor, transmiterea de informații (cu privire la situația generală a copilului, situația școlară, aspecte de natură medicală etc.), telefonic sau prin intermediul rețelelor de socializare, aplicațiilor de mesagerie privată, pe email etc. în funcție de situație. În cadrul prezentului apel de proiecte, inițiat în anul 2020, bugetul alocat a fost de 30.000.000,00 euro (contribuția UE+ contribuția națională)^{xxx}</p>
<p>Program "Limbă, cultură și civilizație românească" implementat de Institutul Limbii Române în parteneriat cu Ministerul Educației din România și 7 ministere ale educației din state europene (Italia, Spania, Belgia, Portugalia, Irlanda, Regatul Unit al Marii Britanii Irlandei de Nord și Franța).</p>	<p>Principalele obiective ale proiectului sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integrarea elevilor de origine română în țările de adopție, odată cu păstrarea valorilor fundamentale ale identității naționale. • Facilitarea reintegrării în învățământul preuniversitar și universitar românesc a elevilor români din diaspora, în momentul reîntoarcerii în țară. • Facilitarea parcursului școlar al elevilor de origine română în țările de adopție. • Promovarea limbii și culturii românești în țările în care se predă cursul.^{xxx}
<p>Finanțări nerambursabile și alte mijloace de sprijin financiar, Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova</p>	<p>În 2023, DRRM are un buget de 80 de milioane de lei pentru finanțarea proiectelor în parteneriat (ONG-uri, grupuri de acțiune locală, instituții locale etc.), în următoarele domenii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cultură - păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității etnice, culturale, religioase și lingvistice românești din Republica Moldova, precum și întărirea legăturilor dintre România și Republica Moldova; • Mass-media - păstrarea și afirmarea identității culturale românești a cetățenilor din Republica Moldova, promovarea României și a valorilor românești în Republica Moldova, prin sprijinirea mass-mediei de expresie românească din Republica Moldova; • Educație - păstrarea și afirmarea identității lingvistice a cetățenilor din Republica Moldova și formarea noii generații, care să reprezinte România și interesele românești în Republica Moldova; • Spiritualitate și tradiție - păstrarea identității spirituale și respectarea libertății religioase românești din Republica Moldova; • Societatea civilă - sprijinirea, consolidarea și extinderea mediului asociativ și solidaritatea pe care societatea civilă o generează în Republica Moldova.
<p>Proiecte de mobilitate pentru cercetători cu experiență din diaspora, UEFSCDI (Ministerul Educației)</p>	<p>Scop: Capitalizarea expertizei și experienței acumulate de cercetători români de prestigiu din diaspora, în întâlniri, vizite, manifestări științifice care facilitează transferul de competențe, în ambele sensuri, în vederea creării unui spațiu al dialogului și al colaborării între cercetătorii români performanți, indiferent de locul unde trăiesc și lucrează.</p>

^{xxxii} Programe de finanțare nerambursabilă europeană sau de la bugetul de stat pentru românii de pretutindeni, complementare intervențiilor financiare DRP

Tip Program	Descriere succintă
<p>Programul Operațional Capital Uman (POCU 2014-2020) - Diaspora Start-Up</p>	<p>În anii 2016 și 2019 au fost lansate <i>Programele Diaspora Start-Up</i>. <u>Programele au fost dedicate românilor din diaspora</u> care au dorit să dezvolte o afacere în mediul urban în România, cu o subvenție de 40.000 de euro/afacere. Fonduri totale alocate de 75 mil. euro.</p>

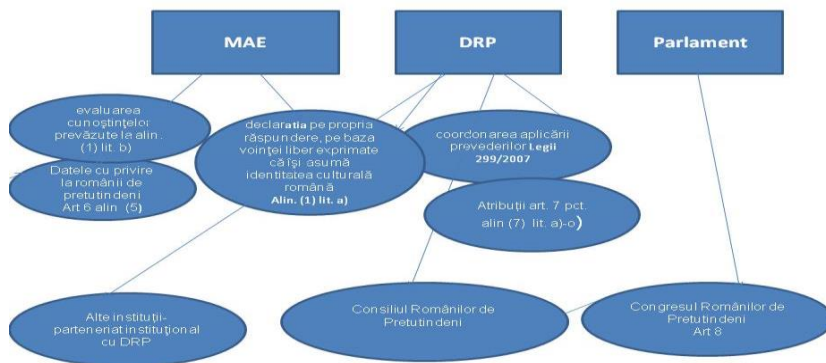
<p>Programul Start-Up Nation Diaspora</p>	<p>În anul 2022 a fost lansat Programul Start-Up Nation Diaspora cu un buget total de 20.031.000 lei și 5.000 beneficiari estimați. Pentru a fi eligibili, <u>aplicanții antreprenori (născuți pe teritoriul României) au avut obligația să facă dovada domiciliului sau rezidenței în străinătate în cel puțin ultimele 12 luni</u>. Pentru aplicanții care și-au asumat crearea și menținerea unui singur loc de muncă suma acordată a fost de max. 100.000 lei/beneficiar, iar pentru crearea și menținerea a două locuri de muncă – max. 200.000 lei/beneficiar</p>
<p>Programe culturale desfășurate de Administrația Fondului Cultural Național</p>	<p>Programele de finanțare AFCN au ca potențial beneficiar, persoana fizică autorizată, întreprindere individuală, întreprindere familială sau persoană juridică de drept public ori privat, română <u>sau cu sediul în străinătate, înființată în condițiile legii române ori ale țării de origine</u>. Programele promovează arta vizuală, teatrul, muzica, dansul, arta digitală, educația prin cultură, intervenția culturală, patrimoniul cultural material, patrimoniul cultural imaterial, promovarea culturii scrise. Unul din obiectivele finanțărilor este reprezentat de promovarea practicilor, reprezentărilor, cunoștințelor și abilitățile transmise din generație în generație, recreate în permanență în interiorul grupului și/sau al comunităților, cu respectarea formelor și tehnicilor tradiționale, în interacțiune cu natura și istoria lor, conferindu-le acestora un sentiment de identitate și continuitate. Plafoanele pe tipuri de acțiuni se situează între 87.500 – 105.000 lei.^{xxxii}</p>
<p>Programul Cantemir desfășurat de Institutul Cultural Român</p>	<p>În cadrul acestui program, derulat anterior în perioada 2006-2012 și reluat în 2023 cu unele modificări, ICR va acorda finanțare nerambursabilă pentru inițiative culturale din domeniile arte vizuale (arte plastice, arte decorative, știință/cercetare și arhitectură, design, noile media, fotografie) și artele spectacolului (teatru, muzică, dans). <u>Evenimentele asociate proiectelor finanțate vor fi organizate exclusiv în afara țării</u>. Bugetul alocat sesiunii de selecție din cadrul Programului Cantemir 2023 este de 2.400.000 lei, iar suma maximă care poate fi alocată unui proiect este de 100.000 lei.^{xxxii}</p>
<p>Programul Operațional Capital Uman (POCU 2014-2020), Ghidul solicitantului: Program pilot de stimulare a participării la educație a copiilor cu părinți plecați la muncă în străinătate</p>	<p>Scopul principal al acestui call de proiecte a constat în stimularea participării la educație a copiilor ai căror părinți sunt plecați în străinătate și prevenirea fenomenului de părăsire timpurie a școlii. Pe lângă activitățile derulate cu copiii, au fost avute în vedere inclusiv <u>activități de comunicare cu părinții din străinătate</u>, în vederea informării acestora cu privire la evoluția copiilor, transmiterea de informații (cu privire la situația generală a copilului, situația școlară, aspecte de natură medicală etc.), telefonic sau prin intermediul rețelelor de socializare, aplicațiilor de mesagerie privată, pe email etc. în funcție de situație. În cadrul prezentului apel de proiecte, inițiat în anul 2020, bugetul alocat a fost de 30.000.000,00 euro (contribuția UE+ contribuția națională)^{xxxii}</p>
<p>Program “Limbă, cultură și civilizație românească” implementat de Institutul Limbii Române în parteneriat cu Ministerul Educației din România și 7 ministere ale educației din state europene (Italia, Spania, Belgia, Portugalia, Irlanda, Regatul Unit al Marii Britanii Irlandei de Nord și Franța).</p>	<p>Principalele obiective ale proiectului sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Integrarea elevilor de origine română în țările de adopție, odată cu păstrarea valorilor fundamentale ale identității naționale. ● Facilitarea reintegrării în învățământul preuniversitar și universitar românesc a elevilor români din diaspora, în momentul reîntoarcerii în țară. ● Facilitarea parcursului școlar al elevilor de origine română în țările de adopție. ● Promovarea limbii și culturii românești în țările în care se predă cursul.^{xxxii}

<p>Finanțări nerambursabile și alte mijloace de sprijin financiar, Departamentul pentru Relația cu Republica Moldova</p>	<p>În 2023, DRRM are un buget de 80 de milioane de lei pentru finanțarea proiectelor în parteneriat (ONG-uri, grupuri de acțiune locală, instituții locale etc.), în următoarele domenii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cultură - păstrarea, dezvoltarea și afirmarea identității etnice, culturale, religioase și lingvistice românești din Republica Moldova, precum și întărirea legăturilor dintre România și Republica Moldova; • Mass-media - păstrarea și afirmarea identității culturale românești a cetățenilor din Republica Moldova, promovarea României și a valorilor românești în Republica Moldova, prin sprijinirea mass-mediei de expresie românească din Republica Moldova; • Educație - păstrarea și afirmarea identității lingvistice a cetățenilor din Republica Moldova și formarea noii generații, care să reprezinte România și interesele românești în Republica Moldova; • Spiritualitate și tradiție - păstrarea identității spirituale și respectarea libertății religioase românești din Republica Moldova; • Societatea civilă - sprijinirea, consolidarea și extinderea mediului asociativ și solidaritatea pe care societatea civilă o generează în Republica Moldova.
<p>Proiecte de mobilitate pentru cercetători cu experiență din diaspora, UEFSCDI (Ministerul Educației)</p>	<p>Scop:</p> <p>Capitalizarea expertizei și experienței acumulate de cercetători români de prestigiu din diaspora, în întâlniri, vizite, manifestări științifice care facilitează transferul de competențe, în ambele sensuri, în vederea creării unui spațiu al dialogului și al colaborării între cercetătorii români performanți, indiferent de locul unde trăiesc și lucrează.</p>

xxxii

- Rezoluția nr 1985 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, adoptată în 2014, privind situația și drepturile minorităților naționale în Europa;
- Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (1992)
- Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei și intrată în vigoare în 1998;
- Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene - Art.21 (2000);
- Raportul asupra Tratatului Preferențial al Minorităților Naționale de către Statul de Origine, Comisia de la Veneția (2001)
- Directiva 2004/38/CE privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul UE pentru cetățenii UE și familiile acestora
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu privind orientările pentru o mai bună transpunere și aplicare a Directivei 2004/38/CE privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora (COM (2009) 313 final, 2.7.2009).
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Libera circulație a cetățenilor UE și a familiilor acestora: Cinci acțiuni pentru a face diferența (COM (2013) 837 final, 25.11.2013).
- Declarația-program a Uniunii Federale a Naționalităților Europene (FUEN) adoptată la Brixen pe 23 iunie 2013.
- Directiva 2014/54/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 privind măsurile de facilitare a exercitării drepturilor conferite lucrătorilor în contextul liberei circulații a lucrătorilor (JO L 128, 30.4.2014, p. 8-14).
- Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu - Ajutarea autorităților naționale în lupta împotriva abuzurilor privind dreptul la liberă circulație: Manual privind abordarea problemei presupuselor căsătorii de conveniență între cetățeni UE și resortisanți din afara UE în contextul legislației UE privind libera circulație a cetățenilor UE (COM(2014) 604 final, 26.9.2014).
- Rezoluția 424 a Congresului Autorităților Locale și Regionale al Consiliului Europei, adoptată în 2017, privind limbile regionale și minoritare în Europa de astăzi;
- Rezoluția 2196 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, adoptată în 2018, privind protecția și promovarea limbilor regionale și minoritare în Europa;
- Rezoluția Parlamentului European din 7 februarie 2018 referitoare la protecție și nediscriminare în ceea ce privește minoritățile în statele membre ale UE (2017/2937(RSP));
- Rezoluția Parlamentului European din 13 noiembrie 2018 referitoare la standardele minime pentru minorități în UE (2018/2036(INI)).
- Directiva (UE) 2019/1152 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2019 privind transparența și previzibilitatea condițiilor de muncă în Uniunea Europeană

xxxiii **Schemă - Sistemul de management al problemicii românilor de pretutindeni în baza Legii 299/2007**

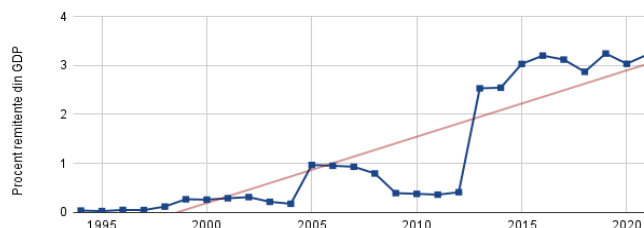
xxxiv 1995 - Consiliul pentru Problemele Românilor de Pretutindeni înființat în cadrul aparatului de lucru al primului-ministru, prima structură pentru sprijinirea comunităților românești din afara granițelor țării^{xxxiv};
 1998 - Subsecretariatul de Stat pentru Românii de Pretutindeni;
 1999 - Departamentul pentru Relațiile cu Românii de peste Hotare;
 2001 - Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (DRP) a intrat în componența Ministerului Informațiilor Publice;
 2003 - DRP a fost transferat în subordinea Secretariatului General al Guvernului,
 2004 - DRP a fost transferat în subordinea Cancelariei primului-ministru;
 2009 - Departamentul pentru Românii de Pretutindeni s-a înființat ca structură cu personalitate juridică în cadrul aparatului de lucru al Guvernului, în coordonarea primului-ministru;
 2012 - Ministerul Afacerilor Externe, Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni,^{xxxiv}
 2017 – 2019, Ministerul pentru Românii de Pretutindeni^{xxxiv};
 2020 - Departamentul pentru Românii de Pretutindeni coordonat de Secretariatul General al Guvernului, fără personalitate juridică^{xxxiv};
 2021 - Departamentul pentru Românii de Pretutindeni, structură cu personalitate juridică proprie coordonată de Secretariatul General al Guvernului.^{xxxiv}

xxxv **Correspondența între ierarhia de aprobare a finanțărilor nerambursabile pentru diaspora și ierarhia țărilor destinație pentru emigranții români**

Tări de destinație	Locul ocupat de țara de destinație în Top 10 finanțări nerambursabile aprobate pentru diaspora	Locul ocupat de țara de destinație în Top 25 diaspora după numărul emigranților
Italia	1	1
Spania	2	3
Grecia	3	12
Marea Britanie	4	4
Belgia	5	10
Germania	6	2
SUA	7	7
Olanda	8	13
Portugalia	9	15
Franța	10	8

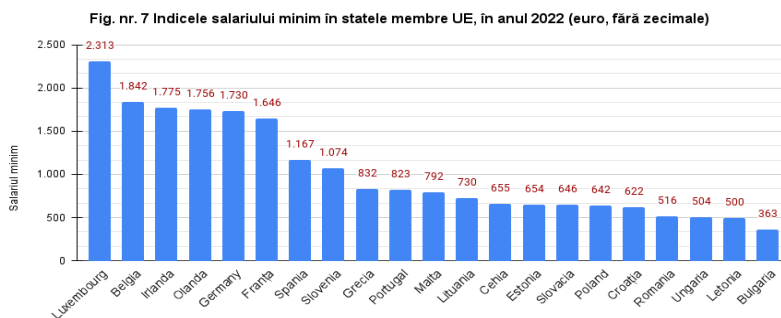
xxxvi

Fig. nr. 6 Indicele de dinamică a valorii remitențelor din total valoare PIB, în perioada 1995-2021

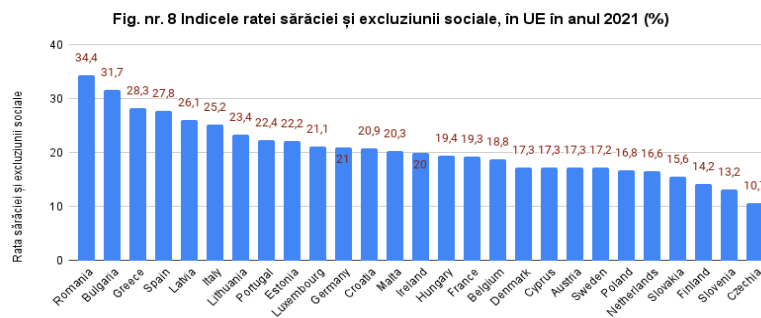
Sursa: prelucrare date furnizate de The World Bank,
https://data.worldbank.org/indicator/BX.TRF.PWKR.DT.GD.ZS?locations=RO&name_desc=true

xxxvii

Sursa: prelucrare date furnizate de EUROSTAT,
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/earn_mw_cur/default/table?lang=en

xxxviii

Sursa: prelucrare date furnizate de EUROSTAT,
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps01n/default/table?lang=en

xxxix Nivelul fondurilor contractate pe Domeniile de finanțare Educație și Reintegrare, pe ani calendaristici și categorii de acțiuni

An	Domeniu Finanțare <u>Educație</u>				Domeniu finanțare <u>Reintegrare</u>			
	A. directe	A. indirecte	Total	% din total an	A. directe	A. indirecte	Total	% din total an
2017	2.188.960	1.385.684,32	3.574.644,32	46,25%			0	0,00%
2018	4.490.563	1.718.633,00	6.209.196,00	51,06%			0	0,00%
2019	5.524.950	2.100.450,50	7.625.400,50	67,74%			0	0,00%
2020	6.310.000	3.599.338,12	9.909.338,12	71,51%			473.000,00	3,41%
2021	600.000	4.404.482,71	5.004.482,71	54,86%	361.820	633.931,04	995.751	10,92%
Total	19.114.473	13.208.588,65	32.323.061,65	59,72%	361.820	1.106.931,04	1.468.751	2,71%

Sursa: prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

Nivelul fondurilor contractate pe Domeniile de finanțare Spiritualitate și tradiții și Cultură, pe ani calendaristici și categorii de acțiuni

An	Domeniu Finanțare <u>Spiritualitate si traditie</u>	Domeniu Finanțare <u>Cultură</u>
----	---	----------------------------------

	A. directe	A. indirecte	Total	% din total an	A. directe	A. indirecte	Total	% din total an
2017		196.232,32	196.232,32	2,54%	372.801,92	1.300.268,70	1.673.070,62	21,65%
2018		295.219,85	295.219,85	2,43%	848.225,00	2.163.777,60	3.012.002,60	24,77%
2019		347.000,00	347.000,00	3,08%	500.000,00	1.396.362,00	1.896.362,00	16,85%
2020		210.308,00	210.308,00	1,52%	130.000,00	491.734,00	621.734,00	4,49%
2021	320.000,00	70.800,00	390.800,00	4,28%		717.781,00	717.781,00	7,87%
Total	320.000,00	1.119.560,17	1.439.560,17	2,66%	1.851.026,92	6.069.923,30	7.920.950,22	14,63%

Sursa: prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

Nivelul fondurilor contractate pe Domeniile de finanțare Societatea Civilă și Mass Media, pe ani calendaristici și categorii de acțiuni

An	Domeniu finanțare Societatea civilă				Domeniu Finanțare Mass Media			
	A. directe	A. indirecte	Total	% din total an	A. directe	A. indirecte	Total	% din total an
2017		371.195,70	371.195,70	4,80%	90.153,00	1.823.347,00	1.913.500,00	24,76%
2018	449.574,00	222.962,40	672.536,40	5,53%	51.090,00	1.920.208,00	1.971.298,00	16,21%
2019	20.000,00	154.266,00	174.266,00	1,55%	5.000,00	1.209.300,00	1.214.300,00	10,79%
2020	160.000,00	300.110,00	460.110,00	3,32%		2.181.944,00	2.181.944,00	15,75%
2021	10.000,00	115.216,25	125.216,25	1,37%		1.887.491,27	1.887.491,27	20,69%
Total	639.574,00	1.163.750,35	1.803.324,35	3,33%	146.243,00	9.022.290,27	9.168.533,27	16,94%

Sursa: prelucrare date furnizate de Departamentul Românilor de Pretutindeni

Nivelul fondurilor solicitate inițial de beneficiarii selectați pentru finanțare pe Domenii de finanțare – Acțiuni indirecte și pe ani calendaristici

	Educație	Cultura	Mass media	Reintegrare	Societatea civila	Spiritualitate si traditii
2017	3.309.887,01	2.095.733,19	4.361.107,47		845.357,70	305.407,90
2018	3.474.124,80	3.866.020,80	4.185.499,66		382.872,00	483.300,65
2019	4.304.913,19	3.778.236,28	3.897.652,64		289.924,82	1.340.340,25
2020	5.448.944,38	1.563.669,18	3.947.444,04	713.572,08	726.992,90	715.308,00
2021	4.616.137,20	729.450,00	2.313.720,40	691.151,04	119.341,25	87.300,00
Total	21.154.006,58	12.033.109,45	18.705.424,21	1.404.723,12	2.364.488,67	2.931.656,80

^{xl} Planul de prioritizare a măsurilor în raport de amploarea problemei și posibilitatea de a dimensiona grupurile țintă

Problemă/context	Evaluare context/grup țintă în raport de Grup Țintă: număr/procent/țară/studii/gen	Mă
Profiluri diasporice ^{xl} :		

<p>Ponderea românilor din diaspora, pe gen; studii Distribuția numărului de emigranți pe categorii de vârstă; Generațiile a doua și a treia de români</p>	<p>- În perioada 2020-2021: 57-60% bărbați - În 2021: bărbați 60%, femei 40% - Categoriile de vârstă 20 – 49 ani au cea mai mare reprezentativitate^{xl} - Un studiu OECD cu date culese între 2000 și 2016 indică o populație de 630.000 de persoane^{xl}. Același studiu arată că în 2014, existau aproximativ 125.000 de copii născuți în țară ai emigranților români cu vârsta de 15 ani sau mai mult într-o selecție de țări europene pentru care sunt disponibile date. Nașterile de români în Italia, Spania și Regatul Unit începând cu 1999 reprezintă încă 360.000 de copii nativi ai emigranților români. În plus, în Statele Unite s-au născut aproape 140.000 de copii nativi ai emigranților români în 2016. Pe de altă parte, datele oficiale calculate de INS cu privire la natalitate arată că, în 2019, în România s-au născut 188.135 copii români, din care 2.458 aveau domiciliul în afara granițelor - reprezentând 1,3% din total^{xl}. În 2020, din totalul celor 178.609 născuți-vii înregistrați în România, 1.843 copii aveau reședința obișnuită în străinătate (1%)^{xl}. În 2021, pe teritoriul României s-au născut 180.735 copii români, din care 2.239 aveau reședința în străinătate (1,2%)^{xl}. Conform datelor Eurostat (2019)^{xl}, comparativ cu anul 2008, numărul românilor emigranți cu studii superioare a fost cu 144% mai mare în 2017. Datele EUROSTAT și OECD arată, astfel, o tendință din ce în ce mai semnificativă a românilor cu studii superioare concentrați în statele nordice (Danemarca, Suedia), Canada, Statele Unite ale Americii, dar și Germania, Israel, Regatul Unit (Marea Britanie) și Irlanda^{xl}.</p>	<p>Măsură 1.1. Sprijinirea elaborării unei metode de măsurare a pretutinderii, diferit de indicatorul stoc de emigranți care se afliază la comunitățile românilor de pretutindeni, a treia generație de emigranți, care nu au decât o parte din cultura și limba națională. Măsură 1.2. Sprijinirea cu prioritate a cel puțin unuia dintre următoarele: consorțiu de universități sau institute de cercetare; dezvoltarea unor indicatori dinamici nemăsurați statistic și integrarea acestora în baza selecției de propuneri primite. Măsură 1.3. Sprijinirea cu prioritate în cadrul strategiilor de dezvoltare pentru generațiile a doua și a treia de români: promovarea expunerii la cultura și limba națională; consolidarea identității, ratei de autoidentificare și apartenență la spațiul național din Legea 299/2007 (apel dedicat pentru ariile teritoriale cu populație de emigranți). Măsură 1.4. Implementarea a cel puțin unuia dintre următoarele: dezvoltarea de competențe în vederea creării unui spațiu de performanță în afara granițelor și cei din România în domeniile tehnologii IT, științe sociale; antreprenariat.</p>
<p>Ponderea cetățenilor români din diaspora pe țări de rezidență (%)^{xl} Rata migrației nete - fluxul de emigranți, estimat pentru ultimul an privind persoanele care pleacă din țară și nu se mai întorc în România, cel puțin 12 luni.</p>	<p>În România a existat în anul 2020 o rată negativă a migrației nete (-3,78 la 1000 locuitori), ceea ce înseamnă că au fost mai mulți cetățeni români care au părăsit țara de origine (emigranți) față de cetățeni străini care au ales România ca țară de destinație (imigranți). Totodată se poate observa, că doar Polonia (-11,6 la 1000 de locuitori) și Lituania (-7,64 la 1000 de locuitori) au avut o rată a migrației nete mai mare decât România în UE^{xl}. În perioada 2012-2021 a existat un trend general crescător al numărului de emigranți (2017-cresștere cu 42% față de 2012, iar în 2021-cresștere cu 27% față de 2012), cu oscilații determinate de efectele pandemiei COVID19 în perioada 2019-2021^{xl}.</p>	<p>Măsură 2. Susținerea unei alocări ascendente de fonduri pentru proiecte de dezvoltare a românilor de pretutindeni pentru proiecte cu bugete mici, care crescător de destinație ale românilor în perioada 2012-2021 în țări precum: Norvegia, Slovacia, Suedia, Elveția, Germania și Islanda.</p>
<p>Repartizare geografică^{xl} Distribuția teritorială a emigranților</p>	<p>Zonele cele mai afectate de emigrație sunt cele îndepărtate și dens populate, lipsite de un centru urban mare și dinamic, ca în cazul județelor Suceava, Neamț, Bacău, Vrancea, Satu-Mare, Maramureș sau Bistrița. Aceste regiuni sunt predominant rurale, cu orașe mici și mijlocii neavând capacitatea economică de a absorbi forța de muncă în exces^{xl}</p>	<p>Măsură 3. Implementarea unui program pentru dezvoltarea de competențe în vederea creării unui spațiu de performanță în afara granițelor și cei din România în domeniile tehnologii IT, științe sociale; antreprenariat.</p>

<p>Intenție crescută de emigrare^{x1}</p> <p>Categoriile de persoane cele mai vulnerabile la intenția de a emigra</p>	<p>Tinerii șomeri cu vârsta cuprinsă în intervalul 15-24 de ani reprezintă grupul cel mai vulnerabil, cu o intenție crescută de a emigra, urmat de grupul persoanelor cu vârsta între 35-55 ani^{x1}. Numărul absolvenților români de liceu și școală profesională - emigranți, crescuse de la 806 mii persoane în 2008 la 1.437.000 persoane în 2017 -un procent de 78,18%. Cei cu un nivel de învățământ primar și gimnazial, de asemenea, aproape și-au dublat numărul - 933.300 de români în 2017, o creștere de 90,2%.</p>	<p>Măsură 4. <i>Sprijinirea cu prioritate în cadrul sesiunilor de lucru pe teme tematice pentru îmbunătățirea utilizării competențelor și promovarea favoriza buna integrare socială și economică a persoanelor emigrate în economia României prin intermediul remitențelor și proiectelor de dezvoltare proiecte ale organizațiilor românilor de pretutindea, promovarea legislația și etica la locul de muncă în statele de destinație, statele de emigrați, reprezentarea profesională a emigranților în organizații profesionale și/sau sindicale, informarea emigranților și/sau fără gazdă, etc..</i></p>
<p>Principalele țări de destinație ale românilor</p> <p>Evoluția numărului de emigranți cu naționalitate română în principalele țări de destinație, în perioada 2016-2021</p>	<p>În anul 2021, Italia (29,02%), Germania (20,29%) și Spania (17,72%) reprezentau 67,03% din totalul românilor emigranți (dintr-un total de 24 de țări de destinație analizate). Numărul emigranților în aceste țări nu este semnificativ diferit față de 2017, când ponderea era de 66,40%.^{x1}</p>	<p>5. <i>Sprijinirea cu prioritate în cadrul sesiunilor de lucru pe teme comunitățile din Italia, Spania, Marea Britanie.</i></p>
<p>Perspectiva reîntoarcerii în România^{x1}</p> <p>Situația diferitelor categorii sociale care doresc să se reîntegreze în România</p>	<p>Anumite categorii specifice sunt dezavantajate și nu par să se reîntegreze foarte bine. Primul grup este reprezentat de bărbații de vârstă mijlocie, care ar putea avea dificultăți în a concura pentru locuri de muncă cu non-migranții care au acumulat mai multă experiență pe piața muncii din România. Un alt grup de migranți de întoarcere care are rezultate relativ slabe în ceea ce privește reinsertia este cel al persoanelor cu un nivel de educație ridicat. Aceștia au rate de ocupare a forței de muncă mai mari decât cei cu un nivel de educație scăzut și mediu, dar nu se descurcă la fel de bine ca și non-migranții cu un nivel de educație ridicat^{x1}</p>	<p>Măsură 6. <i>Se va implementa cel puțin o acțiune de formare vor fi oferite cursuri de formare/specializare în funcții digitale și inovare; servicii de consiliere ocupatională pentru persoanele care doresc să se reîntegreze pe piața muncii din România.</i></p>
<p>Pondere comunităților istorice</p> <p>Situația persoanelor care își asumă în mod liber identitatea culturală română - persoanele de origine română și cele aparținând filonului lingvistic și cultural românesc, care locuiesc în afara frontierelor României, indiferent de modul în care aceștia sunt apelați^{x1}</p>	<p>În sensul art. 1 din Legea 299/2007 actualizată privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni</p>	<p><i>Implementarea a cel puțin o acțiune proprie de promovare a societății civile din comunitățile istorice prin oferirea de servicii. Această măsură vizează organizarea de sesiuni de lucru pe teme fonduri în ultimii 5 ani, pentru a cunoaște dificultățile de depunerea de proiecte și prezentarea Ghidului de aplicare a răspunsuri cu privire la condițiile de finanțare.</i></p>
<p>Situația Cartei Cartă europeană a limbilor regionale sau minoritare (1992) și Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei^{x1}</p> <p>Statele non-semnatore ale Convenției – cadru privind Protecția drepturilor noilor minorități (refugiații, lucrătorii străini în UE), situația privind limbile imigranților, drepturi politice</p> <p>Analiza a constatat nevoia unui mecanism care să servească unui mecanism bilateral de monitorizare în baza Cartei Europene a limbilor regionale sau minoritare (1992) și Convenției-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale adoptată de Consiliul Europei, precum și a Legii nr. 299/2007, care să se aplice prin reciprocitate atât în România, cât și în statele în care România are minorități înrudite, în statele care au semnat și nu au ratificat Convenția-Cadru sau nu au semnat Convenția-Cadru.</p>	<p>În sensul art. 2 alin (1)-(2) din Legea 299/2007 actualizată privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni</p> <p>Această măsură urmează a fi monitorizată direct de diplomații însărcinați cu dosarul comunității din Ambasadele României din următoarele state: Belgia, Islanda, Grecia, Luxemburg, Andora, Monaco, Franța Turcia</p>	<p>Măsură 8. <i>Dezvoltarea unor mecanisme de cooperare internaționale și respectării drepturilor prevăzute în Convenția-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale și în Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare.</i></p>

<p>Situația alocării financiare pe categorii de acțiuni indirecte din Strategia Românilor de Pretutindeni 2017-2021 și pe categorii de comunități</p> <p>Correspondența între ierarhia de aprobare a finanțărilor nerambursabile pentru diaspora și ierarhia țărilor de destinație pentru emigranții români evaluată pe baza următoarelor criterii b.1. Indicele de aprobare a finanțării nerambursabile solicitate pe categorii de acțiuni indirecte, b.2. Indice de solicitare a fondurilor alocate acțiunilor indirecte, în funcție de categoriile de comunități de origine) b.3. Indice de aprobare a sumelor solicitate pe categorii de comunități de origine, în perioada 2017-2021. b.4. Indicele de aprobare a sumelor solicitate de comunitățile istorice în sensul art. 1 din Legea 299/2007 actualizată privind sprijinul acordat românilor de pretutindeni, b.5. Indicele de aprobare a sumelor solicitate de diaspora, b.6. Analiza corelației între rata de aprobare a fondurilor nerambursabile categoria Diaspora și rata emigrației definitive/temporare pentru perioada 2017-2021 (Coeficient PEARSON^d)</p>	<p>Analiza^{xl} a arătat că în cazul Italiei, Spaniei, Marii Britanii, Statelor Unite, Franței și Olandei există o corelare semnificativă între gradul de atribuire a finanțărilor nerambursabile și reprezentativitatea țărilor de destinație.</p> <p>În cazul Germaniei, Portugaliei, Greciei și Belgiei există o diferență între locul ocupat ca stat beneficiar de finanțări nerambursabile și stat destinație pentru emigranții români, putând concluziona următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - capacitate scăzută a asociațiilor competente din Germania, Portugalia, Grecia și Belgia de a atrage fonduri pentru diasporă. Pentru aceste state sunt necesare măsuri specifice de informare în comunitățile de români și fonduri pentru susținerea atașamentului la cultura românească, autodefinirea la identitatea românească și reintegrare. - capacitate crescută asociațiilor competente din Italia, Spania, Marea Britanie, Statele Unite, Franța și Olanda de a atrage fonduri pentru diasporă; -deși există comunități numeroase de români în anumite țări de destinație, acestea nu au suficiente informații despre posibilitatea de a atrage fonduri pentru creșterea identității românești, reintegrare, etc. 	<p>Măsură 9.1. Se va implementa cel puțin o acțiune de dezvoltare a organizațiilor societății civile ale comunităților de români din țările de destinație prin scriere proiecte cu implementare indirectă. Această măsură vizează întrebări și răspunsuri cu privire la condițiile de finanțare întâmpinate la depunerea de proiecte și pentru a...</p> <p>Măsură 9.2. Se va implementa cel puțin o acțiune de dezvoltare a organizațiilor societății civile din România și atașamentului față de identitatea românească prin activități care favorizează în țările de destinație națională; creșterea ratei de autoidentificare și prezentarea proiectelor în sensul art. 1 pct. (2) lit c) din Legea 299/2007.</p> <p>Măsură 9.3. Se va implementa cel puțin o acțiune de dezvoltare a organizațiilor societății civile din comunitățile istorice din țările de destinație prin contractat fonduri în ultimii 5 ani, pentru a cunoaște și prezentarea proiectelor și răspunsuri cu privire la condițiile de finanțare.</p>
<p>Integrarea sistemului de management al fondurilor dedicate românilor de pretutindeni</p> <p>Măsurarea impactului politicii statului român în domeniul românilor de pretutindeni.</p>	<p>Analizele 1 și 2 au constatat că măsurile complementare celor DRP pentru sprijinirea românilor de pretutindeni nu sunt monitorizate la nivel strategic de departament, în ciuda rolului de coordonare și sinteză pe care legea i-l atribuie.</p> <p>Pentru o mai bună măsurare a impactului politicii statului român în domeniul românilor de pretutindeni, este necesară insituirea unui sistem de monitorizare a implementării măsurilor realizate prin competențe unice sau partajate între actorii instituționali implicați.</p>	<p>Măsură 10.1. Elaborarea unei Metodologii-cadru pentru evaluarea impactului activităților de promovare a românilor de pretutindeni derulate de DRP, pe baza recomandărilor Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni.</p> <p>Măsură 10.2. Elaborarea unei metodologii integrate pentru evaluarea măsurilor complementare implementate de DRP în cadrul Comitetului interministerial pentru sprijinirea românilor de pretutindeni.</p> <p>Măsură 10.3. Dezvoltarea unei platforme informaționale pentru susținerea ulterioară a procesului de evaluare și contractare a proiectelor.</p> <p>Măsură 10.4. Dezvoltarea rețelei de diplomați cu atribuții în serviciul exterior al M.A.E. atribuțiile gradului de studii și experiența în străinătate în conformitate cu art. 7 pct. (2^a) și (3) din Legea 299/2007.</p> <p>Măsură 10.5. Reglementarea competenței de evaluare a proiectelor de dezvoltare a românilor de pretutindeni, în interiorul sistemului de management al fondurilor, prin derogare de la aceasta, în interiorul Legii 299/2007.</p>

Sustenabilitatea măsurilor și intervențiilor

Cu toate că Strategia 2017-2021 a dezvoltat o serie de instrumente de natură a asigura sustenabilitatea obiectivelor majore și a obiectivelor specific, având proprietatea de a genera totodată impact pe termen mediu – ceea ce este de esența unei strategii, actualul cadru legislativ nu permite bugetarea și finanțarea multianuală a unor proiecte de această natură.

Creșterea sustenabilității este sugerată de recurența instrumentelor de intervenție, de susținerea bugetară în creștere pentru acestea și de sprijinul financiar susținut pentru anumite tipuri de proiecte care răspund unor nevoi constatate. Actualmente, sustenabilitatea măsurilor DRP se susține, pe de o parte, din capacitatea crescută și dovedită a unor organizații ale românilor de pretutindeni de a obține finanțare anuală pentru proiecte relevante care răspund unor probleme constatate și, pe de altă parte, prin creșterea avansului din suma aprobată de la 30% în anul 2017 la 50% în anul 2021^{xi} și introducerea granturilor în anul 2022 cu efecte directe cu privire la adaptarea condițiilor de finanțare la nevoile reale ale comunităților beneficiare^{xi}.

Măsură 11. Modificarea și completarea Legii nerambursabile pentru programele, proiectele, pretutindeni și a organizațiilor reprezentative a utilizare a sumei prevăzute în bugetul Ministerului în sensul introducerii cadrului financiar multianual unor tipuri de proiecte care au caracter de sustenabilitate

Analiza pe obiective corelate

Analiza pe obiective corelate^{xl} a relevat un paralelism legislativ în zona obiectivelor, atribuțiilor DRP/MRP și a obligațiilor corelate, instituit atât prin legislația primară, cât și prin cea secundară. Acestea indică un domeniu supralegerat care generează implicații și costuri de conformitate și de aplicare a legii atât pentru beneficiari, cât și pentru instituție. În cazul beneficiarilor, nu se poate da relevanță obligației constituționale prevăzute la art. 1 alin. (5) de a cunoaște toate actele normative (atât cele primare, cât și cele secundare și terțiare, pentru că legea fundamentală nu deosebește între categorii). Pentru practicieni este dificilă interpretarea legii fără să fie ghidați de programele legislative informatice care țin evidența legislației la zi, consolidate. Pentru DRP sunt costuri administrative, de conformitate și de aplicare a legii. Obiectul modificării și completării legislației primare vizează unificarea în raport de scopuri, obiective, atribuții (din care reies instrumentele de intervenție specifice politicilor publice), drepturi ale românilor de pretutindeni. Astfel, sunt vizate de paralelisme legislative art. 7 din Legea 299/2007, art. 1 din Legea 321/2006 în oglindă. Acestea, unificate ca terminologie și sediu unic al materiei vor fundamenta viitoarea Strategie care va face trimitere la actul normativ primar și nu va relua principii și obiecte deja reglementate (cum este cazul scopurilor, obiectivelor, atribuțiilor DRP reluate succesiv fără unitate terminologică atât în legislația primară, cât și în cea secundară) Asanarea normativă este obligatorie pentru corelarea legislativă. Recomandăm asanarea normativă și reducerea legiferării superflue ca obiectiv asumat în următorul document programatic.

Un principiu al legislației este că trebuie să fie simplă și utilizabilă de către toți destinatarii acesteia. Unificarea legislativă la nivel primar va consacra principiul numărului constant de acte normative în scopul de a reduce la minimum sarcinile pentru beneficiari, acordând de asemenea o atenție deosebită implicațiilor și costurilor aplicării legislației de către DRP – inclusiv costuri administrative de conformare. Acest principiu este consacrat de Agenda pentru o Reglementare Mai Bună a Uniunii Europene și aplicat, presupune ca orice sarcini nou-introduse să fie compensate prin

Măsură 12. Modificarea și unificarea unui cadru 299/2007 și 321/2006. Cadrul normativ de bază realizarea drepturilor românilor de pretutindeni corelative DRP și regimul finanțărilor nerambursabile administrativ al statului român pentru susținerea

xlii Acestea sunt sustenabile prin faptul că sunt prevăzute într-un cadru strategic de 4 ani, beneficiază de susținere financiară anuală și sunt relevante pentru că au corespondent în cererea reală de proiecte și acordarea de sprijin financiar solicitanților pentru probleme recurente cărora obiectivele strategice li se adresează.

xliii Principalele obiective ale evaluării midterm pot fi următoarele: Măsura în care rezultatele implementării corespund cu cele stabilite inițial, la momentul adoptării (raport de conformitate); Raportul dintre costuri și rezultate; Îndeplinirea termenelor și conținutului activităților; Impactul socio-economic asupra grupurilor țintă; distribuția, variabilitatea și dispersia în rândul populației statistice generale (românii de pretutindeni), dar și în rândul grupurilor țintă din cadrul populației statistice generale. Propunem ca în dezvoltarea metodologiei să fie luate în considerare mai multe tipuri de indicatori: de rezultat, de input, de impact. Actualul document strategic face referire doar la indicatori de rezultat (secțiunea Procesul de coordonare a implementării. Monitorizare și evaluare) or acest tip de indicatori nu satisface standardul de evaluare și monitorizare utilizat în politicile publice.

xliiii Reținem că documentul face referire la „evoluția imaginii României și a percepției românilor în statele de reședință/cetățenie” ca la un standard/palier de monitorizare și evaluare însă atragem atenția că această sursă de date trebuie corelată cu stabilirea performanței specifice actelor normative, pe baza măsurării unor indicatori care să servească unor obiective precum cele propuse.

xliv Documentele analizate conțin referiri parțial satisfăcătoare la rapoarte sau date colectate de Eurostat, de Institutul Național de Statistică, ISTAT sau ONU, fără însă a arăta care este problema grupurilor țintă, în raport cu cele două abordări indicate în secțiunea dedicată Viziunii actului normativ, respectiv: în funcție de statutul românilor în țara de destinație și de măsura în care drepturile lor fundamentale sau speciale sunt respectate în țara de destinație/de rezidență.

xlv În total, în cei 5 ani (2017-2020+2021), cea mai mare valoare a sprijinului financiar acordat de DRP a fost pentru realizarea Obiectivului major 1: obiectiv specific 1 Limba română - Educație și Comunicare în valoare de 32.323.061,65 lei, obiectiv specific 2 Promovarea valorilor culturale și spirituale românești cu 9.360.510,39 lei și Obiectivul specific 3 Extinderea, profesionalizarea și eficientizarea mass-media în limba română, Mass-media în cadrul comunităților cu 9.168.533 lei.

xlvi Având în vedere creșterea exponențială a bugetului DRP, nivelul bun de execuție al acestuia și creșterea numărului de proiecte depuse, evaluate și contractate, sugerăm reevaluarea capacității tehnice și administrative a departamentului în raport de următoarele variabile: volumul de activitate (calculat ca număr de lucrări de soluționat – spre exemplu număr total de proiecte de evaluat); timp mediu de soluționare a unei lucrări (calculat ca medie aritmetică a timpului de soluționare a unei lucrări pentru persoanele cu atribuții similare în cadrul aceleiași structuri – spre exemplu, timp de evaluare a unui proiect); a stocului de lucrări (spre exemplu, câte proiecte au rămas neevaluate într-un interval de timp) și încărcătura individuală (numărul de ore mediu alocat pentru soluționarea sarcinilor specifice per persoană și raportat la săptămână/lună de lucru). Pe această bază, se vor calcula ponderi la aceste variabile (dacă este posibil, în ani diferiți) și vor fi interpretate nevoile de personal pentru gestionarea adecvată a finanțărilor

xlvii Principalele avantaje ale platformei ar fi următoarele: generarea și extragerea de situații statistice printr-un singur click, optimizarea timpului alocat pentru desfășurarea activităților zilnice de către angajații care sunt responsabili de culegerea de date și realizarea de analize de risc, fundamentarea în timp real a deciziilor manageriale și a inițiativelor legislative prin accesul permanent la suport informațional actualizat în timp util.

xlviii Acestea, unificate ca terminologie și sediu unic al materiei vor fundamenta viitoarea Strategie care va face trimitere la actul normativ primar și nu va relua principii și obiecte deja reglementate (cum este cazul scopurilor, obiectivelor, atribuțiilor DRP reluate succesiv fără unitate terminologică atât în legislația primară, cât și în cea secundară). Ca principiu, legislația secundară trebuie să facă trimitere la actul normativ de bază și nu să reia sau să reglementeze în paralel obiecte deja reglementate în legislația primară. Termenul “alte” este prea vag.

xlix Aceasta poate fi făcută prin două căi: prin amendarea Legii 299/2007 la nivel de norme metodologice sau prin integrarea într-o lege cadru privind românii de pretutindeni. Acest proces poate fi sprijinit de Comitetul interministerial pentru românii de pretutindeni.

¹ Creșterea avansului din suma aprobată de la 30% în anul 2017 la 50% în anul 2021 și introducerea granturilor în anul 2022 are efecte directe cu privire la adaptarea cererilor de finanțare la nevoile reale ale comunităților beneficiare.

ⁱⁱ Sugerăm ca în dezvoltarea metodologiei să fie luate în considerare mai multe tipuri de *indicatori: de rezultat, de input, de impact*. Actualul document strategic face referire la indicatori de rezultat (secțiunea *Procesul de coordonare a implementării. Monitorizare și evaluare*) or acest tip de indicatori nu satisface standardul de evaluare și monitorizare utilizat în politicile publice. Reținem că documentul face referire la „evoluția imaginii României și a percepției românilor în statele de reședință/cetățenie” ca la un standard/ palier de monitorizare și evaluare însă atragem atenția că această sursă de date trebuie corelată cu stabilirea

---

performanței specifice actelor normative, pe baza măsurării unor indicatori care să servească unor obiective precum cele propuse mai sus.

lii Trebuie arătată magnitudinea problemelor grupurilor țintă prin indicarea unui număr semnificativ de persoane sau comunități afectate astfel încât să se poată face întemeiat **ajustări de ținte**. Spre exemplu, **nevoia de forță de muncă de pe piața internă cauzată de scăderea natalității și creșterea masivă a emigrației poate constitui oportunitate și temei pentru suplimentarea bugetului DRP, în special pentru programul de Reintegrare**. Aceasta se susține și prin răspunsurile la chestionarul aplicat intern de către DRP beneficiarilor săi, care arată că 61,5% dintre respondenți consideră că proiectele de reintegrare ar trebui să fie prioritizate de DRP.

liii Cadrul normativ de bază rezultat va unifica și clarifica scopul, obiectivele pentru realizarea drepturilor românilor de pretutindeni, drepturile acestora, respectiv atribuțiile și obligațiile corelative DRP și regimul finanțării nerambursabile acordate atât de DRP, cât și de întreg aparatul administrativ al statului român pentru susținerea drepturilor românilor de pretutindeni.

liv (cum este cazul scopurilor, obiectivelor, atribuțiilor DRP reluate succesiv fără unitate terminologică atât în legislația primară, cât și în cea secundară). Ca principiu, legislația secundară trebuie să facă trimitere la actul normativ de bază și nu să reia sau să reglementeze în paralel obiecte deja reglementate în legislația primară.

lv Temenul alte este prea vag. Menționăm că în analiza noastră am inclus hotărârile de guvern privind atribuțiile, organizarea și funcționarea DRP/MRP doar în raport cu scopul, obiectivele și atribuțiile – prin urmare, ne referim exclusiv la unificarea terminologică a acestor aspecte deja reglementate în legislația primară și nu la aspecte de organizare și funcționare.